

آیین نامه تربیت نیرو

در حوزه کودک

مبتنی بر سند کودک طیب و نظامنامه تربیت نیرو در حوزه خانواده

به کوشش

سمیه افشار

مریم کوچک زاده

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

آیین نامه تربیت نیرو

در حوزه کودک

مجمع مدارس دانشجویی قرآن و عترت

مدارس علوم اجتماعی و خانواده

فهرست

پیشگفتار

۴

۶	مقدمه
۱۱	آیین‌نامه تربیت نیرو در حوزه کودک
۱۹	فصل اول مباحث مرتبط با کودک در سطح کلان (نظام سازی و برنامه‌ریزی در حوزه کودک)
۲۰	بخش اول: اثرگذاری مسائل اجتماعی بر مسائل مرتبط با کودک (اجتماع و کودک)
۲۳	نیروی دوره تسبیح
۲۷	نیروی دوره حمد، مدیر اجرایی
۳۳	نیروی دوره تهلیل، مدیر برنامه‌ریزی و طراحی عملیات
۳۷	نیروی دوره تکبیر، فقاقت و مرجع صدور حکم
۴۰	بخش دوم: تأثیر مسائل مرتبط با کودک بر مسائل اجتماعی (کودک در درون اجتماع)
۴۴	نیروی دوره تسبیح
۴۹	نیروی دوره حمد، مدیر اجرایی
۵۷	نیروی دوره تهلیل، مدیر برنامه‌ریزی و طراحی عملیات
۶۱	نیروی دوره تکبیر، فقاقت و مرجع صدور حکم
۶۶	فصل دوم مباحث مرتبط با کودک در سطح میانه
۶۷	بخش اول: تأثیر مسائل خانواده بر مسائل مرتبط با کودک (خانواده و کودک)
۷۰	نیروی دوره تسبیح
۷۵	نیروی دوره حمد، مدیر اجرایی
۸۰	نیروی دوره تهلیل، مدیر برنامه‌ریزی و طراحی عملیات
۸۵	نیروی دوره تکبیر، فقاقت و مرجع صدور حکم
۸۸	بخش دوم: تأثیر مسائل مرتبط با کودک بر مسائل خانواده (کودک در درون خانواده)
۹۱	نیروی دوره تسبیح
۹۵	نیروی دوره حمد، مدیر اجرایی
۱۰۳	نیروی دوره تهلیل، مدیر برنامه‌ریزی و طراحی عملیات
۱۰۸	نیروی دوره تکبیر، فقاقت و مرجع صدور حکم
۱۱۲	فصل سوم مباحث مرتبط با کودک در سطح خرد (اجرای برنامه‌ها در سطح جامعه)
۱۱۲	ارتباط کودک با سایر همسالان

پیشگفتار

این نوشتار درصدد تبیین چگونگی ساماندهی و اجرای عملیات‌های مرتبط با حوزه کودک، حول محور قرآن و روایات است.

به این منظور لازم است مواردی تبیین شود:

▪ کودک کیست؟
▪ حوزه کودک چه غایتی را دنبال می‌کند؟
▪ نظام موضوعات این حوزه چیست؟
▪ بر اساس نظام موضوعات، نظام مسائل حوزه کودک چیست؟
▪ تأثیرات متقابل کودک بر اجتماع، خانواده و همسالان چیست و وجوه مثبت یا منفی آن چگونه بررسی می‌شود؟
▪ بسترهای عملیاتی در این حوزه کدامند و چگونه قابل شناسایی هستند؟
▪ آیا ضرورت و امکان اضافه کردن بسترها یا بسترسازی متناسب با اقلیم، فرهنگ و سایر اقتضائات طبیعی، طبیعی و اجتماعی در این حوزه وجود دارد؟
▪ احکام، ساختارها و بایسته‌ها در این حوزه توسط چه کسانی مشخص می‌شود؟
▪ چه افرادی در این حوزه قدرت طراحی عملیات را دارند؟
▪ عملیات کننده در چه سطح علمی باید باشد؟
▪ عملیات کننده در این حوزه چه مواردی را باید لحاظ کند؟
▪ عملیات کننده لازم است دارای چه حدی از توان اجرایی باشد؟
▪ ارزیابی میزان موفقیت یا شکست عملیات‌ها در این حوزه چگونه و با چه شاخصه‌هایی صورت می‌پذیرد؟
▪ ارزیابی کننده ارزیابی کنندگان/ارزیاب‌ها و ناظران عملیات‌ها چه ویژگی‌هایی دارند؟

برای پاسخ به این سؤالات و بررسی موضوعات در حوزه کودک، از مجموعه مکتوبی که بر اساس قرآن گردآوری شده، بهره گرفته شده است.^۱ بدیهی است برای اجرای آیین‌نامه پیش‌رو، لازم است علاقه‌مندان به فعالیت در این حوزه، به موضوعات، متناسب با سطوح، تسلط داشته باشند. همچنین برای اطلاع از این سطوح لازم است **نظامنامه تربیت نیرو در حوزه خانواده** مطالعه شود.^۲

-
- ^۱ مجموعه کتاب‌های مرتبط با حوزه کودک بر اساس قرآن و روایات که از انتشارات قرآن و اهل‌بیت نبوت به چاپ رسیده است به شرح زیر می‌باشد:
- ✓ سند بایسته‌های تربیت کودک طیب، اخوت، احمدرضا؛ ادیب، مریم: این سند به ارائه ضوابط و چارچوب‌هایی و بایسته‌های حوزه کودک در رابطه با نحوه رویارویی با کودک و تربیت کودک می‌پردازد
 - ✓ دوره‌های رشد تفکر اجتماعی - پیش از تولد تا تکلم (دوره تعلیم کلام و تأدیب نطق) - جلد ۱؛ اخوت، احمدرضا، به تبیین ویژگی‌های دوره اول رشد انسان و مهم‌ترین مؤلفه‌های رشد و تربیت در این دوره می‌پردازد. و ویژگی‌های دوره کودکی، از بنیاد و اصول تا مهارت‌های تربیت کودک و رشد او در این دوره را بیان می‌کند.
 - ✓ اصول و مهارت‌های تربیت کودک ۲ تا ۷ سال با رویکرد طیب‌گزینی، اخوت، احمدرضا؛ فیاض، فاطمه: تبیین اصول و مهارت‌هایی که قدرت شناخت و انتخاب طیب را در دوره اول رشد فعال می‌سازد.
 - ✓ با کودکان خود طیب سخن بگوییم، اخوت، احمدرضا، کتابی کاربردی در جهت تبیین اهمیت کلام طیب در رشد کودک مبتنی بر آیات قرآن و کلام معصومین است. نحوه تعلیم کودک از طریق سخن گفتن با او و چگونگی سخن گفتن بر مدار فطرت و زبان فطری قرآن در این کتاب تبیین شده است.
 - ✓ معناشناسی طیب و خبیث، اخوت، احمدرضا، به تعریف بنیادی و ساختاری مفهوم طیب و خبیث از منظر قرآن و روایات به همراه تبیین مؤلفه‌های آن می‌پردازد.
 - ✓ فرآیندشناسی طیب، اخوت، احمدرضا، تبیین فرآیند تحقق طیب در جریان زندگی انسان و معرفی مؤلفه‌ها و بروزات آن در دوره‌های مختلف رشد است.
 - ✓ نظام سازی طیب، اخوت، احمدرضا، به تبیین نظام لازم جهت تحقق مراتب طیب در فرایند حیات انسان و جامعه می‌پردازد. (تبیین مؤلفه‌های غایت رشد در این دوره تحت عنوان طیب، از معناشناسی تا فرآیند و تأسیس نظام می‌باشد).

^۲ جهت دریافت و مطالعه نظامنامه تربیت نیرو در حوزه خانواده به آدرس <http://quranetratschool.ir/?p=20975> مراجعه نمایید.

مقدمه

بر اساس نظام استخراج شده از آیات و روایات، منظور از کودکی، مرحله‌ای از رشد انسان است که در قرآن از آن با نام طفل یاد می‌شود. طفولیت به قبل از فعال شدن توان‌های جنسی^۳ در انسان که مقارن با نوعی بلوغ و داشتن تکلیف شرعی است، اشاره دارد. پس از این دوره توان‌های انسان به گونه‌ای قوت می‌گیرد که به نوعی استقلال در فهم، توجه و عمل دست می‌یابد.

بنابراین مسائل و موضوعات حوزه کودک، شامل بازه زمانی قبل از انعقاد نطفه تا قبل از بلوغ جسمی و شرعی است.

برای دانستن اینکه دوره کودکی چیست، لازم است بدانیم رشد در انسان تدریجی و مرحله‌به‌مرحله است و هر مرحله دارای اجل و زمان مشخصی می‌باشد که شامل مراحل زیر است:

۱. مرحله شیء مذکور نبودن
۲. مرحله پیش از تولد
۳. مرحله جنینی
۴. مرحله طفولیت و کفالت
۵. مرحله به نطق درآمدن به وسیله کلام
۶. مرحله اکمال فطرت
۷. مرحله اکمال و اتمام نعمت

دوره کودکی شامل مراحل دوم تا پنجم است و همچنین غایت دوره کودکی در راستای غایت کلی رشد در انسان می‌باشد.

^۳ سوره مبارکه نور، آیه ۵۹: وَ إِذَا بَلَغَ الْأَطْفَالُ مِنْكُمُ الْحُلُمَ فَلْيَسْتَأْذِنُوا كَمَا اسْتَأْذَنَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ؛ و هنگامی که اطفال شما به سن بلوغ رسند باید اجازه بگیرند، همان گونه که اشخاصی که پیش از آنان بودند اجازه می‌گرفتند؛ این چنین خداوند آیاتش را برای شما بیان می‌کند، و خدا دانا و حکیم است!

سوره مبارکه نور، آیه ۳۱: وَقُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَلَا يَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلَى جُيُوبِهِنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا لِبُعُولَتِهِنَّ أَوْ آبَائِهِنَّ أَوْ أَبْنَائِهِنَّ أَوْ إِخْوَانِهِنَّ أَوْ بَنَى إِخْوَانِهِنَّ أَوْ نِسَائِهِنَّ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُنَّ أَوْ التَّابِعِينَ غَيْرِ أُولَى الْإِرْبَةِ مِنَ الرِّجَالِ أَوِ الطِّفْلِ الَّذِينَ لَمْ يَظْهَرُوا عَلَى عَوْرَاتِ النِّسَاءِ وَلَا يَضْرِبْنَ بِأَرْجُلِهِنَّ لِيُعْلَمَ مَا يُخْفِينَ مِنْ زِينَتِهِنَّ وَتَوْبُوا إِلَى اللَّهِ جَمِيعاً أَيُّهَا الْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ؛ و به زنان با ایمان بگو چشم‌های خود را (از نگاه هوس‌آلود) فروگیرند، و دامن خویش را حفظ کنند و زینت خود را- جز آن مقدار که نمایان است- آشکار نمایند و (اطراف) روسری‌های خود را بر سینه خود افکنند (تا گردن و سینه با آن پوشانده شود)، و زینت خود را آشکار نسازند مگر برای شوهرانشان، یا پدرانشان، یا پدرشوهرانشان، یا پسرانشان، یا پسران همسرانشان، یا برادرانشان، یا پسران برادرانشان، یا پسران خواهرانشان، یا زنان هم‌کیشان، یا بردگانشان [کنیزانشان]، یا افراد سفیه که تمایلی به زن ندارند، یا کودکانی که از امور جنسی مربوط به زنان آگاه نیستند؛ و هنگام راه رفتن پاهای خود را به زمین نزنند تا زینت پنهانی‌شان دانسته شود (و صدای خلخال که برپا دارند به گوش رسد). و همگی به سوی خدا بازگردید ای مؤمنان، تا رستگار شوید!

غایت و هدف نهایی از رشد انسان، شکوفایی تفکر و رجوع به عقل و دستیابی به شکر، هدایت، ذکر، ایمان، تقوا، رحمت و فلاح است. بنابراین غایت دوره اول رشد تحت عنوان دوران کودکی و طفولیت باید به گونه‌ای باشد که اهداف کلی رشد انسان را در ادامه مسیر محقق نماید.

از این رو، مهم‌ترین هدف در این دوره را می‌توان **هدایت نطق و تعلیم کلام و تقویت حواس** دانست، به گونه‌ای که زمینه رشد بهتر در دوره‌های بعد را فراهم سازد.

هدایت نطق در این دوره از طریق تأدیب محقق می‌شود. تأدیب به معنای ادب کردن کسی است و ادب به معنای قرار گرفتن در حدود و ضوابط الهی و زینده شدن به مقیداتی ربانی است که موجب بروز هنر عبودیت در فرد می‌شود. این هنر به‌طور طبیعی در دوران اول رشد اجتماعی اتفاق نمی‌افتد و کودک نمی‌تواند خود را به این سطح از ادب برساند. زیرا قوای ادراکی عقلی او که عهده‌دار چنین درکی است، فعال نشده است و نمی‌تواند قوانین را انتزاع و خود را در مدار آن قرار دهد. لذا برای عبودیت و ادب نیازمند به نیروی خارجی والدین است. در این صورت والدین با اعمال ولایت خود به‌طور غیرمستقیم و بدون آنکه کودک بخواهد برای عبودیت داشتن و ادب‌دار بودن خود برنامه‌ای داشته باشد، او را در این فضا قرار می‌دهند. تأدیب نطق کودک به معنای محدود کردن ضابطه‌مند نطق وی، با در نظر داشتن مقررات مشخص و هماهنگ با نظام طبیعی اوست که موجب سوق دادن خودکار او به سمت غایتی مشخص می‌شود.

با توجه به لزوم ایجاد فضا برای تأدیب کودک، لازم است این فرآیند و فضا دارای روح طیب باشد. بنابراین روح کلی حاکم در این دوره، با محوریت طبیات است. به این ترتیب، زمین وجود کودک از طریق اعمال ولایت والدین بر فضای زندگی او، پاک شده و آماده تحقق عبودیت در دوره‌های بعد می‌شود.

بنابراین مهم‌ترین مؤلفه‌های دوره کودکی یعنی تأدیب نطق، تعلیم کلام و تقویت حواس لازم است مزین به روح کلی طیب باشد. بر اساس آیات قرآن، طیب، صفتی است که بر کالبد و جسمی بار می‌شود و به دلیل برقرار بودن ارتباط این کالبد با غیب، روح^۴ یا ساختار فکری خاصی بر آن حاکم می‌شود که می‌تواند جریانی از تحقق اراده الهی را جاری سازد و دارای اثرگذاری هدایتی باشد. طبق این تعریف، فرایندشناسی طیب می‌تواند در هر موضوعی جاری شود. لذا باورها، اعتقادات، افکار، روابط، اشیا و... می‌توانند با این وصف همراه باشند.

از آنجاکه این ویژگی بر زمین وجودی کودک بار می‌شود تا با طیب سازی این بستر، مزین به کلمات طیب، شایسته دریافت رزق طیب شده و ثمراتش نیز طیب باشد بنابراین توجه به مؤلفه‌های طیب در بستر در این دوره اهمیت دارد. مهم‌ترین مؤلفه‌های طیب برای پرورش بستر وجود کودک شامل توجه درست به حیات‌بخشی (مادی یا معنوی)، حفظ و امنیت و ارتقا بخشی به قوای کودک

^۴ این روح در هر شیء طیب متناسب با آن است.

در این دوره است. این سه مؤلفه لازم است هم در هدایت نطق، هم در تعلیم کلام و هم در تقویت حواس، مدنظر کسانی قرار بگیرد که قصد عمل در این حوزه را دارند.

در بررسی محورها و موضوعات طبیات در آیات قرآن^۵ می‌توان طبیات و به تبع آن طبیاتِ مورد نظر برای کودک را به صورت زیر دسته‌بندی کرد:

▪ دسته اول: طبّیاتی که به عنوان بستر رشد انسان و جامعه‌اند. در این دسته، طیب ولادت کودک از یک سو و داشتن بستری طیب در زندگی از سوی دیگر مورد نظر است.
▪ دسته دوم: حقایقی که از جنس طیب‌اند و باعث فعال شدن طبّیات در انسان و جامعه می‌شوند، مانند عقاید و باورهای درست. در این دسته، باورمند شدن کودک به باورهای حق و درست که به آن قول طیب و کلمه طیب می‌گوییم، مورد نظر است.
▪ دسته سوم: حالات و روابطی است که برای انسان و جامعه پس از درک طبّیات ایجاد می‌شود، مانند داشتن رفتارها و روابط سازنده با دیگران. در این دسته، روابط والدین با هم و نیز رفتارهای سازنده، درست و پاک آن‌ها پیش از تولد و بعد از آن مورد توجه است.
▪ دسته چهارم: صفاتی است که برای انسان و جامعه پس از درک طبّیات ایجاد می‌شود، مانند داشتن صفات پاکی همچون امانتداری، راستگویی. در این دسته، طیب ماندن فرزند و افزایش این صفت در او که از طیب بودن والدین و اطرافیان تأثیر گرفته، مورد نظر است.
▪ دسته پنجم: نتایجی است که در اثر برخورداری از طبّیات نصیب انسان و جامعه می‌شود، مانند آموزه‌ها و فرهنگ سازنده و پاک. در این دسته، دستیابی کودک به توان تفکر و رجوع به عقل و داشتن کلام طیب و نطق تأدیب شده و عواطفی سرشار از ایمان مورد نظر است.

با توجه به مطالب فوق، در مورد ویژگی‌های این دوره می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

۱. از آنجایی که شئون مختلف کودک نیازمند سرپرستی دقیق و عالمانه است، از این دوره به دوره ظهور ولایت تعبیر شده است.
۲. از آنجایی که ولی، موظف است کودک را توانمند سازد و او را از آسیب‌های مختلف حفظ کند، از این دوره به دوره تأدیب یاد شده است.
۳. بر اساس آیات و روایات هر انسانی که متولد می‌شود، پاک متولد می‌شود و بر فطرت الهی است، این به معنای ارتباط خاص کودک با خداوند و استقرار ایمانی فطری در اوست.
۴. آنچه در تعلیم و تربیت کودک، بلکه انسان، محوری است، بهره‌مندی صحیح از سمع و ابصار و افئده است. بر این اساس وظیفه بنیادی ولی در این دوره، سوق دادن طفل به سمت شکر با مدیریت سمع، ابصار، افئده طفل است.

^۵ به کتاب فرایندشناسی طیب از همین مجموعه رجوع شود.

۵. قواعد مربوط به رشد و بلوغ کودک از قواعد بلوغ و رشد انسان تبعیت می‌کند.^۶
۶. بر اساس آیات قرآن، مراحل خلقت انسان به قبل و بعد تولد تفکیک می‌شود و بعد از تولد به قبل از طفولیت و بعد از طفولیت متمایز می‌گردد.
۷. از آنجایی که ورود انسان به دنیا به شکل طفل است، توان‌های او در بستر اجتماع شکوفا می‌شود و رشد و بلوغ او اجتماعی است. بر این اساس پاکسازی محیط و بستر از عوامل آسیب‌زننده، بسیار ضروری است.^۷
۸. بر اساس آیات قرآن طفولیت را می‌توان به‌عنوان دوره اول رشد اجتماعی انسان معرفی کرد. در این مرحله، فرد قدرت ارتباط‌گیری از روی اختیار و هوشیارانه با دیگران و محیط را ندارد. این دوره را از نظر آموزشی و تربیتی می‌توان به مراحل زیر تفکیک کرد:

○ مرحله تمهیدات پیش از تولد فرزند
○ مرحله مراقبت‌های جنینی
○ مرحله کفالت در دوران شیرخوارگی
○ مرحله آموزش توانمندسازی کودک همراه با آموزش ارتباط و تعامل با دیگران

۹. مرتبه خروج از طفولیت را شکوفایی عقل دانسته است. عقل در این مرتبه قدرت منع و نهی درونی برای انجام ندادن اختیاری و از روی فکر کاری را به کودک می‌دهد.^۸
۱۰. بر اساس آیات و روایات یکی از مهم‌ترین عوامل مؤثر در این شکوفایی، آموزش ذکر خداوند به کودکان است.^۹

^۶ برای فهم مراحل بلوغ و مراتب رشد انسان رجوع به دو کتاب رشدشناسی و فرایندشناسی رشد ضروری است.

^۷ به کتاب تفکر اجتماعی؛ تفکر عینی از همین مجموعه رجوع شود.

^۸ مستدرک‌الوسائل، ج ۱، ص ۸۱: عن علی ابن ابیطالب علیه السلام أنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ سُئِلَ مِمَّ خَلَقَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ الْعَقْلَ قَالَ خَلَقَهُ مَلَكٌ لَهُ رُءُوسٌ بَعْدَ الْخَلْقِ مِّنْ خَلْقٍ وَ مَن يُخْلَقُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَ لِكُلِّ رَأْسٍ وَجْهٌ وَ لِكُلِّ آدَمِيٍّ رَأْسٌ مِّنْ رُّءُوسِ الْعَقْلِ وَ اسْمُ ذَلِكَ الْإِنْسَانِ عَلَى وَجْهِ ذَلِكَ الرَّأْسِ مَكْتُوبٌ وَ عَلَى كُلِّ وَجْهِ سِتْرٌ مَُّلَقَى لَا يَكْشِفُ ذَلِكَ السِتْرَ مَن ذَلِكَ الْوَجْهِ حَتَّى يُوَلَّدَ هَذَا الْمَوْلُودُ وَ يَبْلُغَ حَدَّ الرِّجَالِ أَوْ حَدَّ النِّسَاءِ فَإِذَا بَلَغَ كُشِفَ ذَلِكَ السِتْرُ فَيَقَعُ فِي قَلْبِ هَذَا الْإِنْسَانِ نُورٌ فَيَفْهَمُ الْفَرِيضَةَ وَ السُّنَّةَ وَ الْحَيْدَ وَ الرَّدْيَةَ أَلَا وَ مَثَلُ الْعَقْلِ فِي الْقَلْبِ كَمَثَلِ السَّرَاجِ فِي الْبَيْتِ؛ پرسیده شد از حضرت رسول صلی‌الله‌علیه‌وآله که خداوند عقل را چگونه آفریده؟ حضرت فرمودند: خداوند خلق فرمود عقل را (به‌صورت) ملکی و از برای او سرهایی است به شماره خلایقی آفریده شده‌اند و خلایقی که تا روز قیامت آفریده می‌شوند و برای هر سری از آن ملک وجهی است و برای هر آدمی سری است از سرهای عقل و اسم آن انسان بر صورت آن نوشته شده و بر آن صورت پرده‌ای افتاده و آن پرده باقی است تا وقتی که آدمی متولد گردد و به حد رشد و بلوغ و تمیز مردانگی برسد اگر پسر باشد، و به حد رشد و تمیز و بلوغ زنانگی برسد اگر دختر باشد، پس آن وقت آن پرده کنار می‌رود و نوری در قلب انسان قرار می‌گردد، پس به‌وسیله آن نور، واجبات و مستحبات و کار و اعمال و تمیز خوب و بد را می‌فهمد. سپس آن حضرت فرمودند: مثال عقل در قلب، مانند چراغ است در خانه.

^۹ سوره مبارکه طه، آیه ۱۳۲: وَ أَمْرٌ أَهْلُكَ بِالصَّلَاةِ وَ اصْطَبِرْ عَلَيْهَا لَا نَسْأَلُكَ رِزْقًا نَحْنُ نَرْزُقُكَ وَ الْعَاقِبَةُ لِلتَّقْوَى؛ و خانواده خود را به نماز امر کن و خود (نیز) با همه نیرو بر (مراعات) آن شکیبایی کن، ما از تو هیچ روزی نمی‌طلبیم (تا توانش را نداشته باشی) این ما مییم که تو را روزی می‌دهیم، و عاقبت (نیک) از آن تقواست. الکافی (ط - الإسلامية)، ج ۳، ص ۳۴۳: عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ: يَا أَبَا هَارُونَ إِنَّا نَأْمُرُ صَبْيَانَنَا بِتَسْبِيحِ فَاطِمَةَ عَلَيْهَا السَّلَامُ كَمَا نَأْمُرُهُمْ بِالصَّلَاةِ فَأَلْزَمَهُ فَإِنَّهُ لَمْ يَلْزَمَهُ عَبْدٌ فَشَقِيَ؛ ای اباهارون ما فرزندانمان را به تسبیح فاطمه سلام‌الله‌علیه‌ها توصیه می‌کنیم، همان‌طور که آن‌ها را به نماز توصیه می‌کنیم، زیرا وقتی بنده‌ای با آن باشد شقی نمی‌شود.

۱۱. با توجه به روایات، تقویت عقل و تفکر از طریق تقویت حیا و عفاف و اقامه نماز حاصل می‌شود.
۱۲. فعال‌سازی ذکر با تقویت عواطف،^{۱۰} فعال‌سازی تفکر با تقویت حواس، تعلیم تکلم و تأدیب نطق^{۱۱} اتفاق می‌افتد و تقویت عقل با تقویت ذکر و تفکر و تعلیم قول طیب^{۱۲} محقق می‌شود.
۱۳. ساختار وجودی کودک با وجود بسیط بودن، تحت تأثیر کلام، رفتار و گفتار پدر و مادر و اطرافیان قرار می‌گیرد. اگر این کلام طیب باشد انعکاس آن طیب و اگر غیر طیب باشد انعکاس آن غیر طیب خواهد بود.
۱۴. دوره اول رشد، دوره طیب‌گزینی است. در این دوره لازم است بذر خیرگزینی، حسن‌گزینی و مهم‌تر از آن، ایمان، در قلب کودک کاشته شود، زیرا طیب بودن پایه همه خیرات و برکاتی است که به انسان عطا می‌شود.
۱۵. مقاصد دوره اول رشد اجتماعی از سویی با غایت دستیابی به طیبات و از سویی با غایت دستیابی به شکر، فلاح، هدایت، رحمت، تقوا، ذکر، عقل و فکر سنجیده می‌شود.

^{۱۰} به کتاب فرایندشناسی ایمان رجوع شود.

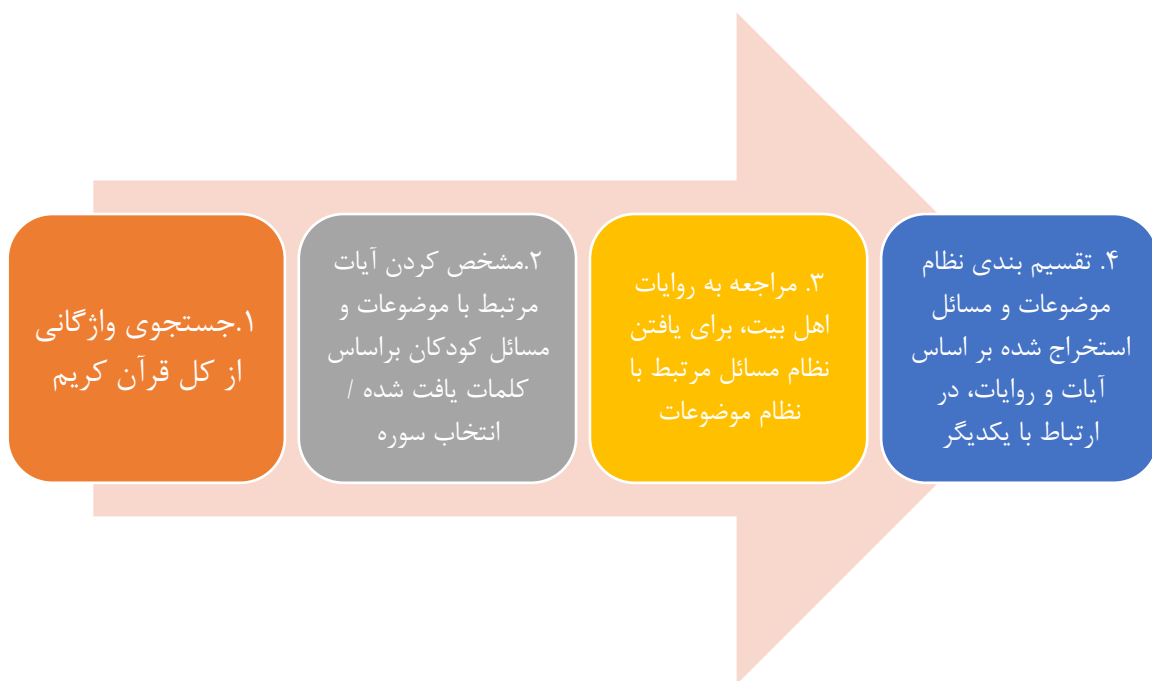
^{۱۱} به کتاب تفکر نفس رجوع شود.

^{۱۲} به کتاب ساختار وجودی انسان از منظر عقل و نیز فرایندشناسی طیب رجوع شود.

آیین‌نامه تربیت نیرو در حوزه کودک

آیین‌نامه کودک، برای ساماندهی نیروهای فعال در حوزه کودکان، با محوریت آیات و روایات، مبتنی بر سطوح نیروها و خروجی‌های آنها، برگرفته از نظامنامه تربیت نیرو در حوزه خانواده تدوین شده است.

برای ساماندهی فعالیت‌های تدبیر محور نیروها در این حوزه، مراحل پژوهشی زیر انجام شده است:

مرحله اول:

❖ جستجوی واژگانی از کل قرآن کریم

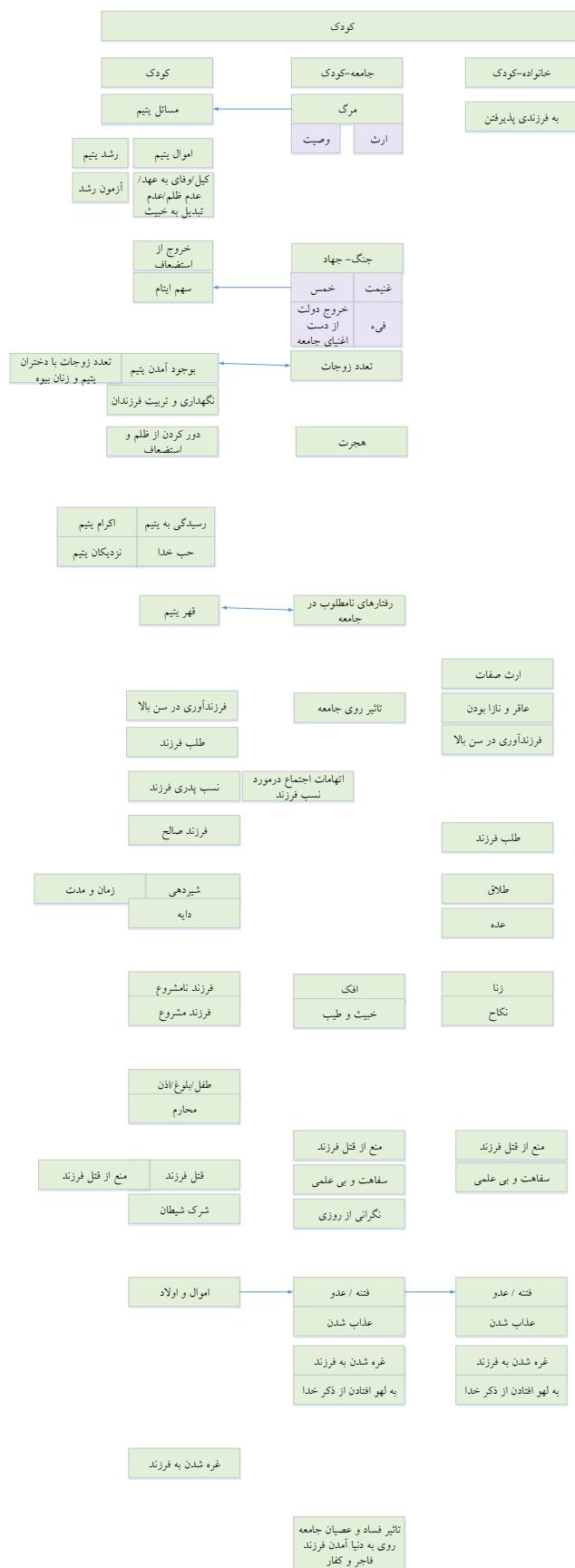
واژگان مرتبط با مباحث کودک از سوره‌های قرآن شامل واژگان زیر:

- طفل
- ابن و بنت
- یتیم
- ارث
- رضع
- مستضعف
- ذریه
- ولد
- ازدواج و طلاق
- و ...

مرحله دوم:

بر اساس کلمات یافت شده، آیات مرتبط با موضوعات و مسائل کودکان انتخاب شدند و سوره‌های مرتبط با این بحث مشخص شدند.

با توجه به معنای آیه و دسته آیات در بستر و متناسب با غرض سوره؛ موضوعات حوزه کودک، به مباحث مرتبط با اجتماع، خانواده و مسائل مختص کودک و تأثیر متقابل آن‌ها بر یکدیگر تقسیم‌بندی شدند.

مرحله سوم:

برای یافتن نظام مسائل مرتبط با نظام موضوعات، به روایات اهل بیت علیهم السلام مراجعه شد. در این راستا بیش از ۷۰۰۰۰ روایت مطالعه و بررسی شدند.

علاوه بر افزودن دایره واژگان زیر، به نظام مسائل در این حوزه دست یافتیم:

- هجرت
- صبی
- بلوغ و احتلام
- غلام
- جاریه
- دایه
- عرامه
- و

مرحله چهارم:

سپس نظام موضوعات و مسائل استخراج شده بر اساس آیات و روایات در ارتباط با یکدیگر در سه دسته تقسیم شده است. شامل:

ا. دسته اول:
❖ موضوعات و مسائل اجتماعی مؤثر بر موضوعات و مسائل مرتبط با کودکان
❖ موضوعات و مسائل مرتبط با کودکان مؤثر بر موضوعات و مسائل اجتماعی
ب. دسته دوم:
❖ موضوعات و مسائل خانوادگی مؤثر بر موضوعات و مسائل مرتبط با کودکان
❖ موضوعات و مسائل مرتبط با کودکان مؤثر بر موضوعات و مسائل خانواده
ت. دسته سوم:
❖ موضوعات و مسائل کودک

با توجه به سیر پژوهشی صورت گرفته، برای پرداختن به آیین نامه تربیت نیرو در حوزه کودک، لازم است موضوعات مرتبط با کودک و مسائل ذیل آن‌ها مشخص شود تا هر نیرویی متناسب با سطح و توان خود و با احاطه به نظام موضوعات و مسائل در این حوزه، فعالیت و نحوه عملش مشخص شود.

لذا نظام موضوعات در این حوزه بر اساس آیات قرآن استخراج شده و نظام مسائل ذیل آن‌ها بر اساس روایات قابل رصد است.

در بررسی کلی نسبت به موضوعات مرتبط با حوزه کودک، می‌توان موضوعات این حوزه را در سه حوزه اصلی، دسته‌بندی نمود:

أ. اجتماع

ب. خانواده

ت. و موضوعات مرتبط با خود کودکان

در قسمت اجتماع و خانواده، به‌صورت متقابل، هم موضوعات این دو حوزه بر مسائل مرتبط با کودکان اثرگذار است و هم می‌تواند از مسائل مرتبط با کودکان اثر بپذیرد.

بنابراین در تدوین آیین‌نامه تربیت نیرو در حوزه کودک، لازم است در این سه قسمت، بخش رابطه متقابل خانواده و اجتماع بر کودک و کودک بر خانواده و اجتماع در نظر گرفته شود. به‌این ترتیب آیین‌نامه شامل سه فصل و ۵ بخش به شرح زیر خواهد بود:

أ. فصل اول: مباحث مرتبط با کودک در سطح کلان (نظام سازی و برنامه‌ریزی در حوزه کودک)

- ❖ بخش اول: اثرگذاری مسائل اجتماعی بر مسائل مرتبط با کودک (اجتماع و کودک)
- ❖ بخش دوم: تأثیر مسائل مرتبط با کودک بر مسائل اجتماعی (کودک در درون اجتماع)

ب. فصل دوم مباحث مرتبط با کودک در سطح میانه (مشاوره در سطح امور کودک)

- ❖ بخش اول: تأثیر مسائل خانواده بر مسائل مرتبط با کودک (خانواده و کودک)
- ❖ بخش دوم: تأثیر مسائل مرتبط با کودک بر مسائل خانواده (کودک در درون خانواده)

ت. فصل سوم مباحث مرتبط با کودک در سطح خرد (اجرای برنامه‌ها در سطح جامعه)

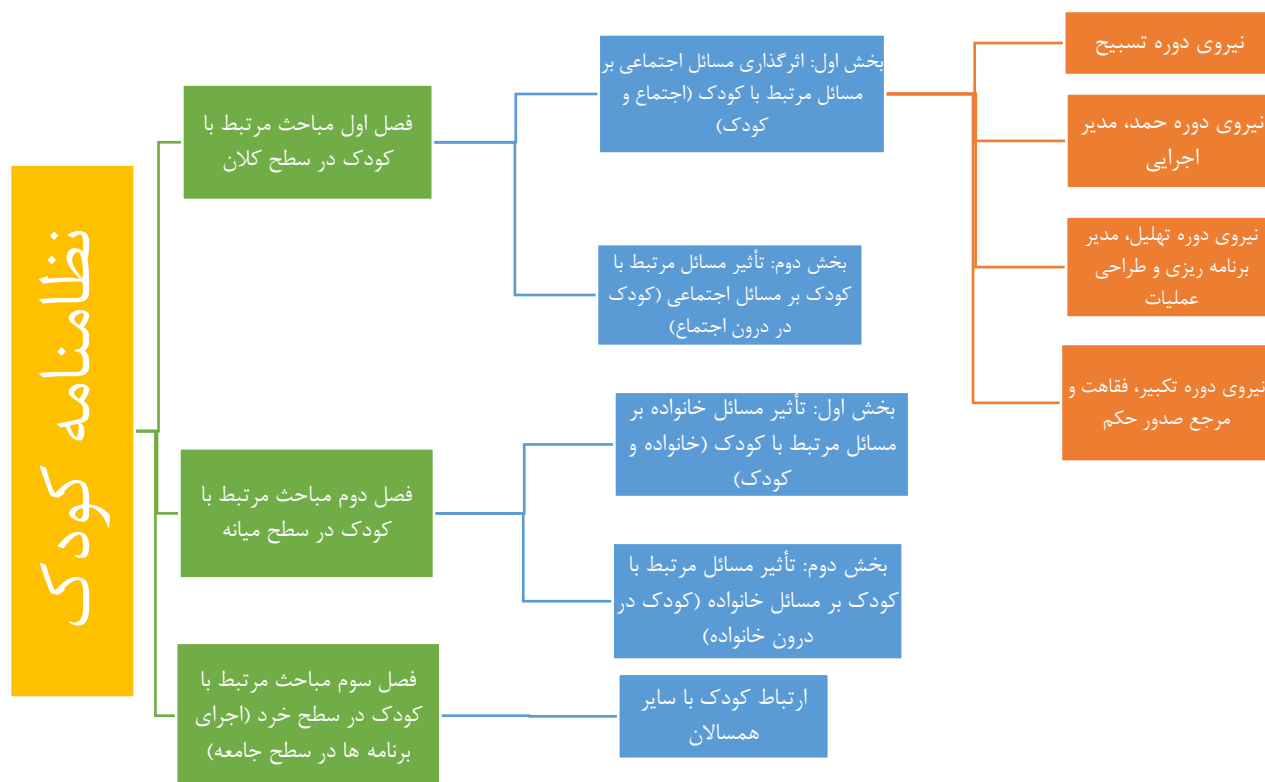
- ❖ ارتباط کودک با سایر همسالان

موضوعات و مسائل مرتبط با هریک از فصول و بخش‌ها به‌صورت اجمالی به این شرح است:

✚ در بخش اول از فصل اول، اثرگذاری مسائل اجتماعی بر مسائل مرتبط با کودک (اجتماع و کودک)، موضوعات و مسائل و فعالیت نیروها در ۴ سطح تسبیح، حمد، تهلیل و تکبیر، مرتبط با عناوین زیر مورد بررسی قرار می‌گیرد:

- تأثیر انواع مرگ‌ومیر در جامعه بر مسائل کودکان
 - حوزه‌های اقتصادی و مالی مؤثر بر مسائل مرتبط با کودکان
 - حوزه‌های مرتبط با مهاجرت‌های سرزمینی، مؤثر بر مسائل کودکان
 - موضوعات مرتبط با مباحث فرهنگی-آموزشی و رفتارهای اجتماعی مؤثر بر مسائل کودکان
- ✚ در بخش دوم از فصل اول، تأثیر مسائل مرتبط با کودک بر مسائل اجتماعی (کودک در درون اجتماع)، موضوعات و مسائل و فعالیت نیروها در ۴ سطح تسبیح، حمد، تهلیل و تکبیر، مرتبط با عناوین زیر مورد بررسی قرار می‌گیرد:
- تأثیر موضوعات مرتبط با تولد فرزندان یا عدم تولد و قتل فرزند بر اجتماع
 - تأثیر موضوعات مرتبط با اقتضائات، تربیت و آموزش کودکان بر اجتماع
 - تأثیر سلامت جسمی و روانی کودکان بر اجتماع
 - تأثیر ایتم و کودکان بد سرپرست و بی‌سرپرست بر اجتماع
 - تأثیر کودکان آسیب‌دیده (شامل کودکان کار، بزه‌کار و بزه‌دیده و نحوه مقابله با متخلفین، نحوه برخورد، تأدیب یا مجازات کودکان و...) بر اجتماع
- ✚ در بخش اول از فصل دوم، تأثیر مسائل خانواده بر مسائل مرتبط با کودک (خانواده و کودک)، موضوعات و مسائل و فعالیت نیروها در ۴ سطح تسبیح، حمد، تهلیل و تکبیر، مرتبط با عناوین زیر مورد بررسی قرار می‌گیرد:
- موضوعات ازدواج و طلاق و روابط نامشروع و ... مؤثر بر موضوعات و مسائل مرتبط با کودکان
 - موضوعات مرتبط با باروری و ناباروری، همچنین انتقال صفات و وراثت از پدر و مادر به کودک و تعیین جنسیت کودک مؤثر بر موضوعات و مسائل مرتبط با کودکان
 - موضوعات مرتبط با آموزش، فرهنگ و معنویت خانواده مؤثر بر موضوعات و مسائل مرتبط با کودکان
 - موضوعات مرتبط با وظایف پدر و مادر در آموزش و تربیت و نگهداری از کودکان
 - موضوعات مرتبط با آسیب‌های خانواده و والدین مؤثر بر موضوعات و مسائل مرتبط با کودکان
- ✚ در بخش دوم از فصل دوم، تأثیر مسائل مرتبط با کودک بر مسائل خانواده (کودک در درون خانواده)، موضوعات و مسائل و فعالیت نیروها در ۴ سطح تسبیح، حمد، تهلیل و تکبیر، مرتبط با عناوین زیر مورد بررسی قرار می‌گیرد:
- موضوعات مرتبط با تولد و نگهداری از کودک و سلامت او مؤثر بر خانواده
 - موضوعات مرتبط با اقتضائات، تربیت و رشد کودکان مؤثر بر خانواده
 - موضوعات مرتبط با کودکان یتیم و بد سرپرست و تأثیر آن بر خانواده و اقوام
 - موضوعات مرتبط با آسیب‌دیدگی کودکان در خانواده و اجتماع و تأثیر آن بر خانواده
- ✚ مباحث فصل سوم، شامل ارتباط کودک با سایر همسالان، تحت مراقبت و کنترل نهاد اجتماعی و خانواده شکل می‌گیرد لذا فعالان حوزه کودکان، موضوعات مرتبط در این بخش را لازم است در فصول ۱ و ۲ دنبال نمایند.

نیروهای فعال در هر یک از سطوح چهارگانه تسبیح، حمد، تهلیل و تکبیر می‌توانند در یکی از عناوین معرفی‌شده در هر یک از بخش‌ها، به‌صورت تخصصی وارد شده و اقدام به فعالیت‌های تدبیر محور در حوزه کودکان و متناسب با سطح خود نمایند. بدیهی است هریک از نیروها پس از طی سطوح در هریک از عناوین، می‌تواند وارد حوزه تخصصی دیگر شود.

فصل اول

مباحث مرتبط با کودک در سطح کلان (نظام سازی و برنامه ریزی در حوزه کودک)

فصل اول مباحث مرتبط با کودک در سطح کلان (نظام سازی و برنامه‌ریزی در حوزه کودک)

در سطح کلان، نظام‌ها و برنامه‌های مرتبط با کودک را می‌توان در دو بخش، ساماندهی، اصلاح و استخراج نمود:

- ✓ مسائل و ساختارهای اجتماعی که مسائل مرتبط با کودک را تحت‌الشعاع قرار داده است.
 - ✓ مسائل و موضوعات مرتبط با کودک که بر موضوعات و مسائل مرتبط با ساختارهای اجتماعی تأثیرگذار است.
- لذا لازم است فعالیت نیروها در سطح کلان، در هر دو بخش مورد بررسی قرار گیرد.

نظام‌ها و برنامه‌های مرتبط با کودک در سطح کلان

مسائل و موضوعات مرتبط با کودک

مسائل و ساختارهای اجتماعی

بخش اول: اثرگذاری مسائل اجتماعی بر مسائل مرتبط با کودک (اجتماع و کودک)

مسائل اجتماعی، شامل مسائل فرهنگی، اقتصادی، آسیب‌های اجتماعی، ساختارها و سازمان‌ها و ... بر مسائل مرتبط با کودک تأثیرگذار است. بنابراین برای برنامه‌ریزی و نظام‌سازی در سطح کلان مباحث مرتبط با کودک، لازم است حوزه ساختارها و نظامات اجتماعی متناسب با سیاست‌های مرتبط در حوزه کودکان، بازنگری، بازسازی، اصلاح یا بازطراحی شوند.

حوزه‌های تخصصی در بخش اثرگذاری مسائل اجتماعی بر مسائل مرتبط با کودک را می‌توان در عناوین زیر تقسیم نمود. لازم به ذکر است هرکدام از عناوین ذیل، به‌مثابه یک رشته تخصصی در این بخش می‌باشد. بنابراین هریک از نیروها، به‌صورت تخصصی می‌توانند در یکی از این عناوین به تألیف کتب بنیادی، استخراج مناهج و قوانین و قانون‌گذاری، نظام‌سازی و اصلاح نظامات و ساختارها و ... فعالیت نمایند. همچنین نیروی دوره تهلیل با شناخت عرصه‌های مرتبط با این عناوین و طراحی عملیات‌ها می‌تواند نیروهای دوره حمد و تسبیح را در این بخش به کار گیرد و اصول و قوانین مربوطه را پیاده‌سازی نماید.

بخش اول:

موضوعات و مسائل اجتماعی مرتبط با کودک را بر اساس آیات قرآن و روایات می‌توان در ۴ سرفصل تقسیم و به این شرح معرفی نمود:

۱. موضوعات مرتبط با مرگ‌ومیر انسان‌ها و ارتباط آن با مسائل کودکان

این موضوعات و مسائل که در نتیجه جنگ، حوادث طبیعی، سوانح، بیماری‌ها، فرارسیدن اجل و ... رخ می‌دهد، منجر به تأثیر روی کودکان از جهات زیر است:^{۱۳}

- ✓ طول عمر کودک
- ✓ حفظ سلامت کودکان
- ✓ از دست دادن والدین
- ✓ حضانت و سرپرستی یتیم در خانواده و اجتماع
- ✓ ارث یتیم
- ✓ اموال یتیم و احکام قیّم او برای نگهداری از اموال
- ✓ مسئولیت‌های اقتصادی جامعه همانند پرداخت خمس، زکات، و خیر و حقوق کودکان متأثر از مرگ‌ومیر والدین
- نسبت به آن‌ها
- ✓ و

^{۱۳} برای مطالعه پیرامون این موضوع، سوره مبارکه نساء، در پس‌زمینه‌ای از جهاد، زوایای مختلفی از مسائل مرتبط با ایتم، ارث، ازدواج با ایتم و ... را مطرح نموده است. همچنین روایات متعددی پیرامون مباحث مرتبط با ارث یتیم، با عناوینی همچون شرایط ارث دختر و پسر و میزان آن، قیّم، نحوه نگهداری از اموال یتیم، اجازه تجارت و قرض از اموال یتیم، ازدواج با یتیم و صغیر و ... وجود دارد. لازم است نیروی هر سطح با توجه به حوزه موضوعات تخصصی خود به این روایات مراجعه نماید. از جمله منابع روایی گسترده در این زمینه می‌توان به کتب اصول کافی، جلد نهم و گزیده کافی جلد ۴ و وسائل الشیعه و ... اشاره نمود.

۲. حوزه‌های اقتصادی و مالی مؤثر بر مسائل مرتبط با کودکان:

در این حوزه از موضوعات، منابع مالی که در اجتماع و جامعه اسلامی وجود دارد و نحوه مصرف آن که بر مسائل مرتبط با کودکان تأثیر دارد مورد بررسی قرار می‌گیرد. از جمله این منابع مالی، می‌توان به موارد زیر اشاره نمود:

✓ خمس

✓ زکات

✓ فیه (اموالی که بدون جنگ به دست آمده است)

مصرف درست این اموال منجر می‌شود مدیریت منابع مالی جامعه از دست اغنیا خارج شده و بر اساس مصالح جامعه اسلامی، و نه منافع عده‌ای خاص، مصرف شود. از جمله اموری که جامعه اسلامی در رسیدگی به آن مسئول است، امور مرتبط با مسائل مالی و اداره اقتصادی کودکان یتیم می‌باشد.^{۱۴}

۳. حوزه‌های مرتبط با مهاجرت‌های سرزمینی، مؤثر بر مسائل کودکان، به‌عنوان یکی از اقسام مورد استضعاف در مهاجرت‌ها:

لازم به ذکر است مستضعف، به افرادی اطلاق می‌شود که قدرت و توان فکر و تشخیص حق از باطل را ندارند و توان دفاع و تأمین معاش خود را نیز دارا نمی‌باشند، همچنین ولی و سرپرستی که امور ایشان را در حوزه فکری، فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی، سلامت روح و جسم و ... ساماندهی نماید و به عهده بگیرد ندارند. حتی ممکن است این افراد با قرار گرفتن تحت حاکمیت و زعامت افرادی نالایق دچار استضعاف شدیدتر و عقب‌ماندگی بیشتری شوند.

یکی از مواردی که بر اساس آیات و روایات به‌عنوان مستضعف معرفی شده‌اند، کودکانی هستند که نه قدرت تشخیص و نه قدرت اداره امور خود را دارند.^{۱۵} اگر این افراد تحت ولایت والدین و حاکمیت صالح قرار نداشته باشند بر استضعافشان افزوده شده و لوازم هدایت و رشدشان مختل می‌شود. بنابراین یکی از راه‌های چاره برای چنین افرادی بر اساس آیات و روایات، هجرت و انتقال از سرزمینی است که مختصات زیستی، سیاسی و اجتماعی آن سرزمین برای رشد و مراقبت از این افراد مناسب نیست،

^{۱۴} برای مطالعه پیرامون این موضوع، سور مبارکه حشر، انفال و ... می‌توان مراجعه نمود. روایات مرتبط با نحوه صرف منابع مالی جامعه که شامل خمس و زکات و فیه و ... می‌باشد، همچنین مشارکت اقتصادی از اموال کودک و یتیم در امور اقتصادی جامعه همانند زکات مال یتیم، خمس، تجارت و سود اموال و ... و احکام و نمونه‌های آن‌ها را می‌توان در روایاتی که در این حوزه در کتب روایی همانند الفقه المنسوب إلى الإمام الرضا علیه السلام، أصول الکافی، ترجمه کمره‌ای، ج ۳ و سایر کتب روایی آمده است مطالعه نمود.

^{۱۵} معانی الأخبار، ترجمه محمدی، ج ۲، ص: ۲۲؛ سلیمان بن خالد گوید: از امام باقر علیه السلام درباره «مستضعفین» پرسیدم؛ فرمود: کودکانی که از کاهلی و تنبلی کردنشان، و خدمتکاری است که به او گفته می‌شود: نماز بخوان! می‌خواند، و در کی ندارد مگر همان چیز که به او گفته‌ای، و مأموری که جز آنچه به او گفته شود چیزی نمی‌داند و پیرمردان و کودکان، آنان «مستضعفانند»، و اما آیا مرد گردن کلفت جنگجوی دشمن که معامله انجام می‌دهد، و نمی‌توانی در هیچ موقعیتی او را فریب دهی، «مستضعف» است؟! خیر، و به این شرافت و بزرگواری نیست.

ابو الصّباح گوید: حضرت باقر علیه السلام در مورد «مستضعفین» که چاره‌ای ندارند و راه به جایی نمی‌برند فرمود: آنان قدرت تفکر و چاره‌اندیشی ندارند، لذا در کفر وارد می‌شوند، و هدایت نمی‌شوند و همچنین بدون قصد در صف مؤمنان داخل می‌گردند، بدین جهت آنان نه به کفر پایبندند و نه به ایمان.

تا زمانی که کودک قدرت لازم برای تشخیص و مراقبت را به دست آورد. یکی دیگر از راه‌ها برای کسانی که امکان مهاجرت ندارند، جهاد کردن نیروهای معتقد مؤمن برای خارج کردن این افراد از استضعاف است.^{۱۶}

۴. موضوعات مرتبط با مباحث فرهنگی-آموزشی و رفتارهای اجتماعی مؤثر بر مسائل کودکان

این حیطه از موضوعات، شامل مباحثی از قبیل موارد زیر است:

✓ فرهنگ‌ها و آداب‌ورسوم مؤثر بر مسائل کودکان، همانند:

- ارزش‌گذاری جنسیتی
- طرز تفکر درباره تعداد فرزندان
- آداب‌ورسوم مرتبط با کودکان
- ازدواج و اصل و نسب
- و ...

✓ رفتارها و ابرازات اجتماعی، شامل:

- رفتارها و تعاملات پاک و خدایسندانه که منجر به پاک‌سازی محیط زندگی و طیب ولادت و تربیت درست کودکان شده

- رفتارها و اعمال گناه‌آلود و عصیان گونه و فساد برانگیز که در تولد و تربیت کودکان به سمت کفر و فجور تأثیر دارد

✓ میزان علم و خرد اجتماعی یا سفاقت اجتماع که منجر به رفتارها و فرهنگ‌های عالمانه یا جاهلانه‌ای مثل موارد زیر می‌شود:

- قتل فرزند
- ارزش‌گذاری‌های نادرست
- و ..

✓ بد اخلاقی‌ها و خوش اخلاقی‌های اجتماعی که علاوه بر اثر تربیتی بر کودکان می‌تواند در نحوه برخورد با ایتام در جامعه نیز خود را در قالب اکرام یا راندن یتیم نشان دهد.

✗ میزان دینداری و معنویت و یا خالی بودن جامعه و کارها از یاد خدا نیز بر مسائل مرتبط با کودکان تأثیر بسزایی دارد.^{۱۷}

فعالیت نیروها در سطوح چهارگانه، در حوزه موضوعات مطرح شده بخش اجتماع و کودک به شرح زیر است:

^{۱۶} برای مطالعه پیرامون مستضعف، هجرت و وظیفه جامعه اسلامی در تلاش و مبارزه برای زدودن چهره استضعاف، می‌توان به سوره مبارکه نساء، آیات ۷۵ تا ۱۰۳ مراجعه نمود. همچنین برای مطالعه روایات درباره معنای مستضعف و مهاجرت برای حفظ از فتنه‌ها و سلامت، به کتب مصباح الشریعه و معانی الاخبار و سایر کتب روایی در این زمینه می‌توان مراجعه نمود.

^{۱۷} موضوعات مورد مطالعه در این زمینه در سور متعددی از قرآن از جمله: سور مبارکه ماعون، فجر، رفتارهای پاک‌کننده بسترهای اجتماعی در سوره مبارکه نور، تأثیر انحطاط و کفر در جامعه بر تولد و تربیت کودکان در سوره مبارکه نوح و ... آمده است. همچنین روایات متعددی پیرامون مسائل مرتبط با موضوعات فرهنگی و رفتارهای اجتماعی از کتب معتبر روایی همانند کتاب وافی جلد ۳، ۲۳ و ۲۴، کتاب مسائل علی بن جعفر و مستدرکاتها، گزیده کافی جلد ۵، ۱۱ و ... قابل مطالعه است؛ از قبیل مسائل آداب‌ورسوم تأثیر گذار بر کودکان در جامعه، آموزش، رسانه و فرهنگ، بزه‌کاری و بزه‌دیدگی، نظامات آموزشی، پرستار و دایه کودک و ...

✚ نیروی دوره تسبیح

نیروی دوره تسبیح در بخش تأثیر مسائل اجتماع بر مسائل مرتبط با کودک، به عنوان نیروی اجرایی-عملیاتی می تواند بخشی از پژوهش های عملیات ها را در قالب کارهای ترویجی-تبلیغی انجام دهد.

از آنجاکه این نیرو با عموم جامعه نیز مواجه است، از سویی می تواند وضع موجود را از طریق دریافت گزارش های عمومی دریافت نماید، اما قدرت تحلیل و جمع بندی گزارش ها را ندارد. از سوی دیگر، به دلیل ارتباط علمی-آموزشی که با نیروی دوره حمد دارد، می تواند گزارش ها را منتقل نموده و وضعیت مطلوب را به واسطه جریان آموزشی خود و مشاهده پژوهش ها از طریق نیروی حمد دریافت نماید.

به این ترتیب امکانی برای عملیاتی شبیه به تفکر برای او به وجود خواهد آمد و می تواند با اطلاع از وضع موجود و وضع مطلوب، در ارتقای ساختارها و برنامه های اجتماعی، اقدام به کارهای ترویجی-تبلیغی مختص عموم نماید.

نیروی دوره تسبیح در عرصه تأثیرات موضوعات و مسائل اجتماع بر روی کودک، کسی است که می خواهد دوره های تخصصی را متناسب با نیاز و چشم انداز اولیه خود طی نموده و قدرت توسعه و کاربرد در یکی از موضوعات مطرح شده در حوزه تأثیرات اجتماع بر حوزه مسائل و موضوعات مرتبط با کودکان را بدست آورد. این نیرو می تواند با صلاح دید مسئول مربوطه در حوزه موضوعات و مسائل اجتماعی مؤثر بر کودکان در دوره حمد و تهلیل^{۱۸}، در قسمت های زیر فعالیت کند:

۱. انجام پژوهش و آموزش، برگزاری کارگاه های عمومی، در سطح تولید محتوا برای ساخت پوستر، پاورپوینت، کلیپ، تهیه گزارش (تخصصی، عمومی)، خبرنامه و ... و فعالیت اجرایی در حوزه های زیر:

- انجام پژوهش و آموزش، برگزاری کارگاه های عمومی، در سطح:
 - تولید محتوا برای ساخت پوستر، پاورپوینت، کلیپ، گزارش (تخصصی، عمومی)، خبرنامه و ... در حوزه تأثیر مرگ و میر بر کودکان همانند موارد زیر:
 - ساخت انواع محصولات، در زمینه تأثیر حوادث، جنگ و جهاد، بیماری، بد اخلاقی های اجتماعی منجر به مرگ انسان ها و ... بر کودکان. نحوه تعاملات اجتماعی متناسب با این پدیده در شرایط فراگیر شدن آن ها. اعم از ساخت برنامه ها و تولیدات سمعی، بصری، نوشتاری و ... در قالب های مختلف و متناسب با تأثیرات انواع مرگ و میر در جامعه برای کودکان و افراد مرتبط با آن ها و تبیین فرهنگ تعامل با کودکان متأثر از این مرگ و میرها در جامعه متناسب با نوع فراگیری مرگ و میر.
 - اجرای برنامه های آموزشی، فرهنگی، مذهبی، اجتماعی و تفریحی - که نیروی دوره تهلیل طراحی نموده و توسط نیروی دوره حمد آموزش داده شده و منتقل شده است - مرتبط با کودکان و افراد مرتبط با آن ها، متناسب با تأثیر انواع مرگ و میر بر کودکان (به عنوان مثال، نحوه اجرا و نوع برنامه های کودکان و فعالان و مرتبطین با کودک، اعم

^{۱۸} ویژگی های مسئول هر بخش در قسمت نیروهای حمد و تهلیل به صورت تفصیلی بیان خواهد شد.

از مربیان، خانواده، مسئولین مراقبت از کودکان و ...، در شرایط فراگیری مرگ و میرهای ناشی از بزه و بد اخلاقی‌ها و جرائم در جامعه، یا فراگیری شهادت ناشی از جنگ و جهاد، یا فراگیری مرگ و میر ناشی از بیماری و حوادث متفاوت است)

- فعالیت در حوزه اقتصادی و کارآفرینی و خیریه‌های مرتبط با تأثیر امور مرگ و میر و متناسب با انواع مرگ و میر بر امکان ادامه حیات مادی و اقتصادی کودکان متأثر از مرگ و میر
- اجرای سیاست‌های تقنینی و قضایی در حوزه حضانت کودکان متأثر از مرگ و میر، نظارت بر حسن اجرای قوانین مربوطه، اجرای قوانین اقتصادی و مالی در این حوزه در رابطه با مباحث ارث و ...
- و

• انجام پژوهش، آموزش، برگزاری کارگاه‌های عمومی و ... در سطح تولید محتوا برای ساخت پوستر، پاورپوینت، کلیپ، گزارش (تخصصی، عمومی)، خبرنامه و ... در حوزه تأثیر مسائل اقتصادی و مالی بر کودکان همانند موارد زیر:

- تأمین منابع مالی تعیین شده از سوی نیروی دوره تهلیل در این زمینه به واسطه فعالیت و کار در نهادهای اقتصادی و مالی در جامعه، توزیع و استفاده درست منابع در راستای مسائل مرتبط با کودکان که در این حوزه تعیین شده است مثل فعالیت در حوزه خیریه‌های مرتبط با کودکان، اجرای سیاست‌های مالی خمس و فی و ... مرتبط با کودکان، اجرای سیاست‌های مالی مثل بانک و بیمه و ... در رابطه با کودکان و ...
- آموزش نحوه آزمودن کودکان و برگزاری جلساتی برای آزمودن آن‌ها جهت در اختیار گذاشتن منابع مالی اختصاص یافته از جامعه به آن‌ها بر اساس شاخص‌ها، مهارت‌ها و راهبردهای تعیین شده توسط نیروی دوره تهلیل در این زمینه
- تولید محصولات و برنامه‌های سمعی، بصری و نوشتاری مرتبط در راستای تشویق نهادهای اقتصادی، کارآفرینی، خیریه‌ها و ... برای تأمین و اجرای سیاست‌های مالی در ارتباط با کودکان در جامعه؛ اعم از سیاست‌های مرتبط با کودکان به صورت عمومی، کودکان فقیر، ایتم و کودکان بد سرپرست، کودکان با استعداد های خاص، کودکان بیمار و ...
- برگزاری دوره‌های آموزشی برای عموم مردم، کارگران و کارمندان در حوزه‌های مربوطه درباره چگونگی اجرای سازوکارهای اقتصادی مرتبط و مؤثر بر کودکان
- و

• انجام پژوهش، آموزش، برگزاری کارگاه‌های عمومی و ... در سطح تولید محتوا برای پوستر، پاورپوینت، کلیپ، تهیه گزارش (تخصصی، عمومی)، خبرنامه و ... در حوزه تأثیر مسائل مرتبط با مهاجرت بر کودکان همانند موارد زیر:

- فعالیت و اجرای سیاست‌های محرومیت‌زدایی بر اساس طرح و نقشه نیروی دوره تهلیل در این حوزه
- فعالیت در راستای شناخت و رفع انواع استضعاف مؤثر بر کودکان و استضعاف‌هایی که منجر به مهاجرت منفی از حاکمیت اسلامی می‌شود، یا مهاجرت‌هایی که تعادل جمعیتی در حاکمیت اسلامی را برهم می‌زنند، در حوزه

رفع محرومیت‌ها و استضعاف‌های علمی، فرهنگی، امکانات، غذا و دارو، مالی و کارآفرینی مؤثر بر کودکان، متناسب با فرهنگ و اقتضائات منطقه محروم و بر اساس طرح و نقشه عملیاتی نیروی دوره تهلل، با هدایت نیروی دوره حمد

- نظارت و اجرای سیاست‌ها و قوانین در حوزه شناسایی قیّم‌های ناصالح و سعی در اصلاح وضعیت کودکان از مسیرهای اجرای احکام قضایی و قانونی
- تولید انواع محصولات و برنامه‌های سمعی، بصری و نوشتاری در قالب‌های مختلف برای تشویق عموم جامعه به فعالیت در راستای محرومیت‌زدایی مؤثر بر کودکان، تبلیغ برای عضویت و نحوه عضویت عموم مردم در نهادهای خیریه، گروه‌های مطالعاتی، آموزشی، جهادی و ...
- شناخت و استفاده از امکانات جامعه و حاکمیت اسلامی و فعالیت در راستای پذیرش و ساماندهی مهاجران سایر سرزمین‌ها با محوریت کودکان مستضعف
- ساخت انواع محصولات و برنامه‌های سمعی، بصری و نوشتاری در راستای تبلیغ و ترویج مهاجرت‌های مثبت از انواع استضعاف مؤثر بر کودکان و تبیین چگونگی آن و سازوکارهای آن برای مهاجرین
- فعالیت در سازمان‌ها و نهادهای مربوط به ساماندهی مهاجرین و کودکان مهاجر از خارج از سرزمین اسلامی به داخل آن، متناسب با سیاست‌گذاری نیروی دوره تهلل در این زمینه

• انجام پژوهش، آموزش، برگزاری کارگاه‌های عمومی و ... در سطح تولید محتوا برای پوستر، پاورپوینت، کلیپ، تهیه گزارش (تخصصی، عمومی)، خبرنامه و ... در حوزه تأثیر مسائل فرهنگی، آموزشی و رفتارهای اجتماعی بر کودکان همانند موارد زیر:

- ساخت انواع محصولات و برنامه‌ها در قالب‌های مختلف سمعی، بصری و نوشتاری، در راستای ترویج و نهادینه کردن رفتار، تعاملات و ادبیات خدایسندانه در جامعه و تأثیر آن بر کودکان، رشد و امنیت آن‌ها
- برگزاری و اجرای مراسمات و برنامه‌های مذهبی، اجتماعی، فرهنگی و آموزشی در راستای ترویج و نهادینه کردن رفتار، تعاملات و ادبیات خدایسندانه در جامعه و تأثیر آن بر کودکان، رشد و امنیت آن‌ها
- شناسایی و مقابله با آداب‌ورسوم جاهلانه مؤثر بر کودکان، تولد آن‌ها، تربیت و ... از طریق ساخت محصولات، برگزاری کارگاه‌های آموزشی و کارگاهی متناسب با کتب مهارتی و کاربردی و تشویق عموم به اصلاح در این حوزه و همراهی نکردن با آداب و فرهنگ‌های جاهلانه و رفتارهای نامناسب مؤثر بر کودکان در اجتماع

۲. این نیرو می‌تواند در راستای هدایت فعالیت‌های ذکرشده در هر بخش، سوره‌های قرآن را در حد ایجاد انس و افزایش طهارت با بیان ترجمه، نکاتی از تفسیر المیزان، به مخاطب ارائه دهد.
لازم است از ارائه نکات و روش‌های تدبیر اجتناب نماید.
لازم است در کلاس‌ها، جلسات و دوره‌های آموزشی و انس با قرآن، با رصد مخاطب، نیروهای مستعد برای ورود به دوره‌های تسبیح و فعالیت در حوزه کودک را شناسایی و برنامه مناسبی برای ایشان در نظر بگیرد.

۳. در ارائه کتب مهارتی در حوزه موارد ذکرشده، صرفاً بیان نکات پرکاربرد از متن کفایت می‌کند و لازم است این آموزش‌ها مبتنی بر متن و محتوای کتاب‌ها باشد و از التقاط مباحث دیگر جداً خودداری نمایند.
۴. لازم است نیروی این دوره، در کارگاه‌ها و کلاس‌ها، به‌عنوان مربی و پشتیبان، از ارائه مشاوره به‌ویژه در حوزه مسائل اجتماعی، مدیریت، مسائل فرهنگی و مذهبی و ارائه تحلیل‌های اجتماعی، سیاسی، مذهبی مؤثر بر مسائل کودکان و پاسخ به پرسش‌های خارج از متن کتاب خودداری نموده و افراد را به متخصصین امر و مراکز مشاوره معتبر راهنمایی نماید.

✚ نیروی دوره حمد، مدیر اجرایی

نیروی این دوره می‌تواند بر اساس توان تدبیری و تخصصی، موضوعات را به‌خوبی تفصیل دهد و متناسب با سطح و نیاز مخاطب، آن‌ها را ارائه داده و تبیین نماید. باینکه قادر نیست در سیر رسیدن به مهارت و کاربردی کردن موضوعات، راهکارهای موردی ارائه دهد، اما طی کردن این مسیر را با مشاهده حرکت نیروی دوره تهلیل، به‌صورت روشمند درک می‌کند.

چنین نیرویی، قادر به تبدیل عملیات‌های طراحی‌شده توسط نیروی دوره تهلیل، در زمینه اصلاح و بازطراحی ساختارهای اجتماعی در ارتباط با مسائل کودک، به گام‌های قابل اجرا در تمام سطوح است و می‌تواند طراحی این گام‌ها را در قالب برگزاری دوره، کارگاه، جلسات اجرایی و پژوهشی انجام داده و به نیروهای مرتبط در سطوح حمد و تسبیح جهت اجرا آموزش دهد.

در این راستا، احکام و قوانین اصلاحی که از سوی نیروی دوره تکبیر برای مسائلی همانند ساختارهای اقتصادی، فرهنگی و ... و مسائل اجتماعی در ارتباط با کودکان، صادر و ابلاغ شده است و نیروی دوره تهلیل ساختار و عملیات‌هایی برای ابلاغ و اجرای آن قوانین طراحی نموده است، این عملیات‌ها توسط نیروی دوره حمد گام‌بندی می‌شود، به‌نحوی که قابلیت اجرا پیدا کند.

به‌عنوان مثال نیروی این دوره با تألیف کتاب، طرح درس و ... بر اساس عملیات و ساختارهای طراحی‌شده، چگونگی ترویج و تبلیغ آن را در جامعه، در قالب برگزاری کارگاه، تولید محصولات برای شبکه‌های مجازی و رسانه، ایجاد خبریه یا جمع‌هایی برای تحقق موارد بیان‌شده و ... تبیین می‌کند و حدود و ثغور عملیات‌ها را برای نیروی دوره تسبیح بیان می‌کند.

همچنین نیروی دوره حمد، پس از گام‌بندی اجرایی عملیات‌ها در حیطه ساختارسازی و اصلاح ساختارها یا قوانین و عملیاتی شدن آن توسط نیروهای دوره حمد و تسبیح، به‌واسطه گزارش‌ها و بازخوردهایی که نیروهای دوره تسبیح در طول اجرای عملیات‌های ترویجی - تبلیغی از عموم جامعه دریافت می‌کنند، می‌تواند خلل و نواقص عملیات‌ها، در سطح اجرا را شناسایی و برای رفع آن‌ها اقدام نماید. همچنین خلأها و نواقص در سطح ساختاری و قانونی و طراحی عملیات را به نیروی دوره تهلیل منتقل نماید تا برای اصلاح آن‌ها اقدامات لازم صورت پذیرد.

با توجه به مطالب ذکرشده، توان‌ها و فعالیت نیروی دوره حمد در حوزه موضوعات و مسائل اجتماعی مؤثر بر موضوعات و مسائل مرتبط با کودکان را، می‌توان به شرح زیر بیان نمود:

۱. نیروی دوره حمد می‌تواند موضوعات سوره‌ها و کتب بنیادی و راهبردی را متناسب با مخاطب، تفصیل و تبیین نماید. لذا برگزاری انواع کارگاه‌ها متناسب با این سطوح در دانشگاه‌ها، مراکز فرهنگی و آموزشی، ارگان‌ها و نهادها، برای افراد فعال در حوزه موضوعات و مسائل اجتماعی مؤثر بر کودکان برای این افراد پیشنهاد می‌گردد.

از جمله این کارگاه‌ها در حوزه تأثیر مسائل اجتماع بر مسائل مرتبط با کودکان را می‌توان در موارد زیر ملاحظه نمود:

✓ نیروی دوره حمد در حوزه تأثیر **مرگ و میر بر مسائل مرتبط با کودکان**، بر اساس تشخیص نیروی دوره تهلیل درباره شرایط و اقتضائات اجتماعی، می‌تواند با گروه‌ها و افراد فعال در حوزه کودکان، جلساتی داشته و کارگاه‌هایی برگزار نماید تا هریک متناسب با حوزه فعالیت خود در این زمینه، اقدامات لازم و مقتضی را انجام دهند. به‌عنوان مثال:

○ دوره حمد می‌تواند در شرایط افزایش مرگ‌ومیر به‌واسطه جنگ و جهاد، بد اخلاقی و درگیری‌های اجتماعی، بیماری، حوادث و ... با فعالان و متخصصین در زمینه تولید برنامه‌های مرتبط با کودکان جلساتی برگزار نماید و اصول مرتبط با این شرایط و لزوم داشتن فقدان والدین و مرتبطین با کودک در جامعه به‌عنوان پدر را در برنامه‌ها تبیین نماید.

○ برگزاری جلسات توجیهی در شرایط مرگ‌ومیرهای ناشی از بیماری که منجر به افزایش تعداد یتیم یا محدودیت کودکان برای حفظ سلامت آن‌ها می‌شود نیز، لازم است. نیروی دوره حمد برای فعالان حوزه برنامه‌سازی کودک، طراحان و سازندگان بازی برای کودکان، مربیان و مسئولین نگهداری از کودکان در حوزه‌های مختلف، مسئولین سلامت و درمان کودکان و افراد مرتبط با آن‌ها و ... مسائل مرتبط با موضوعات و مسائل مرتبط با کودکان به‌واسطه مرگ‌ومیر ناشی از بیماری‌ها را ساماندهی نمایند. لزوم طراحی و برنامه‌ریزی‌هایی که تلخی و آسیب‌های محدودیت اعمال‌شده بر کودکان به‌واسطه بیماری و مرگ‌ومیر را کمتر می‌کند در این جلسات و چگونگی آن بررسی می‌شود.

○ برگزاری جلسات با فعالان حوزه کودکان، اعم از مادران، طراحان بازی و فعالیت برای کودکان، مربیان و پرستار کودک و ... در زمینه موضوعات و مسائل مرتبط با مرگ‌ومیرهای ناشی از درگیری و بد اخلاقی‌های اجتماعی و بزه‌دیدگی و بزهکاری منجر به قتل.

در این جلسات لازم است نیروی دوره حمد با تفصیل وضعیت کودکان، در از دست دادن سرپرست و والدین در درگیری‌ها، روابط با کودکان درگیر با این مسئله، لزوم حفاظت از کودکان به‌واسطه وجود و رواج بد اخلاقی و درگیری منجر به قتل در جامعه و ...، به تبیین و تفصیل نوع فعالیت‌ها و برنامه‌ها در مواجهات آن‌ها با کودکان، تبیین چگونگی القای عدم خشونت و بد اخلاقی، درمان آسیب‌های ناشی از خشونت و بد اخلاقی منجر به مرگ‌ومیر، طراحی برنامه و بازی‌های متناسب برای کودکان آسیب‌دیده از بد اخلاقی یا یتیم شده بپردازد.

✓ نیروی دوره حمد در حوزه **تأثیر مسائل مالی و اقتصادی جامعه** بر مسائل مرتبط با کودکان، می‌تواند جلساتی برای تبیین موضوعات و مسائل مؤثر و نحوه اجرایی کردن آن‌ها با فعالان حوزه اقتصاد و کودکان داشته باشد. به‌عنوان نمونه می‌توان به موارد زیر اشاره نمود:

○ برگزاری جلسات با فعالان و متخصصین و مدیران اقتصادی در زمینه امور مرتبط با کودکان و بررسی مسائل مالی مرتبط با تأمین معاش و اختصاصات مالی جامعه برای ارتقای سطح زندگی کودکانی که متأثر از مرگ‌ومیرهای ناشی از جنگ، بد اخلاقی، بزه، سوانح و ... می‌باشند.

در این جلسات موارد زیر می‌تواند مورد بحث و بررسی قرار بگیرد و راهکارهای عملیاتی شدن موارد مطرح‌شده به‌صورت تفصیلی مشخص شود:

- بررسی تأثیر نحوه اختصاص منابع مالی به کودکان آسیب‌دیده ناشی از مرگ‌ومیر والدین، بر توانمندسازی آن‌ها در تولید، قدرت درآمدزایی، یا القای روحیه تنبلی و کرختی و تبدیل کردن کودکان در آینده به مصرف‌کنندگان منابع

- بررسی راهکارهای صرف منابع مالی اختصاص‌یافته به کودکان و آموزش این راهکارها به قیم و سرپرست کودک در راستای حفظ منابع و موکد بودن منابع مالی برای کودکان

- برگزاری جلسات با فعالان حوزه برنامه‌سازی و طراحی بازی و فعالیت برای کودکان، در زمینه آموزش قناعت، مولد بودن، ایستادن روی پای خود و کم کردن وابستگی به دیگران در آینده در بازی‌ها و فعالیت‌ها و برنامه‌های کودکان به‌جای برنامه‌های القاکننده وابستگی و ناتوان‌کننده کودک در آینده
- برگزاری جلسات با فعالان حوزه تولید برنامه و فعالان عرصه رسانه‌ای در زمینه تبلیغ درست در جامعه برای فعال کردن دغدغه اجتماعی مردم و مسئولان نسبت به صرف منابع مالی جامعه برای نگهداری و حفظ کودکان آسیب‌دیده از انواع مرگ‌ومیر (در راستای فرهنگ‌سازی و تبلیغ)
- برگزاری جلسات با مربیان و برنامه‌ریزان حوزه کودکان در مورد نحوه تشخیص سن و شرایط تعلق منابع مالی به کودکان، نحوه آگاهی و مطلع شدن سرپرست و قیم کودک از شاخص‌های بلوغ برای تعلق منابع مالی، نحوه ساختن برنامه‌ها و سیر متناسب برای سوق دادن درست کودکان برای رسیدن به سن و شاخص‌های لازم رشد برای دریافت منابع مالی در زمان مناسب و ...
- ✓ نیروی دوره حمد در حوزه **تأثیر مسائل مرتبط با مهاجرت** بر مسائل مرتبط با کودکان (به‌عنوان یکی از اقشار مورد استضعاف در مهاجرت‌ها) می‌تواند جلساتی برای تبیین موضوعات و مسائل مؤثر و نحوه اجرایی کردن آن‌ها با فعالان حوزه‌های اجتماعی-سیاسی در ارتباط با کودکان داشته باشد.
به‌عنوان نمونه می‌توان به موارد زیر اشاره نمود:
- برگزاری جلسات و کارگاه‌هایی با نیروهای جهادی، مسئولین رسیدگی به امور کودکان و خانواده‌ها در مناطق محروم، مسئولین آموزشی، معتمدین و فعالان مؤثر در مناطق مختلف و ...، برای تبیین ضرورت محرومیت و استضعاف‌زدایی در مناطق مختلف کشور اسلامی، در حوزه‌های تقویت علمی، تولید و ایجاد اشتغال‌های متناسب با هر اقلیم و سرزمین، منابع و زیستگاه‌های سرزمین، مسائل اجتماعی و سیاسی و ... که بر مسائل مرتبط با کودکان مؤثر است.
- برگزاری جلسات با برنامه‌سازان و مسئولین رسانه و تبلیغ و طراحی برنامه‌های مرتبط در این حوزه، جهت تولید برنامه‌ها و تبلیغ صحیح برای فراخوان نیروهای متخصص و فعال و خیرین در حوزه‌های مختلف در راستای انواع استضعاف‌زدایی و محرومیت‌زدایی و تأثیرات آن بر کودکان
- برگزاری جلسات با سازندگان و طراحان برنامه‌ها و مسئولین و فعالان رسانه‌ای مرتبطین با کودکان در راستای ساخت برنامه‌ها و فعالیت‌های تبیین‌کننده ضرورت توانمندسازی کودکان و اجتماع محل زیست آن‌ها برای مقابله با محرومیت و دقت در برنامه‌ها و طرح‌ها و اقداماتی که منجر به ناتوانی، وابستگی، اقدام نکردن برای تغییر توسط افراد محروم می‌شود. مثل برنامه‌های خیریه و کمک‌های مالی، بدون احتساب تأثیرات آن بر روحیه مناطق محروم و کودکان در این مناطق که باعث رخوت و رسوخ روحیه طلب مال از دیگران، حرکت نکردن افراد جامعه و مناطق محروم و القاء و آموزش این روحیات به کودکان به‌جای توانمندسازی و پویایی و رفع محرومیت حقیقی می‌شود.
- برگزاری جلسات با برنامه‌سازان، فعالان حوزه رسانه، مربیان، مبلغین و ... در راستای تولید برنامه‌های نشان‌دهنده اثرات محرومیت، به‌ویژه محرومیت نسبت به (تحت ولایت الهی نبودن) و تأثیرات آن بر کودکان برای ساخت برنامه‌ها و تبلیغات درست و تشویق به انواع هجرت مثبت و تبیین شیوه‌های آن

✓ نیروی دوره حمد در حوزه تأثیر مسائل فرهنگی-آموزشی و رفتارهای اجتماعی بر مسائل مرتبط با کودکان، می‌تواند جلساتی برای تبیین موضوعات و مسائل مؤثر در این حوزه و نحوه اجرایی کردن آن‌ها با فعالان حوزه فرهنگی-اجتماعی و کودکان داشته باشد.

به‌عنوان نمونه می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

○ جلسات با فعالان تولیدات رسانه‌ای، سمعی بصری، تولید و طراحی برنامه و بازی برای کودکان، طراحان پوشش و انواع لباس کودک و ... با توجه به شرایط فرهنگی، اقتضائات اقلیم و ... در راستای تبیین تأثیرات تولیدات مختلف بر فعال شدن توانمندی کودکان، اثر تولیدات نامناسب در این حوزه‌ها بر اختلال در توان‌های کودکان، اعم از اختلال یا عدم شکوفایی در توان‌های حسی مثل بویایی، شنوایی، بینایی، لامسه و ...، چرایی ایجاد اختلال یا توانمندسازی در این حوزه‌ها به‌واسطه جنس، رنگ، صوت و انواع صدا، تصویر و ... بر کودکان بر اساس تبیین ساختار وجود انسان متناسب با اقتضائات کودک

○ برگزاری جلسات و کارگاه‌ها برای مربیان، برنامه‌سازان و تولیدکنندگان محصولات دیداری و شنیداری برای کودکان، مبلغین و فعالان فرهنگی و ... جهت سالم‌سازی تولیدات و فعالیت‌ها و ارتباطات با کودکان در راستای سلامت تخیل در کودکان، القای جملات و مطالب درست به کودکان به‌واسطه اصلاح در روابط والدین و اعضای اجتماع و ... و تأثیرات آن بر کودکان بر اساس ساختار وجودی انسان متناسب با کودکان

○ برگزاری جلسات تبیین ضرورت ارتقای اخلاق و معنویت، انصاف و عدالت، حس محبت و رحمت و جوانمردی در جامعه، تبیین ضرورت و نحوه استفاده از ادبیات متناسب با کودکان و اثرات آن بر فعال شدن درست ساختار کودک در زمینه تخیل، شکل‌گیری گزاره‌های صحیح در کودکان و تقویت ایمان و اراده و عمل آن‌ها در آینده

○ برگزاری جلسات و کارگاه‌ها برای تولیدکنندگان و طراحان پوشاک کودک و بزرگسال در جامعه و تأثیر رعایت بایدونبایدهای مرتبط با جنس، رنگ، نوع پوشاک متناسب با اقلیم، فرهنگ، دینداری و رعایت شرایط پوشش بزرگسالان و کودکان برای حضور در اجتماع، رعایت ملاحظات جنسیت افراد و کودکان در طراحی و تولید پوشاک و تأثیرات آن بر سلامت جسمی و روحی کودکان، کاهش بزه‌دیدگی اجتماعی کودکان، تربیت سالم کودکان، ظلم و آسیب به کودکان بر اثر برهم خوردن روابط ناشی از پوشاک نامناسب در جامعه، جلوگیری از آسیب‌های جسمی ناشی از نامناسب بودن جنس و عدم تناسب پوشاک طراحی‌شده با اقلیم و فرهنگ و ...

۲. نیروی دوره حمد در حوزه تأثیر مسائل اجتماع بر مسائل مرتبط با کودک، می‌تواند با توجه به نمونه‌های ذکرشده در حوزه‌های تخصصی چهارگانه در این بخش، کارگاه‌هایی تفصیلی با محوریت موضوعات سوره‌های قرآن برگزار نماید. به این نحو که با توجه به موضوعات و مسائل مرتبط با مخاطبین در حوزه موضوعات اجتماعی مؤثر بر موضوعات و مسائل مرتبط با کودکان و با توجه به نظام موضوعات تخصصی در هریک از حوزه‌های مطرح‌شده، سوره و آیات مرتبط را یافته و مطالب سوره را به‌صورت تفصیلی به مخاطب منتقل نماید. همچنین نیروی دوره حمد می‌تواند کارگاه‌هایی درباره موضوعات کتب بنیادی و راهبردی مبتنی بر قرآن، در حیطه تخصص خود متناسب با مخاطبین در حوزه‌های چهارگانه تأثیر مسائل اجتماع بر موضوعات و مسائل مرتبط با کودکان برگزار کند.

۳. نیروی دوره حمد در حوزه‌های تخصصی تأثیر مسائل اجتماع بر مسائل مرتبط با کودکان قادر است نیروی دوره تهلل را در سیر رسیدن به مهارت و کاربردی کردن موضوعات برگرفته از سوره‌ها یا کتب بنیادی، همراهی کرده، این مسیر را به‌صورت

روشنمند درک و در قالب کارگاه یا جلسات مباحثه و ... به مخاطب منتقل نماید. همراهی نیروی دوره حمد در درک این سیر به عنوان لازمه و مقدمه فعالیت او در برگزاری جلسات و کارگاه‌ها برای فعالان این بخش می‌باشد. چراکه با این سیر، درک درستی از سیر موضوعات مرتبط با قرآن در حوزه تخصصی خود یافته و با تسلطی که نسبت به نظام موضوعات و مسائل مخاطب فعال در عرصه‌های حوزه تخصصی خود دارد، توانش برای برگزاری جلسات و کارگاه‌های ذکرشده به حد مطلوب می‌رسد.

بنابراین نیروی دوره حمد می‌تواند به عنوان نیروی اجرایی، آموزشی و کمک پژوهشی در عملیات‌های نیروی دوره تهلیل شرکت نماید.

نتیجه برگزاری جلسات و کارگاه‌ها و تعاملات تخصصی با مخاطب فعال در عرصه‌های اجتماعی مؤثر بر مسائل کودکان، ایجاد حس نیاز و علاقه‌مندی در نیروهای فعال این حوزه، برای قرار گرفتن در مسیر تدبیر و تخصص حوزه مرتبط با فعالیت خود می‌باشد، لذا نیروی دوره حمد در همین راستا می‌تواند این افراد را در دوره تسبیح، از نظر علمی و اجرایی حمایت^{۱۹} نماید. (در قالب مربی، هم مباحثه‌ای، تسهیل‌گر و ...) از جمله:

الف- حمایت علمی در زمینه مطالعه مباحث تدبیر:

- از آنجاکه مخاطب دوره تسبیح که اقدام به گذراندن دوره‌های تدبیری نموده، تا حدودی از سطوح اولیه انس و انگیزه لازم برای مطالعه قرآن برخوردار است، لذا لازم است نیروی دوره حمد، به عنوان مربی، آمادگی‌های زیر را در مخاطب ایجاد نماید:
- در مخاطب ایجاد برانگیختگی کند تا نسبت به مطالعه تخصصی قرآن و ضرورت زمان‌گذاری برای این امر ترغیب شود.
- حس متفاوتی از قرآن خواندن‌های متداول را با نظر به مطالعه تخصصی قرآن به مخاطب منتقل نماید.
- تبیان لکل شیء بودن قرآن را برای مخاطب تبیین نماید.
- حس ضرورت رجوع به قرآن را در تمام شئون زندگی و تخصص در مخاطب ایجاد نموده و برانگیزد.
- نظام رسالت و ولایت را به عنوان تبیین‌کننده و تفصیل دهنده معارف قرآنی معرفی نموده، لزوم تبعیت از آن را جهت اتصال به این نظام یادآور شود و خطرات انفصال از این نظام را گوشزد نماید. (در قالب مطالعه سور)^{۲۰}
- تلاش نماید تا مخاطب بتواند در طول این دوره، سطح ۲ انس، تفکر، تدبیر، تعقل و طهارت را به دست آورد.^{۲۱}
- ب- حمایت علمی در زمینه مطالعه مباحث تخصصی موضوعات و مسائل اجتماعی مؤثر بر مسائل مرتبط با کودکان:
- لازم است این آموزش‌ها مبتنی بر متن و محتوای کتاب‌ها و محصولات تولیدی نیروی دوره تهلیل در حوزه تخصصی این بخش باشد و از التقاط مباحث دیگر جداً خودداری نمایند.

^{۱۹} منظور از حمایت، ارائه نقطه نظرات، راهکارها و نکاتی است که مسیر را برای قرآن‌پژوه روشن می‌کند.

^{۲۰} برای مطالعه درباره این موضوع می‌تواند به کتاب‌هایی در زمینه ولایت فقیه مراجعه نماید.

^{۲۱} جهت اطلاع از سطوح بیان شده، به فایل سیاست‌ها و راهبردهای فعالیت‌های قرآن محور به نشانی <http://quranetratschool.ir/?p=3314> مراجعه

نمایید.

- ضروری است نیروی دوره حمد به عنوان مربی و پشتیبان، از ارائه مشاوره به ویژه در حوزه اجتماع، مسائل اقتصادی و فرهنگی، مدیریت اجتماعی و سیاسی مؤثر بر مسائل کودکان و پاسخ به پرسش های خارج از متن کتاب خودداری نموده و افراد را در این زمینه، به متخصصین دوره تهلل راهنمایی نماید.
- لازم است نیروی دوره تسبیح را جهت کارورزی، در معرض مشاهده فعالیت ها، کارگاه ها و پژوهش های موضوع محور قرار دهد.

۵. نیروی دوره حمد قادر به انجام پژوهش در قالب پایان نامه ها و مقالات مرتبط با موضوعات ذکر شده در این بخش، تحت نظارت و راهنمایی نیروی دوره تهلل است.

✚ نیروی دوره تهلیل، مدیر برنامه‌ریزی و طراحی عملیات

در بخش تأثیر مسائل اجتماع بر مسائل مرتبط با کودک، نیروی دوره تهلیل، کسی است که در هریک از عناوین معرفی شده، توان‌ها و اقدامات زیر را محقق نماید:

✓ قدرت تدبر در قرآن و تسلط به نظام روایات در حوزه تخصصی خود، پیرامون تأثیر مسائل اجتماعی بر مسائل مرتبط با کودکان
✓ توان تبدیل متون بنیادی در حیطه تخصصی خود، به متون راهبردی، مهارتی و کاربردی
✓ تسلط کامل به نظام موضوعات و مسائل حوزه تخصصی تأثیر مسائل اجتماعی بر مسائل مرتبط با کودکان
✓ شناخت کامل و همه‌جانبه از عرصه عملیاتی اجتماعی در حوزه تخصصی خود در این بخش
✓ شناخت احکام و قواعد و بنیادها با رجوع به نیروی دوره تکبیر در بخش تخصصی خود
✓ عملیاتی کردن و پیاده‌سازی احکام و موضوعات بنیادی از طریق طراحی و اجرای انواع عملیات در حوزه تخصصی خود
✓ قدرت تمایز عملیات‌ها و مهارت‌های مشابه در این حوزه با توجه به مبانی بنیادی آن‌ها از عملیات‌ها و راهبردها و مهارت‌های قرآن محور و توان تبیین و انتقال این تمایزات به انواع مخاطب
✓ تدوین طرح یا مقاله عملیات به نحو نظام‌مند
✓ جانمایی نیروهای حمد و تسبیح در عملیات‌ها
✓ راهنمایی و مشاوره علمی-عملیاتی به مخاطبین دوره حمد و تسبیح در حوزه تخصصی خود و متناسب با عملیات طراحی شده
✓ نظارت بر اجرای درست عملیات‌های طراحی شده و رفع نواقص و مشکلات در حوزه طراحی و اجرا در طول اجرای عملیات
✓ پیش‌بینی آسیب‌ها و موانع احتمالی در عملیات‌های طراحی شده
✓ برنامه‌ریزی برای پیشگیری و رفع آسیب‌ها و موانع اجرا در طول عملیات
✓ ارزیابی حسن اجرای عملیات و طراحی عملیات‌های بعدی

همچنین این نیرو قادر است متناسب با عناوین مطرح شده در این بخش، در هریک از این عناوین به‌عنوان متخصص عملیات‌سازی و اجرای عملیات‌ها، اقدامات زیر را انجام دهد:

- ورود به عرصه شناسایی موضوعات تخصصی تأثیر مسائل اجتماعی بر مسائل مرتبط با کودکان و برنامه‌ریزی برای نحوه شناسایی و جذب نیروهای دوره تسبیح به‌منظور ادامه چرخه فعالیت‌های قرآن محور
- برگزاری دوره‌های ختم مفهومی قرآن با رویکردهای تخصصی مطرح شده برای سایر نیروهای دوره‌های تهلیل، حمد و تسبیح در این حوزه
- مهارت‌سازی و کاربردی کردن کتب تخصصی بنیادی، برگرفته از آیات قرآن، مشتمل بر موضوعات و مسائل زیر به‌عنوان نمونه:

❖ کتب راهبردی و مهارتی در حوزه تأثیر مرگ‌ومیرها بر مسائل مرتبط با کودکان شامل موارد زیر:

○ تفکیک تأثیر علت مرگ‌ومیرها بر مسائل مرتبط با کودکان، شامل مرگ‌ومیرهای ناشی از:

- بیماری و اختلال در سلامت
- جنگ
- جهاد
- بداخلاقی‌ها و درگیری‌های اجتماعی و خانوادگی
- بزه و بزهکاری
- قتل
- حوادث و سوانح
- و

○ تفکیک انواع مسائل کودکان برای نوع رفتار و مواجهه و اکرام آن‌ها در این تألیفات شامل:

- مسائل مالی مرتبط با آن‌ها
- مسائل مرتبط با حضانت ایتام
- مسائل مرتبط با تأمین سلامت جسمی و روانی ناشی از فقدان اعضای خانواده به‌ویژه والدین
- مسئولیت مضاعف جامعه در قبال ایتام مجاهدین و نحوه تأمین منابع مالی برای نگهداری مناسب از آن‌ها
- و

➤ کتب راهبردی و مهارتی در حوزه اقتصادی و مالی مرتبط با مسائل کودکان^{۲۲}، شامل:

- تأثیر مدیریت درست منابع مالی جامعه و کوتاه شدن دست اغنیاء از مدیریت مالی جامعه بر مسائل مرتبط با کودکان
- تأثیرات تعلق منابع مالی به کودکان و نحوه تعلق منابع مالی جامعه به کودک (به‌صورت مستقیم، از طریق والد یا قیم و ...) بر مسائل مرتبط با کودکان
- نحوه تشخیص زمان مناسب تعلق منابع مالی به کودکان و بررسی نشانه‌های رشد کودکان در این زمینه و بررسی سازوکارهای تعلق منابع مالی به کودک در زمان مناسب
- و ...

➤ کتب راهبردی و مهارتی در حوزه مرتبط با مهاجرت‌های سرزمینی، مؤثر بر مسائل کودکان، به‌عنوان یکی از اقشار مورد استضعاف در مهاجرت‌ها شامل:

^{۲۲} در زمینه بررسی تأثیر حوزه اقتصادی و مالی در اجتماع بر مسائل کودکان، انواع منابع مالی اختصاص‌یافته، نحوه تأمین این منابع، کودکان مشمول دریافت منابع مالی و نحوه دریافت و تأثیرات آن، زمان دریافت منابع مالی، قانون‌گذاری برای چگونگی صرف منابع و ... لازم است در اسناد اقتصادی در حوزه مباحث علوم اجتماعی بررسی شود و قواعد آن تعیین و راهبرهای آن مشخص شود.

- تأثیر انواع استضعاف در جامعه بر مسائل مرتبط با کودکان (استضعاف اقتصادی، فرهنگی، علمی، سرزمینی، منابع زیستی، جسمی، نظامی و ...)
- بررسی تأثیرات عوامل استضعاف در جوامع بر مسائل مرتبط با کودکان
- بررسی تأثیر و انواع راهکارهای خروج از استضعاف شامل هجرت، مجاهدت مؤمنین در همه ابعاد برای استضعاف زدایی، اعم از جهاد نظامی، علمی، فرهنگی، اقتصادی، سرزمینی، منابع طبیعی و ... بر مسائل مرتبط با کودکان
- تأثیر تغییر قیّم ناصالح و نحوه آن برای استضعاف زدایی، بر مسائل مرتبط با کودکان
- و
- کتب راهبردی و مهارتی در حوزه مباحث فرهنگی-آموزشی و رفتارهای اجتماعی مؤثر بر مسائل کودکان شامل:^{۲۳}
 - بررسی تأثیر انواع فرهنگ‌ها و آداب‌ورسوم بر مسائل مرتبط با کودکان، اعم از ارزش‌گذاری جنسیتی، ارزش‌گذاری در توانمندی‌های کودکان، تعداد فرزندان، نحوه نگهداری و تربیت کودکان، آداب‌ورسوم مرتبط با فرزندآوری و فرزندان، تعیین اصل و نسب کودکان و ...
 - بررسی تأثیر رفتارهای نهادینه‌شده یا عکس‌العملی در اجتماع بر مسائل مرتبط با کودکان، شامل تأثیر نهادینه شدن رفتارهای خدایسندانه یا گناه‌آلود در جامعه بر مسائل مرتبط با کودکان
 - بررسی تأثیر علم‌افزایی در جامعه در ابعاد مختلف بر مسائل مرتبط با کودکان
 - بررسی تأثیر دینداری و معنویت‌افزایی در جامعه بر مسائل مرتبط با کودکان، از تولد و نحوه ولادت تا تربیت و ارتقای توان‌های فطری و توانمندی‌های اجتماعی

- طراحی و برگزاری کارگاه‌ها و دوره‌های راهبردی، مهارتی و کاربردی متناسب با کتب بنیادی حوزه تخصص در بخش تأثیر مسائل اجتماع بر مسائل مرتبط با کودک، مشتمل بر عناوین زیر:
 - تأثیر انواع سبک زندگی بر سلامت جسم و روح و مسائل مرتبط با کودکان برای مدیران و فعالان حوزه سلامت و سیاست
 - تأثیر و نحوه تولید و مصرف منابع مالی و امکانات اجتماع بر مسائل مرتبط با کودکان برای مدیران و فعالان حوزه اقتصاد
 - تأثیر استضعاف و استضعاف زدایی در حوزه‌های مختلف بر مسائل کودکان، با تبیین لزوم هجرت و جهاد و تأکید بر مسائل مرتبط با کودکان برای افراد زیر:
 - مدیران و فعالان حوزه‌های علمی
 - مدیران و فعالان حوزه‌های فرهنگی
 - مدیران و فعالان حوزه‌های اقتصادی
 - مدیران و فعالان حوزه‌های علوم پایه

^{۲۳} در زمینه بررسی تأثیر حوزه فرهنگی-آموزشی در اجتماع بر مسائل کودکان، انواع فرهنگ‌ها و خرده‌فرهنگ‌ها، آداب‌ورسوم و سنن، انواع روش‌های آموزش به دختران و پسران و بهینه‌سازی آن‌ها، رفتارهای اجتماعی متناسب با اقلیم و نژاد و خلق‌و‌خو یا رفتارهای وارداتی ناشی از تعاملات یا تبلیغات، علوم موجود و علوم مفید و... لازم است در حوزه مباحث علوم اجتماعی، مردم‌شناسی، علوم تربیتی و ... بررسی شود و قواعد آن تعیین و راهبرهای آن مشخص شود.

- مدیران و فعالان حوزه‌های پزشکی

- مدیران و فعالان حوزه‌های نظامی

- و ...

○ تأثیر مسائل فرهنگی، آداب و رسوم، خلیات و رفتارها، معنویت و دینداری، آموزش و علم بر مسائل مرتبط با کودکان برای افراد زیر:

- مدیران و فعالان فرهنگی

- مدیران و فعالان آموزش و پرورش و آموزش عالی

- مدیران و فعالان اجتماعی

- مسئولین حوزه و روحانیون فعال در امور معنوی و دینی در جامعه

- و ...

- استخراج ایده و سرفصل‌های پژوهشی مبتنی بر متون راهبردی تا مرحله مهارتی و کاربردی در حوزه تخصص در بخش تأثیر مسائل اجتماع بر مسائل مرتبط با کودک شامل انواع سرفصل‌های تفصیلی و علمی در موارد ذکرشده در بخش کتب راهبردی و مهارتی
 - برنامه‌ریزی و تدریس و برگزاری جلسات مباحثه برای نیروی دوره‌های حمد و تسبیح در حوزه موارد ذکرشده و در زمینه تبیین مراحل عملیات‌های طراحی‌شده
 - استخراج و ثبت طرح درس‌های راهبردی و مهارتی در حوزه تخصصی مربوطه، در بخش تأثیر مسائل اجتماع بر مسائل مرتبط با کودک، و متناسب با عرصه‌ها (دانشگاه‌ها، سازمان‌ها و نهادهای دولتی و مردم‌نهاد، و ...)
 - انجام پژوهش و برگزاری کارگاه‌ها در سطح تخصص در بخش تأثیر مسائل اجتماع بر مسائل مرتبط با کودک، (از موضوع تا مسئله، از بنیاد تا راهبرد و مهارت و کاربرد) در حوزه ارائه سوره، همچنین بر اساس موضوعات کتاب‌های بنیادی
 - ارائه مشاوره فردی در حوزه تخصص در بخش تأثیر مسائل اجتماع بر مسائل مرتبط با کودک متناسب با حوزه‌های تخصصی ذکرشده
 - شناسایی بسترهای عملیاتی حوزه تخصصی خود در بخش تأثیر مسائل اجتماع بر مسائل مرتبط با کودک، جهت اقدام به برنامه‌ریزی برای عملیات در این بسترها
- برای سهولت در این امر، برخی از عرصه‌های مناسب برای عملیات چنین نیرویی معرفی می‌گردد:
- دانشگاه، اساتید و نخبگان و دانشجویان رشته‌های مرتبط با مسائل اجتماعی و کودکان
 - سازمان‌ها و نهادهای دولتی، مردم‌نهاد و فرهنگی مرتبط با کودکان مثل سازمان بهزیستی، مراکز نگهداری کودکان یتیم و غیر یتیم، سازمان‌های اجتماعی، قانون‌گذاری و قضایی مرتبط با مسائل اجتماعی در ارتباط با کودکان و ...

✚ نیروی دوره تکبیر، فقاقت و مرجع صدور حکم

مبانی، قوانین و ساختارها

در بخش تأثیر مسائل اجتماع بر مسائل مرتبط با کودک، نیروی دوره تکبیر، کسی است که می‌تواند با استخراج مناط احکام مسائل اجتماعی و بررسی نحوه اثرگذاری آن بر حوزه کودک، متناسب با هر بستر اجتماعی، احکام تخصصی آنها را بر اساس قرآن و روایات استخراج نماید و به صورت تفصیلی بایدها و نبایدهای مربوط به مسائل اجتماعی در ارتباط با مسائل کودکان را تجویز نموده یا به کار بگیرد.

همچنین این نیرو قادر است ساختارهای اجتماعی را به گونه‌ای طراحی، بازسازی یا اصلاح نماید که بیشترین و بهترین تأثیرات را روی مسائل مرتبط با کودکان داشته و از آثار مخرب مسائل اجتماعی بر مسائل کودکان جلوگیری نماید.

با توجه به حوزه‌های تخصصی ذکر شده در بخش اثرگذاری مسائل اجتماعی بر مسائل مرتبط با کودکان، نیروی دوره تکبیر در این بخش، متناسب با حوزه تخصصی خود لازم است فعالیت‌ها و اقدامات زیر را انجام دهد:

- نیروی دوره تکبیر توان تألیف کتب بنیادی در بخش اثرگذاری مسائل اجتماعی بر مسائل کودکان، به صورت تخصصی، بر اساس قرآن و روایات را در حوزه‌های زیر دارد:

- حوزه حقوقی مرتبط با مسائل مرگ‌ومیر در جامعه مؤثر بر مسائل مرتبط با کودک
- حوزه سلامت مرتبط با مسائل مرگ‌ومیر در جامعه مؤثر بر مسائل مرتبط با کودک
- حوزه بررسی اجتماعی، سیاسی، زیستی محل زندگی افراد و عوامل مختل‌کننده شرایط زندگی مؤثر بر مسائل مرتبط با کودک
- حوزه بررسی تأثیرات فرهنگی- اجتماعی، سیاسی، زیستی محل زندگی کودکان بر افزایش بزه‌دیدگی و بزهکاری آنها
- حوزه اقتصادی و مسائل مرتبط با اقتصاد مؤثر بر مسائل مرتبط با کودک
- حوزه فرهنگی- اجتماعی و روانشناسی اجتماعی مؤثر بر مسائل مرتبط با کودک
- و

- این فرد در هریک از حوزه‌های تخصصی نام‌برده، توان طراحی، بازنویسی و بازسازی نظام‌ها و ساختارهای اجتماعی مؤثر بر مسائل کودک را دارد. به عنوان مثال می‌توان به ساختارها و نظاماتی از این دست اشاره نمود:

- تأسیس نظام علمی و اجرایی سلامت، جهت کاهش مرگ‌ومیرها و سلامت کودکان، از جمله: نظام اصلاح سبک زندگی، مراکز سلامت‌محور برای پیشگیری از بیماری‌ها، مراکز و نظامات درمانی، نظامات غذایی، دارویی و تولیدی و...
- تسهیل و اصلاح نظامات مرتبط با ارث و حضانت
- تأسیس نظامات مرتبط با امور مهاجرین و اصلاح نظامات سیاسی و اوضاع سرزمینی در سرزمین‌های اسلامی در راستای استضعاف زدایی و مهاجرت معکوس
- تأسیس و اصلاحات نظامات اقتصادی در قالب خمس، زکات، فیه و ...
- اصلاحات و برچیدن نظامات اقتصادی ربا محور و جایگزینی آن با نظامات اسلامی
- تأسیس نظامات اقتصادی به گونه‌ای که دست اغنیاء از حاکمیت اقتصادی کوتاه شود.

- تأسیس نظامات آموزشی و فرهنگی و اصلاح نظامات جاهلانه
-
- از دیگر عملیات‌های نیروی دوره تکبیر، تربیت مشاور و نیروی مجتهد قرآنی در حوزه مدیریت نقش‌ها و روابط و احکام و قواعد اجتماعی و فرهنگی مؤثر بر مسائل مرتبط با کودکان است. از جمله این افراد در حوزه‌های تخصصی این بخش می‌توان به چنین کسانی اشاره کرد.
 - تربیت متخصصین و مشاورین در حوزه سلامت و پزشکی برای کاهش مرگ‌ومیر والدین و کودکان
 - تربیت متخصصین و مشاورین در حوزه سلامت و اصلاح سبک زندگی برای کاهش مرگ‌ومیر والدین و کودکان
 - تربیت متخصصین و مشاورین در حوزه سلامت و اصلاح تولید مواد غذایی شامل محصولات کشاورزی و دامی و صنعتی برای کاهش مرگ‌ومیر والدین و کودکان
 - تربیت متخصصین و مشاورین در حوزه مسائل اقتصادی اجتماع برای اثربخشی مثبت در فرزندآوری و نگهداری از کودکان و ایتم
 - تربیت متخصصین و مشاورین در حوزه اصلاح نظامات سیاسی، اقتصادی، آموزشی، فرهنگی، جسمی و ... برای جلوگیری از استضعاف در جوامع اسلامی و ممانعت از مهاجرت از این سرزمین‌ها به حاکمیت کفر
 - تربیت متخصصین و مشاورین در حوزه پذیرش و تقویت و ساماندهی به امور مهاجرین و کودکان مهاجر از سرزمین‌هایی که دارای مشکلاتی هستند.
 - تربیت متخصصین و مشاورین در حوزه آموزشی، فرهنگی و ... در اجتماع برای ارتقای تقوای اجتماعی
 -
- چنین نیرویی می‌تواند نظام آموزشی مشاوران و مربیان متخصص با رویکرد مدیریت اجتماع، آسیب‌شناسی اجتماع، بررسی راه‌های درمانی آسیب‌ها، مسائل مؤثر بر تربیت کودکان و پرورش دینی آن‌ها را طراحی نماید.
- نیروی دوره تهلیل در عملیات‌های تخصصی می‌تواند برای دریافت حکم متناسب با بستر، به او مراجعه کند. بنابراین نیروی دوره تهلیل لازم است هم مناط قوانین را بشناسد، هم قوانین را متناسب با هریک از بسترها در حوزه‌های تخصصی فوق تعیین نماید و هم قدرت تصویب و اجرایی کردن احکام را داشته باشد. لذا این نیرو در مراکز قانون‌گذاری باید دارای اعتبار تشخیص و اجرا باشد. از جمله این مراکز می‌توان موارد زیر را عنوان نمود:
 - از جمله مشاورین و متخصصین در حیطه وضع قوانین در وزارت بهداشت و نظام سلامت و پزشکی کشور باشد.
 - از جمله مشاورین و حقوقدانان در حیطه وضع قوانین و پیشنهاد لوایح اصلاح و ارتقا یا قوانین جدید ارث و حضانت قوه قضائیه باشد.
 - از جمله مشاورین و متخصصین در حیطه بررسی و تصویب قوانین در مجلس شورای اسلامی باشد و به‌عنوان مشاور یا نماینده در یکی از حوزه‌های تخصصی نام‌برده شده در کمیسیون‌های تخصصی مجلس مشغول به کار باشد.
 - در مقام فقاوت و صدور احکام فقهی، شخصیت مورد اعتنا از طریق حوزه برای پیشنهاد به قوای اجرایی کشور باشد.
 - از فقها یا متخصصین شورای نگهبان، مجلس خبرگان، مجمع تشخیص مصلحت نظام در حوزه بررسی قوانین مصوب باشد.

- از جمله مشاورین و متخصصین در حیطه وضع قوانین در حوزه اقتصاد در بیمه، بانک، وجوہات شرعی دفاتر مراجع، شرکت‌های اقتصادی و تولیدی و ... باشد.
- از جمله مشاورین و متخصصین در حیطه وضع قوانین آموزشی و فرهنگی در وزارت آموزش و پرورش و فرهنگ و ارشاد اسلامی باشد.
- و

بخش دوم: تأثیر مسائل مرتبط با کودک بر مسائل اجتماعی (کودک در درون اجتماع)

مسائل مرتبط با کودکان بر ابعاد مختلف مسائل اجتماعی، اعم از حوزه فرهنگ، سیاست و قانون‌گذاری، اقتصاد، آسیب‌های اجتماعی، سازمان‌ها و نهادها و ... اثرگذار است. بنابراین لازم است در این بخش با شناسایی حوزه‌های اثرگذاری کودکان بر موضوعات و مسائل اجتماعی، فعالیت نیروها در سطوح مختلف این حوزه ساماندهی شود.

حوزه‌های تخصصی در بخش اثرگذاری مسائل و موضوعات مرتبط با کودکان که بر موضوعات و مسائل اجتماعی، و زوایای موضوعات و مسائل اجتماعی، فرهنگی، سیاسی، اقتصادی و ... مؤثر است را، می‌توان در عناوین زیر دسته‌بندی و تحلیل نمود.

لازم به ذکر است هرکدام از عناوین ذیل، به‌مثابه یک رشته تخصصی در این بخش است و نیروهای سطوح چهارگانه می‌توانند در هریک از حوزه‌های معرفی‌شده به‌صورت تخصصی وارد شده و مشغول انجام فعالیت‌ها و اقدامات متناسب با حوزه و سطح تخصصی خود شوند.

۱. تأثیر موضوعات مرتبط با تولد فرزندان یا عدم تولد و قتل فرزند بر اجتماع:

■ اولین موضوعات مؤثر بر اجتماع در این حوزه شامل موارد زیر می‌باشد:

- تولد کودکان
- تعداد تولدها
- جنسیت کودکان
- قتل فرزند و سقط‌جنین
- کاهش یا افزایش ولادت‌ها از قومیت، مذهب یا فرهنگ خاص
- و ...

■ این موارد می‌تواند موضوعات و مسائل اجتماعی شامل حوزه‌های زیر را تحت تأثیر قرار دهند:

- اجتماع و منابع اجتماعی
- تغییر سنی جمعیت
- اقتصاد و نیروی کار
- اخلاق اجتماعی
- سیاست‌گذاری‌های فرهنگی و آموزشی
- برهم خوردن یا توازن قدرت در جامعه
- و ...

بنابراین مسائلی که در این حوزه وجود دارد را به‌عنوان نمونه می‌توان در عناوین زیر مطرح کرد:^{۲۴}

✓ فرزندان و تعداد آن‌ها و تأثیر آن بر جمعیت و توان‌افزایی اقتصادی یا صرف منابع

^{۲۴} متخصصین و فعالان در این حوزه جهت مطالعه موضوعات و مسائل در حوزه مرتبط با کثرت اولاد و قتل اولاد می‌توانند به سور قرآن کریم و کتب روایی همانند اصول کافی جلد ۵ و ۶، جامع الأخبار (للشعیری)، من لا یحضره الفقیه، ج ۳ و سایر کتب روایی مراجعه نمایند.

- ✓ عدم فرزندآوری یا گسترش روحیاتی مثل قتل فرزند، سقط جنین و تأثیر آن بر فرهنگ و جمعیت و ...
- ✓ تعداد کم یا زیاد فرزندان به عنوان فرهنگ اجتماعی و معیارهای ارزش گذاری و سنجش اجتماع

۲. تأثیر موضوعات مرتبط با اقتضائات، تربیت و آموزش کودکان بر اجتماع^{۲۵}

موضوعات و مسائل مرتبط با اقتضائات، رشد، تربیت و آموزش کودکان مؤثر بر مسائل و موضوعات اجتماعی شامل مباحث و مسائل زیر می باشد:

- مباحثی که کودک باید در این سن بیاموزد.
 - اقتضائات کودک و نوع برنامه های فرهنگی و اجتماعی و آموزشی برای او
 - احتلام و سن رشد و بلوغ کودک و تشخیص آن
 - صحبت و انتقال آموزش به کودکان
 - مسئولیت های اجتماعی در سنین کودکی
 - ازدواج کودکان به عنوان نقش اجتماعی
 - و ...
- این موضوعات و مسائل بر مسائل اجتماعی همانند موارد زیر می تواند تأثیرگذار باشد:
- برنامه ریزی های اجتماعی، آموزشی، فرهنگی، اقتصادی، استراتژیک و ...
 - فضای شهر و روستا و جامعه اعم از سازه های مرتبط با کودکان و متناسب با حضور آنها، تولیدات کشاورزی و دامی متناسب با اقتضائات و نیازهای رشدی کودکان و ...
 - و ...

۳. تأثیر سلامت جسمی و روانی کودکان بر اجتماع

این حوزه از موضوعات مربوط به تأثیر تولد و رشد کودکان سالم یا دارای نقص عضو و اثرات آن بر جامعه است. مسائل مورد بحث در این زمینه را می توان در موارد زیر جستجو نمود:

- تأثیرات کودکان بیمار و دارای نقص عضو یا دارای مشکلات روانی بر اقتصاد، نظام سلامت، طراحی نظام های مراقبتی و آموزشی خاص در جامعه، تهیه امکانات متناسب با زیست این کودکان از طریق حاکمیت و ...
- تأثیرات این کودکان بر نیروی انسانی و نظام کار و تولید در جامعه
- تنظیم رفتارها و فرهنگ اجتماعی بر اساس مواجهه با این کودکان
- تأثیر آسیب های منجر به اختلال در توان های جنسیتی دختران و پسران در کودکی، بر اجتماع و روابط اجتماعی در بزرگسالی
- تأثیر آسیب های منجر به اختلالات روحی در کودکان بر نیروی انسانی اجتماع، فرهنگ و روابط در بزرگسالی

^{۲۵} روایات پیرامون آموزش های مورد نیاز کودکان، دختران و پسران، اقتضائات سنی آنها در کودکی، نحوه تعامل با کودکان و زبان آنها و ... را می توان در منابعی مانند گزیده کافی، جلد ۵، تهذیب الأحکام (تحقیق خراسان)، ج ۴، و ... مطالعه نمود.

- تأثیرات سلامت جسمی کودکان بر نیروی کار و نیروی انسانی، سلامت روابط اجتماعی در جامعه، فرهنگ و اقتصاد و منابع مالی جامعه
- تأثیرات سلامت روحی و روانی و رشد صحیح کودکان بر نیروی کار و نیروی انسانی، سلامت روابط اجتماعی در جامعه، فرهنگ و اقتصاد و منابع مالی جامعه

۴. تأثیر ایتم و کودکان بد سرپرست و بی سرپرست بر اجتماع

این حوزه از موضوعات مرتبط با کودکانی است که پدر یا مادر یا به عبارتی سرپرست خود را از دست داده‌اند یا تحت سرپرستی افراد باکفایتی قرار ندارند. موضوعات و مسائل مرتبط با این کودکان بر مباحث اجتماعی تأثیرگذار است. در این حوزه مهم‌ترین مسائل به این شرح می‌باشد:^{۲۶}

- اموال و امور مرتبط با یتیم و تأثیرات آن بر اجتماع، شامل:
 - تعیین قیّم و حدود اختیارات او توسط دستگاه‌های قضایی و قانون‌گذاری
 - ممانعت از ظلم و خوردن مال یتیم و تأثیرات آن بر اخلاق و برکت اقتصادی در جامعه
 - خمس و زکات از اموال یتیم و تجارت و کارآفرینی و تولید با اموال یتیم و تأثیرات آن بر جامعه و اقتصاد
- تأدیب و آموزش یتیم و تأثیر آن بر اجتماع
- مخارج و تأمین معاش یتیم و تأثیر آن بر اجتماع و حاکمیت و اموال عمومی در جامعه
- رواج فرهنگ برخورد با ایتم و اکرام آن‌ها در اجتماع و تأثیرات آن بر اخلاق اجتماعی
- تأثیر تعداد ایتم در جامعه بر اجتماع، فرهنگ اقتصاد و ...
- تأثیر انواع یتیم بر جامعه شامل:
 - ایتم به واسطه مرگ و میر والدین در اثر بیماری، بزه، جنگ، درگیری، حوادث طبیعی و غیرطبیعی، و ...
 - ایتم به واسطه طلاق و جدایی والدین
 - ایتم به واسطه رهاشدگی به دلایل فرهنگی، اقتصادی، اجتماعی، رواج فساد یا بی‌مسئولیتی در جامعه، فرزندان نامشروع رهاشده و ...
- تشخیص معضلات اجتماعی یا پیشرفته بودن اجتماع بر اساس انواع یتیم، انواع مدل نگهداری از ایتم با توجه به مسائل فوق
- و ...

- #### ۵. تأثیر کودکان آسیب‌دیده (شامل کودکان کار، بزه‌کار و بزه‌دیده و نحوه مقابله با متخلفین، نحوه برخورد، تأدیب یا مجازات کودکان و...) بر اجتماع شامل موارد زیر:
- نحوه مقابله با متخلفین اعمال بزه بر کودکان

^{۲۶} قرائت و تدبیر در سوره مبارکه نساء برای آگاهی از مباحث مرتبط با یتیم مناسب می‌باشد، همچنین روایات درباره اموال، تربیت و ... را می‌توان در منابع معتبر روایی از قبیل أسرار آل محمد علیهم السلام / ترجمه کتاب سلیم، الفقه المنسوب إلى الإمام الرضا علیه السلام، مسائل علی بن جعفر و مستدرکاتها و ... مطالعه نمود.

- نحوه برخورد و تأدیب کودکان بزهکار
- تأدیب یا مجازات کودکان و تأثیرات اجتماعی آن^{۲۷}
- به کار واداشتن کودکان و تأثیرات اجتماعی آن^{۲۸} در حیطه کارهای غیرقانونی، غیر مشروع، مشاغل سخت و آسیب‌زا برای کودکان و ...
- تعیین نوع کارهای مجاز برای کودکان و نحوه برخورد اجتماعی و قضایی با متخلفین متناسب با اقلیم و فرهنگ و اقتضائات کودکان
- تعیین احکام مرتبط با جرائم قتل، سرقت، زنا و اعمال منافی عفت، آسیب جانی و اعضاء، خسارات مادی و غیرمادی کودکان و ... درباره کودکان و نحوه اجرای آن
- انواع مجازات و تأدیب کودکان بزهکار و مراکز اجتماعی مرتبط با این امر
- تأثیر اجتماعی و فرهنگی و اقتصادی کودکان بزهکار و بزه‌دیده در جامعه
- و

^{۲۷} برای مطالعه روایات در این حوزه می‌توان به منابع مسائل علی بن جعفر و مستدرکاتها، قرب الإسناد و ... مراجعه نمود.

^{۲۸} بدیهی است کار کردن و تجربه کردن کودک برای انجام برخی کارها در محدوده خانواده و اجتماع محل زیست، وابسته به توان کودک، فرهنگ و آداب و رسوم و اقلیم متفاوت است و نیروهای متخصص و فعال در این حوزه لازم است در حوزه آموزش، فرهنگ‌سازی، قانون‌گذاری و ... حتماً به این نکته مهم توجه لازم را داشته باشند.

✚ نیروی دوره تسبیح

نیروی دوره تسبیح در بخش تأثیر مسائل مرتبط با کودکان بر مسائل اجتماع، به عنوان نیروی اجرایی-عملیاتی می تواند بخشی از پژوهش های عملیات ها را در قالب کارهای ترویجی-تبلیغی انجام دهد.

از آنجاکه این نیرو با عموم جامعه نیز مواجه است، از سویی می تواند وضع موجود را از طریق دریافت گزارشات عمومی دریافت نماید، اما قدرت تحلیل و جمع بندی گزارشات را ندارد. از سوی دیگر، به دلیل ارتباط علمی-آموزشی که با نیروی دوره حمد دارد، می تواند گزارش ها را منتقل نموده و وضعیت مطلوب را به واسطه جریان آموزشی خود و مشاهده پژوهش ها از طریق نیروی حمد دریافت نماید.

به این ترتیب امکانی برای عملیاتی شبیه به تفکر برای او به وجود خواهد آمد و می تواند با اطلاع از وضع موجود و وضع مطلوب، در ارتقای ساختارها و برنامه های اجتماعی، اقدام به کارهای ترویجی-تبلیغی مختص عموم نماید.

نیروی دوره تسبیح در حوزه تأثیرات موضوعات مرتبط با کودکان بر موضوعات و مسائل اجتماع، کسی است که می خواهد دوره های تخصصی را متناسب با نیاز و چشم انداز اولیه خود طی نموده و قدرت توسعه و کاربرد در یکی از موضوعات قرآنی برای جامعه و خودش را به دست آورد. این نیرو با توجه به اقتضائات کودک و تأثیر آن بر جامعه، می تواند با صلاح دید مسئول مربوطه در حوزه موضوعات و مسائل اجتماعی مؤثر بر کودکان در دوره حمد و تهلیل، در قسمت های زیر فعالیت کنند:

۱. متناسب با اقتضائات کودکان و حضور آن ها در اجتماع، انجام پژوهش و آموزش، برگزاری کارگاه های عمومی، در سطح تولید محتوا برای ساخت پوستر، پاورپوینت، کلیپ، تهیه گزارش (تخصصی، عمومی)، خبرنامه و ... و فعالیت اجرایی در حوزه های زیر پیشنهاد می شود:

▪ انجام پژوهش و آموزش، برگزاری کارگاه های عمومی، در سطح تولید محتوا برای ساخت پوستر، پاورپوینت، کلیپ، تهیه گزارش (تخصصی، عمومی)، خبرنامه و ... و فعالیت اجرایی در حوزه تأثیر تولد فرزندان یا عدم تولد و قتل فرزند بر اجتماع، همانند موارد زیر:

• ساخت انواع محصولات، همچنین برنامه های سمعی، بصری و نوشتاری، برگزاری کارگاه و دوره برای فعالان و دست اندرکاران مرتبط و ...، در زمینه تأثیر تولد فرزندان یا عدم تولد و قتل فرزند بر موارد زیر:

- جمعیت
- سیاست گذاری های اقتصادی و اجتماعی جامعه
- توازن یا برهم خوردن توازن قدرت در جامعه
- نیروی کار و نیروی انسانی جامعه در آینده
- لزوم ترویج فرهنگ فرزندآوری و ممانعت از قتل و سقط جنین در میان عموم جامعه

- نمایاندن قبح و عواقب چنین اقداماتی در جامعه
- حمایت از سیاست‌ها در راستای تولد کودکان در جامعه
- و....
- برگزاری برنامه‌های مذهبی، اجتماعی، فرهنگی، آموزشی و مهارت افزایی اجتماعی و ... برای تبیین اثر تولد کودکان بر افزایش میزان رحمت و برکت در جامعه در تمام ابعاد معنوی و مادی
- و....
- انجام پژوهش و آموزش، برگزاری کارگاه‌های عمومی، در سطح تولید محتوا برای ساخت پوستر، پاورپوینت، کلیپ، گزارش (تخصصی، عمومی)، خبرنامه و ... و فعالیت اجرایی، در حوزه تأثیر موضوعات مرتبط با رشد، تربیت و آموزش کودکان بر موضوعات و مسائل اجتماع همانند موارد زیر:
 - تولید انواع محصولات سمعی، بصری، نوشتاری، برگزار کارگاه و جلسات در راستای توجیه دست‌اندرکاران امور کودکان در ساخت فضاهای شهری مثل محیط بازی، امن کردن سازه‌ها و معابر برای حضور کودکان، جنس و نوع تولیدات و وسائل بازی شهری و روستایی متناسب با اقتضات کودکان و ترویج و تبلیغ اهمیت توجه به اقتضات و امکانات و توانایی و ناتوانی کودکان در طراحی و ساخت سازه‌های مرتبط با آن‌ها
 - تولید و ساخت سازه‌ها و محصولات مرتبط با کودکان و متناسب با اقتضات آن‌ها در محیط‌های شهری و روستایی و محلات
 - تولید انواع محصولات سمعی، بصری، نوشتاری، برگزار کارگاه و جلسات در راستای توجیه دست‌اندرکاران امور کودکان در تولید و ساخت پوشاک مناسب برای کودکان و افراد مرتبط و در تعامل با کودکان در اجتماع
 - تولید و ساخت پوشاک مناسب برای کودکان و افراد مرتبط و در تعامل با کودکان در اجتماع با سیاست جلوگیری از انواع آسیب‌های جسمی و روحی به کودکان از طریق لباس‌های نامناسب و کاهش میزان بزه بر کودکان از این طریق
 - برگزاری برنامه‌ها و دوره‌های آموزشی و آگاهی بخشی به دست‌اندرکاران برنامه‌های فرهنگی، اجتماعی، تولیدی، مذهبی و ... در ارتباط با کودکان در زمینه بیان اقتضات و توانمندی‌های کودکان و بایدها و نبایدهای اجتماعی متناسب با آن‌ها بر اساس کتب راهبردی و مهارتی در این زمینه
 - اجرای سیاست‌های آموزشی متناسب با اقتضات و توانمندی کودکان در راستای فعال شدن تفکر و تعقل کودکان و ایمان در آن‌ها در دوره‌های بعد

○ تولید و ساخت محصولات مرتبط با کودکان متناسب با اقتضائات درک و فهم و کلام کودک، اقتضائات روحی و جسمی او و اقتضائات و نیازهای کودک برای رشد در حوزه تولید محصولات مکتوب، سمعی، بصری، ابزار بازی و ... برای کودکان

■ انجام پژوهش و آموزش، برگزاری کارگاه‌های عمومی، در سطح تولید محتوا برای ساخت پوستر، پاورپوینت، کلیپ، گزارش (تخصصی، عمومی)، خبرنامه و ... و فعالیت اجرایی در حوزه تأثیر موضوعات مرتبط با سلامت جسمی و روانی کودکان و تأثیر آن بر اجتماع همانند موارد زیر:

○ ساخت انواع محصولات و برنامه‌های تبلیغی و ترویجی سمعی، بصری و نوشتاری مرتبط با تأثیر سلامت یا بیماری کودکان بر داشتن جامعه سالم و با نشاط، تأثیرات آن بر اقتصاد و امکانات جوامع و نیروی انسانی و سیاست‌گذاری‌های کلان برای ایجاد اهتمام عمومی در جامعه در راستای پیشگیری از بیماری و درمان آن در کودکان جهت: ساخت محصولات، داروها و تولیدات متناسب با بیماری و نقص عضو کودکان نیازمند در کارگاه ها و تولیدی‌ها (مثل محصولات مناسب برای کودکان معلول جسمی و ذهنی، داروها و ...)

○ ساخت انواع محصولات و برنامه‌های تبلیغی و ترویجی سمعی، بصری و نوشتاری و برگزاری دوره‌های آموزشی برای فعالان و مرتبطین به حوزه کودکان، مرتبط با تنظیم روابط و تعاملات اجتماعی در برخورد با کودکان معلول و بیمار و ... و تنظیم تعاملات و رفتارها و سبک زندگی اجتماعی برای پیشگیری از بیماری کودکان و اختلال در سلامت آن‌ها

○ برگزاری جلسات با فعالان حوزه سلامت مرتبط با کودکان، جهت تبیین ضرورت تنظیم تولیدات دارویی و غذایی در جامعه متناسب با نیاز کودکان برای حفظ سلامت یا بیماری‌های موجود در میان کودکان
○ و

■ انجام پژوهش و آموزش، برگزاری کارگاه‌های عمومی، در سطح تولید محتوا برای ساخت پوستر، پاورپوینت، کلیپ، تهیه گزارش (تخصصی، عمومی)، خبرنامه و ... و فعالیت اجرایی در حوزه تأثیر ایتم و کودکان بد سرپرست و بی‌سرپرست و تأثیر آن بر اجتماع همانند موارد زیر:

○ انواع تولیدات و محصولات و برگزاری کارگاه‌ها برای فعالان در ارتباط با ایتم جهت تبیین شکل‌گیری انواع فعالیت‌ها و نقش‌ها و مسئولیت‌ها متناسب با حضور ایتم در جامعه، نحوه نگهداری آن‌ها متناسب با نوع یتیم، ایجاد شدن مشاغل و مسئولیت‌های اجرایی در زمینه نظارت و رسیدگی به امور ایتم و کودکان بد سرپرست و فعالیت‌های متناسب با نوع ایتم در جامعه توسط آن‌ها

○ ساخت محصولات و انواع برنامه‌های سمعی، بصری، نوشتاری، برگزاری کارگاه و جلسات برای فعالان و تولیدکنندگان برنامه و محصول در زمینه‌های مرتبط با کودکان و ایتم، برای تبیین تأثیرات ایتم و کودکان بد

- سرپرست و بی‌سرپرست و فراوانی و نوع آن‌ها بر انواع تولیدات و فعالیت‌های مرتبط با کودکان و لزوم ساخت انواع تولیدات و برنامه‌های سمعی و بصری و نوشتاری در جامعه متناسب با آن‌ها و مسائل ایتم
- فرهنگ‌سازی اجتماعی در زمینه ارتقای اخلاق و تقوا و آگاهی‌افزایی نسبت به نوع ایتم و مراقبت‌های لازم از آن‌ها در جامعه از طریق ساخت برنامه و محصولات سمعی بصری و نوشتاری، برگزاری دوره‌های آموزشی برای مرتبطین و مسئولین امور این کودکان و ...
 - ساخت محصولات و انواع برنامه‌های سمعی، بصری، نوشتاری، برگزاری کارگاه و جلسات برای فعالان اقتصادی و خیریه‌ها و ... در راستای تشویق و بیان تأثیرات کودکان بر فعالیت‌های اقتصادی جامعه و تشویق به فعالیت‌های اقتصادی و اجرایی در حوزه اموال و اقتصاد مرتبط با امور مالی و اقتصادی کودکان یتیم و بد سرپرست در جامعه
 - فعالیت در راستای آموزش عمومی و مرتبطین با مسائل یتیم در جامعه برای آموزش اقتضائات، نیازها، نوع تعامل، آسیب‌ها و راهکارهای تدبیر امور ایتم در جامعه و ...
 - و
- انجام پژوهش و آموزش، برگزاری کارگاه‌های عمومی، در سطح تولید محتوا برای ساخت پوستر، پاورپوینت، کلیپ، تهیه گزارش (تخصصی، عمومی)، خبرنامه و ... و فعالیت اجرایی در حوزه تأثیر کودکان آسیب‌دیده بر اجتماع همانند موارد زیر:
- اجرای برنامه‌های آموزشی، فرهنگی، مذهبی، اجتماعی و تفریحی - که نیروی دوره تهلیل طراحی نموده و توسط نیروی دوره حمد به نیروهای تسبیح آموزش داده شده و منتقل شده است - متناسب با انواع تأثیرات آسیب‌دیدگی کودکان بر جامعه در حوزه فرهنگ، آموزش، اخلاق، نشاط اجتماعی و ...
 - تولیدات و ساخت برنامه‌ها و محصولات سمعی، بصری، نوشتاری و ... در راستای آگاهی‌افزایی اجتماعی درباره آسیب‌های ناشی از کودکان کار، بزه‌دیده و بزه‌کار و ... بر اجتماع (برای فعالان و مرتبطین با این امور) در راستای آگاه‌سازی و انگیزه‌بخشی و اهتمام اجتماعی برای پیشگیری از آسیب به کودکان، و درمان آسیب‌های اجتماعی ناشی از آن
 - تولیدات و محصولات مناسب برای کودکان آسیب‌دیده و افراد مرتبط با آن‌ها در اجتماع، اعم از ساخت سازه‌های مناسب برای این امر، تولیدات مراقبتی و بهداشتی و ...، تولید محصول برای تشویق انواع فعالیت‌های سازنده برای مرتبطین با کودکان و ...
 - مشارکت در اجرای قوانین و سیاست‌های وضع‌شده در زمینه تأثیر آسیب کودکان بر اجتماع شامل اجرا، نظارت، اقدامات قانونی و ...

۲. این نیرو می‌تواند در راستای هدایت فعالیت‌های ذکرشده در هر بخش، سوره‌های قرآن را در حد ایجاد انس و افزایش طهارت با بیان ترجمه، نکاتی از تفسیر المیزان، به مخاطب ارائه دهد. و لازم است از ارائه نکات و روش‌های تدبیر اجتناب نماید. لازم است در این کلاس‌ها، با رصد مخاطب، نیروهای مستعد برای ورود به دوره‌های تسبیح و مایل به فعالیت در این بخش را شناسایی و برنامه مناسبی برای ایشان در نظر بگیرد.
۳. در ارائه کتب مهارتی، صرفاً بیان نکات پرکاربرد از متن کفایت می‌کند. و لازم است این آموزش‌ها مبتنی بر متن و محتوای کتاب‌ها باشد و از التقاط مباحث دیگر جداً خودداری نمایند.
۴. در کارگاه‌ها و کلاس‌ها، نیروی این دوره، به‌عنوان مربی و پشتیبان، از ارائه مشاوره به‌ویژه در حوزه مسائل کودکان و اجتماع، پاسخ به پرسش‌های خارج از متن کتاب باید خودداری نموده و افراد را به متخصصین و مراکز مشاوره معتبر راهنمایی نماید.

✚ نیروی دوره حمد، مدیر اجرایی

نیروی این دوره می‌تواند بر اساس توان تدبیری و تخصصی حاصل‌شده، موضوعات را به‌خوبی تفصیل دهد و متناسب با سطح و نیاز مخاطب، آن‌ها را ارائه داده و تبیین نماید. بااینکه قادر نیست در سیر رسیدن به مهارت و کاربردی کردن موضوعات، راهکارهای موردی ارائه دهد، اما طی کردن این مسیر را با مشاهده حرکت نیروی دوره تهلیل، به‌صورت روشمند درک می‌کند.

چنین نیرویی، قادر به تبدیل عملیات‌های طراحی‌شده توسط نیروی دوره تهلیل، در زمینه تأثیر مسائل کودکان بر اصلاح و بازطراحی ساختارهای اجتماعی، به گام‌های قابل اجرا در تمام سطوح است و می‌تواند طراحی این گام‌ها را در قالب برگزاری دوره، کارگاه، جلسات اجرایی و پژوهشی انجام داده و به نیروهای مرتبط در سطوح حمد و تسبیح جهت اجرا آموزش دهد.

در این راستا، احکام و قوانین اصلاحی که از سوی نیروی دوره تکبیر برای کودکان در ارتباط و مؤثر بر مسائل اجتماعی، صادر و ابلاغ شده است و نیروی دوره تهلیل ساختار و عملیات‌هایی برای ابلاغ و اجرای آن قوانین طراحی نموده است، این عملیات‌ها توسط نیروی دوره حمد گام بندی می‌شود، به‌نحوی که قابلیت اجرا پیدا کند.

به‌عنوان مثال نیروی این دوره با تألیف کتاب، طرح درس و ... بر اساس عملیات و ساختارهای طراحی‌شده، چگونگی ترویج و تبلیغ آن را در جامعه، در قالب برگزاری کارگاه، تولید محصولات برای شبکه‌های مجازی و رسانه، ایجاد خبریه یا جمع‌هایی برای تحقق موارد بیان‌شده و ... تبیین می‌کند و حدود و ثغور عملیات‌ها را برای نیروی دوره تسبیح بیان می‌کند.

همچنین نیروی دوره حمد، پس از گام بندی اجرایی عملیات‌ها در حیطه ساختارسازی و اصلاح ساختارها یا قوانین و عملیاتی شدن آن توسط نیروهای دوره حمد و تسبیح، به‌واسطه گزارش‌ها و بازخوردهایی که نیروهای دوره تسبیح در طول اجرای عملیات‌های ترویجی - تبلیغی از عموم جامعه دریافت می‌کنند، می‌تواند خلل و نواقص عملیات‌ها، در سطح اجرا را شناسایی و برای رفع آن‌ها اقدام نماید. همچنین خلأها و نواقص در سطح ساختاری و قانونی و طراحی عملیات را به نیروی دوره تهلیل منتقل نماید تا برای اصلاح آن‌ها اقدامات لازم صورت پذیرد.

با توجه به مطالب ذکرشده، توان‌ها و فعالیت نیروی دوره حمد در حوزه موضوعات و مسائل اجتماعی مؤثر بر موضوعات و مسائل مرتبط با کودکان را می‌توان به شرح زیر بیان نمود:

چنین فردی می‌تواند موضوعات سوره‌ها و کتب بنیادی و راهبردی را متناسب با مخاطب، تفصیل و تبیین نماید. لذا برگزاری انواع کارگاه‌ها متناسب با این سطوح در دانشگاه‌ها، مراکز فرهنگی و آموزشی، ارگان‌ها و نهادها برای این افراد پیشنهاد می‌گردد.

در حوزه تأثیر مسائل مرتبط با کودکان بر مسائل اجتماع موارد زیر را می‌توان ملاحظه نمود:

نیروی دوره حمد، در حوزه زاد و ولد، قتل کودکان و ... مؤثر بر مسائل اجتماعی؛ می‌تواند کارگاه‌های زیر را برگزار نماید:

جلسات با موضوع اهمیت فرزندآوری و تأثیر آن بر جمعیت کشور، سیاست‌ها، تغییر یا تقویت سیاست‌ها در جامعه، تغییر یا تثبیت قومیت‌ها و مذاهب در جوامع و توازن یا برهم خوردن توازن قدرت در جامعه و ... با فعالان و مدیران فرهنگی مرتبط با خانواده‌ها، مدیران و برنامه‌ریزان آموزش و مهارت‌های زندگی، مادران و پدران، برنامه‌سازان و فعالان و مدیران حوزه رسانه و

جلسات با موضوعات تأثیر تولد کودکان بر ارتقای معنویت و اخلاق و افزایش دینداری و مراعات‌های شرعی و ... در جامعه، به خاطر دغدغه معنویت و تربیت کودکان، تأثیر حضور کودکان بر نزول ملائکه و ارتقای معنویت و امدادهای الهی در جامعه، و ... برای مادران، مربیان و فعالان حوزه فرهنگی، مذهبی و معنوی در جامعه، برنامه‌سازان و فعالان و مدیران حوزه رسانه‌های صوتی و تصویری و نوشتاری و...

جلسات با موضوعات تأثیر تولد و تعداد فرزندان بر نیروی کار و تولید جامعه و حوزه اقتصاد، همچنین بر نوع مشاغل و تولیدات متناسب با تولد کودکان و نیازهای آن‌ها، با فعالان حوزه برنامه‌ریزی و مدیریت اقتصاد، مدیران و فعالان حوزه‌های کارآفرینی و مشاغل و... جهت پیش‌بینی برای کارآفرینی، افزایش تولید، جهت‌دهی مشاغل و تولید و نیروی کار متناسب با جمعیت متولدشده، پیش‌بینی‌های لازم در مورد نحوه مصرف یا ذخیره منابع اقتصادی و امکانات جامعه و ...

جلسات با موضوعات تأثیر سقط جنین و قتل فرزند بر فرهنگ و اخلاق در جامعه، ایجاد تنگنا و فشارهای اجتماعی و اقتصادی به‌جای گشایش، کاهش جمعیت حاصل از قتل یا سقط بر نیروی تولید، نیازهای اقتصادی، صرف منابع اجتماعی، کارآفرینی و ... برای فعالان فرهنگی و مربیان مهارت‌های زندگی، مدیران کارآفرینی و برنامه‌ریزان اقتصادی، برنامه‌سازان، فعالان و مدیران رسانه‌های سمعی و بصری و شنیداری .

نیروی دوره حمد در حوزه تأثیر موضوعات مرتبط با تربیت و آموزش کودکان بر مسائل اجتماعی می‌تواند کارگاه‌های زیر را برگزار نماید:

جلساتی که تأثیر اقتضائات سنی کودک و عوامل مؤثر بر رشد او و اقتضائات نیاز کودک به حفظ و امنیت را بر مواردی در اجتماع بررسی می‌کند. این موارد شامل:

ساخت‌وسازهای شهری و روستایی، از قبیل تأثیر در نظر گرفتن فضاهای بازی و فعالیت کودکان، تأثیر بر طراحی معابر و سازه‌ها در راستای حفظ امنیت کودکان متناسب با اقتضائات سنی و توان‌های جسمی آن‌ها و

جنس و ابزار بکار رفته در سازه‌ها، محیط‌های بازی کودکان و ...

طراحی و تولیدات متناسب با کودکان از قبیل : بازی‌ها و فعالیت‌ها و کتاب و در جنس و رنگ و ساختار مناسب با اقتضائات کودکان

تنظیم برنامه‌های فرهنگی و مذهبی و اجتماعی متناسب با اقتضائات کودکان در جامعه

تولید لباس کودک و به‌طورکلی تولید لباس در جامعه متناسب با فعال شدن توان‌های کودک در مسیر درست و جلوگیری از آسیب به او

و ...

این جلسات می‌تواند برای افراد زیر برگزار شود:

مهندسين و فعالان و مدیران ساخت سازه‌ها و شهرسازی و روستا در حیطه طراحی و مدیریت فضای فعالیت و بازی کودکان اعم از فضای داخلی خانه‌ها، شهر و روستا، و...

طراحان و تولیدکنندگان تولیدات مربوط به کودکان

برنامه ریزان و مدیران و فعالان برگزاری برنامه‌های فرهنگی و مذهبی و اجتماعی در شهر و روستا، مساجد و محلات و ... حوزه کودکان

برنامه‌سازان و تولیدکنندگان و فعالان رسانه‌های سمعی و بصری و نوشتاری حوزه کودکان

و ...

جلسات پیرامون تأثیرات اقتضائات کودک بر مکالمات در حوزه رسانه و تولیدات رسانه‌ای

این جلسات می‌تواند برای افراد زیر برگزار شود:

تولیدکنندگان و برنامه‌سازان و فعالان در تولیدات سمعی و بصری و نوشتاری

مربیان و فعالان فرهنگی اجتماعی و مذهبی

و

جلسات تأثیرات اقتضائاتی که کودک در مسیر رشد و آموزش خود به آن‌ها نیاز دارد، این جلسات می‌تواند برای افراد زیر برگزار شود:

برنامه‌ریزان فرهنگی و آموزشی برای کودکان

پرستاران و مادران و مسئولان نگهداری از کودکان

تولیدکنندگان و برنامه‌سازان تولیدات متناسب با کودکان

تولیدکنندگان برنامه‌ها و آموزش‌های عمومی که کودکان نیز با آن‌ها مواجه می‌شوند.

و

جلسات با تولیدکنندگان لباس و پوشش برای کودکان و افراد جامعه در راستای آموزش و القای حیا، فعال شدن توان‌های جسمی و فکری کودکان نیروی دوره حمد، در حوزه تأثیر موضوعات مرتبط با سلامت جسمی و روحی کودکان بر مسائل اجتماعی در حیطه‌های زیر می‌تواند کارگاه‌هایی برگزار نماید:

جلسات در حوزه تأثیر سلامت یا بیماری جسمی و روحی کودکان بر نشاط و کارایی جامعه

جلسات در حوزه تأثیر سلامت یا بیماری جسم و روح کودکان بر اقتصاد و اموال اجتماع

جلسات در حوزه تأثیر سلامت یا بیماری کودکان بر نظام آموزشی و فرهنگی و برنامه‌ریزی‌های آموزشی

جلسات در حوزه تأثیر سلامت یا بیماری کودکان بر ضرورت تولید لوازم خاص یا تأسیس مکان‌های خاص و تربیت افراد متخصص برای درمان بیماری کودکان

جلسات در حوزه تأثیر سلامت یا بیماری کودکان بر دغدغه اجتماعی برای داشتن برنامه‌هایی در راستای پیشگیری از بیماری‌های جسمی و روحی کودکان

جلسات در حوزه تأثیر سلامت یا بیماری کودکان بر تولید نسل و ازدواج در آینده (جمعیت و خانواده)

و

این جلسات می‌تواند با افراد زیر برگزار می‌شود:

مسئولین و مدیران حوزه سلامت در جامعه

مسئولین و مدیران و فعالان برنامه‌ریزی آموزشی و فرهنگی و اجتماعی

مربیان و فعالان فرهنگی، مادران و پرستاران و مسئولین نگهداری از کودکان

مسئولین و مدیران و مهندسين ساخت فضاهای شهری و روستایی متناسب با کودکان بیمار

مسئولین و فعالان حوزه کار و اقتصاد و تولید برای ایجاد مشاغل مناسب در آینده متناسب با کودکان بیمار و ناتوان و تولید مناسب برای آنها

مشاورین و متخصصین اجتماعی

تولیدکنندگان تولیدات، لباس و پوشش، غذا و دارو و ... برای کودکان و مادران باردار و ..

و ...

نیروی دوره حمد، در حوزه تأثیر ایتم و کودکان بد سرپرست بر مسائل اجتماعی می‌تواند کارگاه‌هایی برگزار نماید:

جلسات در حوزه تأثیر مسائل ایتم و کودکان بد سرپرست یا بی‌سرپرست بر مسائل اجتماعی شامل:

تولیدات رسانه‌ای و سمعی و بصری و نوشتاری متناسب با انواع یتیم

اقتصاد و منابع مالی اجتماع متناسب با انواع یتیم

فرهنگ‌سازی پذیرش و نحوه مواجهه با ایتم

هماهنگی آموزه‌های درسی متناسب با شرایط یتیم در جامعه

اصلاح نظامات اداری و در نظر گرفتن شرایط ایتم

اخلاق اجتماعی و ترویج یتیم‌نوازی در جامعه

و ...

این جلسات با افراد زیر می‌تواند برگزار شود:

مدیران و فعالان حوزه رسانه و تولیدات عمومی در جامعه

فعالان فرهنگی و اجتماعی و مذهبی، مربیان و پرستاران کودک، مسئولین نگهداری از کودکان یتیم

قضات و مشاورین قضایی اجتماعی

فعالان و متخصصین اقتصادی جامعه

مشاورین و فعالان اجتماعی و خیرین

مدیران و فعالان طراحی آموزشی در جامعه

و ...

نیروی دوره حمد، در حوزه تأثیر کودکان آسیب‌دیده شامل کودکان کار، بزه‌کار و بزه‌دیده و نحوه مقابله با متخلفین، نحوه برخورد، تأدیب یا مجازات کودکان بر مسائل اجتماعی می‌تواند کارگاه‌هایی برگزار نماید:

جلسات تأثیر مسائل کودکان بزه‌دیده و بزه‌کار بر مسائلی چون:

نشاط و سلامت روحی جامعه

طراحی نظامات آموزشی و برنامه‌های فرهنگی

لزوم ایجاد فضای امن برای این کودکان اعم از امکان دسترسی به محیط امن

لزوم ایجاد امنیت در پوشش کودکان و جلوگیری از بزه برعلیه آن‌ها

لزوم ایجاد امکان نظارت و رصد برای شناسایی کودکان بزه‌دیده و در معرض بزه

لزوم ایجاد قوانین و مقررات و ساختارهای جزایی و پلیسی و ..

این جلسات می‌تواند با افراد زیر برگزار شود:

مشاورین و فعالان اجتماعی

مشاورین و فعالان در حوزه قانون‌گذاری و قضاوت و دستگاه‌های نظارتی و پلیسی

تولیدکنندگان و برنامه‌سازان رسانه‌های سمعی و بصری و نوشتاری

تولیدکنندگان و طراحان پوشاک و مد

تولیدکنندگان و طراحان تولیدات متناسب با کودکان

مربیان و پرستاران و مسئولین نگهداری از کودکان

خیرین و فعالان فرهنگی و برنامه‌ریزان آموزشی

و ...

نیروی دوره حمد در حوزه تأثیر مسائل مرتبط با کودک بر مسائل اجتماع، می‌تواند با توجه به نمونه‌های ذکر شده در حوزه‌های تخصصی چهارگانه این بخش، کارگاه‌هایی تفصیلی با محوریت موضوعات سوره‌های قرآن برگزار نماید. به این نحو که با توجه به موضوعات و مسائل مخاطبین و نظام موضوعات تخصصی، سوره و آیات مرتبط را یافته و مطالب سوره را به صورت تفصیلی به مخاطب منتقل نماید. همچنین کارگاه‌هایی درباره موضوعات کتب بنیادی و راهبردی مبتنی بر قرآن، در حیطه تخصص خود متناسب با مخاطب برگزار کند.

نیروی دوره حمد در حوزه‌های تخصصی تأثیر مسائل مرتبط با کودک بر مسائل اجتماع قادر است نیروی دوره تهلیل را در سیر رسیدن به مهارت و کاربردی کردن موضوعات برگرفته از سوره‌ها یا کتب بنیادی، همراهی کرده، این مسیر را به صورت روشمند درک و در قالب کارگاه یا جلسات مباحثه و ... به مخاطب منتقل نماید. همراهی نیروی دوره حمد در درک این سیر به عنوان لازمه و مقدمه فعالیت او در برگزاری جلسات و کارگاه‌ها برای فعالان این بخش می‌باشد. چراکه درک درستی از سیر موضوعات مرتبط با قرآن در حوزه تخصصی خود یافته و با تسلطی که نسبت به نظام موضوعات و مسائل مخاطب فعال در عرصه‌های حوزه تخصصی خود دارد، توانش برای برگزاری جلسات و کارگاه‌های ذکر شده به حد مطلوب می‌رسد.

بنابراین نیروی دوره حمد می‌تواند به عنوان نیروی اجرایی، آموزشی و کمک پژوهشی در عملیات‌های نیروی دوره تهلیل شرکت نماید.

نتیجه برگزاری جلسات و کارگاه‌ها و تعاملات تخصصی با مخاطب فعال در عرصه‌های مرتبط با کودک و تأثیرات آن بر عرصه‌های اجتماعی، ایجاد حس نیاز و علاقه‌مندی در نیروی فعال می‌باشد، لذا نیروی دوره حمد در همین راستا می‌تواند این افراد را در دوره تسبیح، از نظر علمی و اجرایی، حمایت ۲۹ نماید. (در قالب مربی، هم مباحثه‌ای، تسهیل‌گر و ...)

الف - حمایت علمی در زمینه مطالعه مباحث تدبیر:

^{۲۹} منظور از حمایت، ارائه نقطه نظرات، راهکارها و نکاتی است که مسیر را برای قرآن‌پژوه روشن می‌کند.

از آنجاکه مخاطب دوره تسبیح که اقدام به گذراندن دوره‌های تدبری نموده، تا حدودی از سطوح اولیه انس و انگیزه لازم برای مطالعه قرآن برخوردار است، لذا لازم است نیروی دوره حمد، به‌عنوان مربی، آمادگی‌های زیر را در مخاطب ایجاد نماید:

در مخاطب ایجاد برانگیختگی کند تا نسبت به مطالعه تخصصی قرآن و ضرورت زمان‌گذاری برای این امر ترغیب شود.

حس متفاوتی از قرآن خواندن‌های متداول را با نظر به مطالعه تخصصی قرآن به مخاطب منتقل نماید.

تبیان لکل شیء بودن قرآن را برای مخاطب تبیین نماید.

حس ضرورت رجوع به قرآن را در تمام شئون زندگی و تخصص در مخاطب ایجاد نموده و برانگیزد.

نظام رسالت و ولایت را به‌عنوان تبیین‌کننده و تفصیل دهنده معارف قرآنی معرفی نموده، لزوم تبعیت از آن را جهت اتصال به این نظام یادآور شود و خطرات انفصال از این نظام را گوشزد نماید. (در قالب مطالعه سور) ۳۰

تلاش نماید تا مخاطب بتواند در طول این دوره، سطح ۲ انس، تفکر، تدبیر، تعقل و طهارت را به دست آورد.

ب- حمایت علمی در زمینه مطالعه تأثیرات مباحث مرتبط با کودک بر مسائل اجتماع

لازم است این آموزش‌ها مبتنی بر متن و محتوای کتاب‌ها و محصولات تولیدی نیروی دوره تهلیل در حوزه تخصصی این بخش باشد و از التقاط مباحث دیگر جداً خودداری نمایند.

ضروری است نیروی دوره حمد به‌عنوان مربی و پشتیبان، از ارائه مشاوره به‌ویژه در حوزه خانواده و تربیت و پاسخ به پرسش‌های خارج از متن کتاب خودداری نموده و افراد را در این زمینه، به مراکز مشاوره معتبر راهنمایی نماید.

لازم است نیروی دوره تسبیح را جهت کارورزی، در معرض مشاهده کارگاه‌ها و پژوهش‌های موضوع محور در این حوزه قرار دهد.

نیروی دوره حمد قادر به انجام پژوهش در قالب پایان‌نامه‌ها و مقالات مرتبط با موضوعات ذکرشده در این بخش، تحت نظارت و راهنمایی نیروی دوره تهلیل می‌باشد.

^{۳۰} برای مطالعه درباره این موضوع می‌تواند به کتاب‌هایی در زمینه ولایت فقیه مراجعه نماید.

✚ نیروی دوره تهلیل، مدیر برنامه‌ریزی و طراحی عملیات

در بخش تأثیر مسائل مرتبط با کودکان بر مسائل اجتماع، نیروی دوره تهلیل، کسی است که در هریک از عناوین معرفی شده در بخش تأثیر مسائل مرتبط با کودکان بر مسائل اجتماع، توان‌ها و اقدامات زیر را محقق نماید:

■ قدرت تدبیر در قرآن و تسلط به نظام روایات در حوزه تخصصی خود، پیرامون تأثیر مسائل مرتبط با کودکان بر مسائل اجتماعی
■ توان تبدیل متون بنیادی در حیطه تخصصی خود، به متون راهبردی، مهارتی و کاربردی
■ تسلط کامل به نظام موضوعات و مسائل حوزه تخصصی تأثیر مسائل مرتبط با کودکان بر مسائل اجتماعی
■ شناخت کامل و همه‌جانبه از عرصه عملیاتی اجتماعی در حوزه تخصصی خود در این بخش
■ شناخت احکام و قواعد و بنیادها با رجوع به نیروی دوره تکبیر در بخش تخصصی خود
■ عملیاتی کردن و پیاده‌سازی احکام و موضوعات بنیادی از طریق طراحی و اجرای انواع عملیات در حوزه تخصصی خود
■ قدرت تمایز عملیات‌ها و مهارت‌های مشابه در این حوزه با توجه به مبانی بنیادی آن‌ها از عملیات‌ها و راهبردها و مهارت‌های قرآن‌محور و توان تبیین و انتقال این تمایزات به انواع مخاطب
■ تدوین طرح یا مقاله عملیات به نحو نظام‌مند
■ جانمایی نیروهای حمد و تسبیح در عملیات‌ها
■ راهنمایی و مشاوره علمی-عملیاتی به مخاطبین دوره حمد و تسبیح در حوزه تخصصی خود و متناسب با عملیات طراحی شده
■ نظارت بر اجرای درست عملیات‌های طراحی شده و رفع نواقص و مشکلات در حوزه طراحی و اجرا در طول اجرای عملیات
■ پیش‌بینی آسیب‌ها و موانع احتمالی در عملیات‌های طراحی شده
■ برنامه‌ریزی برای پیشگیری و رفع آسیب‌ها و موانع اجرا در طول عملیات
■ ارزیابی حسن اجرای عملیات و طراحی عملیات‌های بعدی

به این ترتیب نیروی دوره تهلیل متناسب با عناوین مطرح شده در این بخش می‌تواند در هریک از این عناوین به عنوان متخصص عملیات سازی و اجرای عملیات‌ها، اقدامات زیر را انجام دهد:

۱. ورود به عرصه شناسایی موضوعات تخصصی تأثیر مسائل مرتبط با کودکان بر مسائل اجتماعی و برنامه‌ریزی برای چگونگی شناسایی و جذب نیروهای دوره تسبیح به منظور ادامه چرخه فعالیت‌های قرآن‌محور
۲. برگزاری دوره‌های ختم مفهومی قرآن با رویکردهای تخصصی مطرح شده برای سایر نیروهای دوره‌های تهلیل، حمد و تسبیح در این حوزه
۳. مهارت‌سازی و کاربردی کردن کتب تخصصی بنیادی، برگرفته از آیات قرآن، مشتمل بر موضوعات و مسائل زیر به عنوان نمونه:

- کتب راهبردی و مهارتی در حوزه تولد فرزندان یا متولد نشدن فرزند و قتل فرزندان و بررسی تأثیرات آن بر جمعیت، تولید و نیروی انسانی، سن، فرهنگ و آموزش جامعه و ...
 - کتب راهبردی و مهارتی در حوزه موضوعات مرتبط با رشد، تربیت و آموزش کودکان و بررسی مسائل، اقتضائات و توان‌های کودک، زبان و فهم در کودکان، رشد و احتلام و شاخص‌های رشد در کودکان و تأثیر آن بر نظام آموزش، نگهداری و نحوه مواجهه با کودکان در نهادهای اجتماعی و مردم‌نهاد و ...، برنامه‌های اقتصادی و مالی مرتبط در اجتماع و ...
 - کتب راهبردی و مهارتی در حوزه موضوعات تأثیر سلامت جسمی و روانی کودکان بر حوزه‌های زیر:
 - برنامه‌ریزی نظامات سلامت، دارو و درمان
 - مراکز مشاوره و درمان روانی
 - هزینه‌های اجتماعی
 - برنامه‌ریزی‌های پیشگیرانه اجتماعی
 - اخلاق و رفتار اجتماعی به نسبت کودکان بیمار و پیشگیری از بیماری
 - تأثیر سلامت یا بیماری بر کاهش یا افزایش ازدواج، طلاق، فرزندآوری و ... در آینده
 - و ...
 - کتب راهبردی و مهارتی در حوزه موضوعات تأثیرات ایتم و کودکان بد سرپرست و بی‌سرپرست و انواع بدسرپرستی و بی‌سرپرستی و آسیب‌ها، منافع و نیازهای آن‌ها بر موارد زیر:
 - تربیت و نظام تربیتی این افراد
 - نحوه نگهداری و هزینه‌های اجتماعی و فرهنگی ایتم
 - ابعاد تأثیرگذاری مثبت و منفی انواع یتیم بر فرهنگ و اخلاق
 - و ...
 - کتب راهبردی و مهارتی در حوزه تأثیرات کودکان آسیب‌دیده، بزه‌دیده و بزه‌کار بر موارد زیر:
 - مسائل فرهنگی- اجتماعی در جامعه
 - مسائل آموزشی و ضرورت وجود نظامات رفع آسیب‌های کودکان
 - تعیین مقررات و ساختارهای اجرایی بازدارنده و برطرف‌کننده آسیب به‌واسطه کنترل یا مجازات بزه‌کاران نسبت به کودکان
 - تعیین شاخص‌های کار نامناسب کودکان و لزوم تعریف سازی و کارهای اجرایی برای ممانعت از آسیب به کودکان
 - و
۴. طراحی و برگزاری کارگاه‌ها و دوره‌های راهبردی، مهارتی و کاربردی متناسب با کتب بنیادی حوزه تخصص در بخش تأثیر مسائل مرتبط با کودکان بر مسائل اجتماع، همانند :
- تأثیر تولد و زاد و ولد، اصلاح در فرهنگ‌های فرزندآوری، حفظ فرزندان و ابعاد اجتماعی آن‌ها بر حوزه جمعیت، تأثیرات سرزمینی و سیاسی، رشد و تکامل اعضای جامعه و جوامع، اقتصاد، نیروی کار، آبادانی و تولید، اخلاق اجتماعی و ... برای مدیران و فعالان در حوزه‌های زیر:

- مدیران و فعالان حوزه‌های فرزندآوری و سلامت تولد فرزندان
- مدیران و فعالان فرهنگی و اقتصادی در این زمینه
- مدیران و فعالان سیاست‌گذاری برای تسهیل فرزندآوری
- و ...
- تأثیر و ضرورت سلامت جسمی و روانی کودکان و انواع آسیب‌های بیماری‌های جسمی و روانی آن‌ها بر ابعاد مختلف اجتماعی، نیروی انسانی، اقتصاد و فرهنگ، رفتارهای اجتماعی حوزه سلامت و درمان برای مدیران و فعالان در حوزه‌های زیر:
 - اجتماعی
 - اقتصادی
 - فرهنگی
 - سلامت کودکان
 - و
- تأثیر موضوعات و مسائل مرتبط با رشد و آموزش کودکان بر نظامات آموزشی، برنامه‌ریزی‌های فرهنگی و اجتماعی، و ... برای مدیران و فعالان در حوزه‌های زیر:
 - مدیران و فعالان در حوزه نگهداری و آموزش کودکان
 - مدیران و فعالان در حوزه مسائل اقتصادی مرتبط با کودکان
 - و
- تأثیر موضوعات و مسائل مرتبط با ایتم و کودکان بد سرپرست و بی‌سرپرست بر ساختارهای اجتماعی، اخلاق اجتماعی، اقتصاد، نقش‌های اجتماعی و ... برای مدیران و فعالان در حوزه‌های زیر:
 - رسیدگی به امور ایتم
 - قانون‌گذاران این حوزه
 - مدیران و فعالان حوزه مباحث اجتماعی و اقتصادی مرتبط با بحث ایتم
 - و ...
- تأثیر موضوعات و مسائل مرتبط با موضوعات و مسائل آسیب‌دیدگی کودکان در حوزه کار، بزه‌دیدگی و بزهکاری بر اجتماع و اختلال‌های اجتماعی، اقتصاد و حوزه‌های نگهداری و بازپروری کودکان آسیب‌دیده، و ... برای مدیران و فعالان در حوزه‌های زیر:
 - مشاوران
 - قضات و دست‌اندرکاران قضایی در حوزه رسیدگی به پرونده‌های بزه‌دیدگی و بزهکاری کودکان
 - مسئولین و مدیران تأدیب و نگهداری کودکان آسیب‌دیده
 - مدیران و مسئولین اجرایی در زمینه برخورد با عاملان بزه‌دیدگی و بزهکاری کودکان
 - و ...

۵. استخراج ایده و سرفصل‌های پژوهشی مبتنی بر متون راهبردی تا مرحله مهارتی و کاربردی در حوزه تخصص در بخش تأثیر مسائل مرتبط با کودکان بر مسائل اجتماع، شامل انواع سرفصل تفصیلی و علمی در موارد ذکر شده در بخش کتب راهبردی و مهارتی

۶. برنامه‌ریزی و تدریس و برگزاری جلسات مباحثه برای نیروی دوره‌های حمد و تسبیح

۷. استخراج و ثبت طرح درس‌های راهبردی و مهارتی در حوزه تخصصی مربوطه، در بخش تأثیر مسائل مرتبط با کودکان بر مسائل اجتماعی و متناسب با عرصه (دانشگاه‌ها، سازمان‌ها و نهادهای دولتی و مردم‌نهاد، بیوت و خانواده‌ها و ...)

۸. انجام پژوهش و برگزاری کارگاه‌ها در سطح تخصص در بخش تأثیر مسائل مرتبط با کودکان بر مسائل اجتماعی (از موضوع تا مسئله، از بنیاد تا راهبرد و مهارت و کاربرد) در حوزه ارائه سوره، همچنین بر اساس موضوعات کتاب‌های بنیادی

۹. ارائه مشاوره فردی در حوزه تخصص در بخش تأثیر مسائل مرتبط با کودکان بر مسائل اجتماعی متناسب با حوزه‌های تخصصی ذکر شده

۱۰. شناسایی بسترهای عملیاتی حوزه تخصصی خود در بخش تأثیر مسائل مرتبط با کودکان بر مسائل اجتماعی، جهت اقدام به برنامه‌ریزی برای عملیات در این بسترها برای سهولت در این امر، برخی از عرصه‌های مناسب برای عملیات چنین نیرویی معرفی می‌گردد:

- دانشگاه، اساتید و نخبگان و دانشجویان رشته‌های مرتبط با مسائل اجتماعی و کودکان
- سازمان‌ها و نهادهای دولتی و مردم‌نهاد و فرهنگی مرتبط با کودکان مثل سازمان بهزیستی، مراکز نگهداری کودکان یتیم و غیر یتیم، سازمان‌های اجتماعی، قانون‌گذاری و قضایی مرتبط با مسائل اجتماعی در ارتباط با کودکان و ...

✚ نیروی دوره تکبیر، فقاقت و مرجع صدور حکم

در بخش تأثیر مسائل کودکان بر مسائل اجتماعی، نیروی دوره تکبیر، کسی است که می‌تواند با استخراج مناط احکام مسائل کودکان و بررسی نحوه اثرگذاری آن بر ابعاد مختلف اجتماع، متناسب با هر بستر، احکام تخصصی آن‌ها را بر اساس قرآن و روایات استخراج نماید و به‌صورت تفصیلی بایدها و نبایدهای مربوط به مسائل کودکان در ارتباط با مسائل اجتماعی را تجویز نموده یا به کار بگیرد.

همچنین این نیرو قادر است ساختارهای اجتماعی را به‌گونه‌ای طراحی، بازسازی یا اصلاح نماید که بیشترین و بهترین تأثیرات را روی مسائل کودکان در ارتباط با اجتماع داشته و از آثار مخرب آن‌ها جلوگیری نماید.

هریک از نیروهای دوره تکبیر به‌صورت تخصصی می‌توانند در یکی از عناوین مطرح‌شده در این بخش به تألیف کتب بنیادی، استخراج مناط قوانین و قانون‌گذاری، نظام سازی و اصلاح نظامات و ساختارها و ... فعالیت نمایند.

بنابراین با توجه به حوزه‌های تخصصی ذکرشده در بخش اثرگذاری مسائل کودکان بر مسائل اجتماعی، نیروی دوره تکبیر در این بخش، متناسب با حوزه تخصصی خود لازم است فعالیت‌ها و اقدامات زیر را انجام دهد:

۱. نیروی دوره تکبیر توان تألیف کتب بنیادی در بخش اثرگذاری موضوعات و مسائل مرتبط با کودکان بر زوایای مختلف مسائل

اجتماعی را به‌صورت تخصصی، بر اساس قرآن و روایات، در حوزه‌های زیر دارد:

- ✓ حوزه اجتماعی و جمعیت‌شناسی مرتبط با زاد و ولد و تعداد تولدها و تأثیر آن بر جمعیت‌ها
- ✓ حوزه اجتماعی و انسان‌شناسی مرتبط با زاد و ولد و تعداد تولدها و تأثیر آن بر نیروی انسانی در اجتماع
- ✓ حوزه اقتصادی مرتبط با زاد و ولد و تعداد تولدها و تأثیرات مثبت و منفی آن بر اقتصاد و منابع و امکانات جامعه
- ✓ حوزه اجتماعی و فرهنگی و روانشناسی اجتماعی مرتبط با فرهنگ‌های مخالف فرزندآوری و رواج قتل فرزند و سقط جنین و تأثیر آن بر جامعه، شاخص‌های ارزیابی و ارزش‌گذاری اجتماع و سلامت روانی اجتماع
- ✓ حوزه مرتبط با مبانی و شاخص‌های رشد و تأثیر تعیین شاخص‌ها بر رشد جوامع و نیروی انسانی و سپردن مسئولیت‌های اجتماعی
- ✓ حوزه تعیین شاخص‌های آموزش کودکان و تأثیرات شاخص‌های درست و نادرست بر نیروی انسانی اجتماع و رشد جامعه
- ✓ مبانی حوزه سلامت جسمی کودکان و تأثیر آن بر منابع اجتماعی و امکانات تولیدی و اقتصادی و نقش‌پذیری اجتماعی
- ✓ مبانی حوزه سلامت روانی و روحی کودکان و تأثیر آن بر منابع اجتماعی و امکانات تولیدی و اقتصادی و نقش‌پذیری اجتماعی
- ✓ مبانی حوزه سلامت جنسی کودکان و تأثیر آن بر نقش‌پذیری اجتماعی و زاد و ولد در جامعه
- ✓ مبانی روان‌شناختی اجتماعی تأثیرات حاصل از آسیب‌های جسمی و روحی کودکان بر اجتماع و مبانی درمان کودکان و رفع آسیب‌های اجتماعی کودکان آسیب‌دیده
- ✓ حوزه بررسی تأثیرات فرهنگی - اجتماعی، سیاسی، زیستی محل زندگی کودکان بر توان آن‌ها در به عهده گرفتن کارها و مسئولیت‌ها در محدوده اجتماع محل زندگی و تعیین مبانی کار کودکان متناسب با آن

- ✓ حوزه حقوقی- اجتماعی مرتبط با نقش‌پذیری اجتماعی کودکان و ازدواج و ...
 - ✓ حوزه حقوقی- اجتماعی مرتبط با بزه‌دیدگی کودکان و نحوه تعامل اجتماعی و تأثیرات آن بر اجتماع و نحوه برخورد با متخلفین به گونه بازدارنده و پیشگیرانه از تکرار جرم
 - ✓ حوزه حقوقی- اجتماعی مرتبط با بزهکاری کودکان و نحوه تعامل اجتماعی و تأثیرات آن بر اجتماع و نحوه برخورد و تأدیب کودکان مرتکب بزه به گونه پیشگیرانه از تکرار جرم و سالم‌سازی کودک
 - ✓ نحوه نگهداری از کودکان بزه‌دیده و بزهکار به منظور جلوگیری از آثار سوء تربیتی و فرهنگی بر اجتماع و رفع آسیب از آنها
 - ✓ مبانی حقوقی مرتبط با ایتم و تعیین کفیل صالح برای آنها و تأثیرات آن بر اجتماع
 - ✓ مبانی حقوقی مرتبط با حفظ و نگهداری درست از اموال یتیم و رعایت اصول در مورد تجارت و کارآفرینی با اموال یتیم و تأثیر آن بر اقتصاد و منابع مالی جامعه
 - ✓ مبانی فرهنگی و اجتماعی در حیطه آموزش و رشد یتیم و اثر آن بر اخلاق اجتماعی و روانشناسی اجتماع
 - ✓ بررسی و تعیین ارزیابی و ارزش‌گذاری و سیاست‌گذاری‌های اجتماعی متناسب با انواع یتیم موجود در جامعه و مسائل مرتبط با هریک
۲. این فرد در هریک از حوزه‌های تخصصی نام‌برده، توان طراحی، بازنویسی و بازسازی نظام‌ها و ساختارهای اجتماعی که متأثر از مسائل کودک است را دارد. به‌عنوان مثال می‌توان به ساختارها و نظاماتی از این دست اشاره نمود:
- ✓ تأسیس نظام علمی و اجرایی سلامت، جهت افزایش سلامت جسمی کودکان در هنگام تولد و پس از آن، از جمله: اصلاح سبک زندگی، تأسیس مراکز سلامت‌محور برای پیشگیری از بیماری‌ها، تأسیس مراکز درمانی، اصلاح نظامات غذایی و تولیدی و...
 - ✓ تأسیس نظام علمی و اجرایی سلامت روانی، جهت افزایش سلامت روحی و روانی کودکان در هنگام تولد و پس از آن، از جمله: بررسی اختلالات عصبی قابل انتقال به جنین و کودک، پیشگیری از اختلالات بعد از تولد، برنامه‌ریزی برای رفع اختلالات قبل و بعد از تولد
 - ✓ تأسیس نظامات حقوقی و مشاوره‌ای برای جبران آسیب‌های روحی، جسمی و جنسی وارده به کودکان از طریق اطرافیان، محیط، حوادث و ...
 - ✓ نظامات و ساختارهای اقتصادی، آموزشی، مشاوره‌ای و فرهنگی حمایتگر و کمک‌کننده به افزایش فرزندآوری
 - ✓ اصلاح نظامات آموزشی و فرهنگی موجود برای افزایش فرزندآوری و جلوگیری از سقط جنین و قتل فرزندان
 - ✓ طراحی و تأسیس نظامات حقوقی و قضایی و اجرایی مقابله با سوءاستفاده از کودکان در حیطه کار و وادار کردن کودکان به کارهای فوق طاق و نامناسب
 - ✓ طراحی و تأسیس نظامات حقوقی و قضایی و اجرایی مقابله با سوءاستفاده از کودکان در حیطه بزه‌دیدگی و بزهکاری، جهت مجازات بازدارنده مجرمین و تأدیب مناسب کودکان بزهکار
 - ✓ طراحی و تأسیس نظامات مشاوره‌ای و درمانی برای رفع آسیب‌های حاصل از بزه‌دیدگی و بزهکاری و آسیب‌های روحی به کودکان

- ✓ طراحی و تأسیس نظامات آموزشی مناسب برای مراکز اجتماعی، مربیان و مرتبطين با والدین در حوزه رشد و آموزش‌های متناسب با کودکان
- ✓ طراحی و تأسیس نظامات حقوقی و قضایی و اجرایی برای مقابله با سوءاستفاده از کودکان در حیطه مباحث جنسیت و ازدواج و ایجاد نظامات نظارتی برای نظارت بر تأمین حقوق کودکانی که به ازدواج در می‌آیند.
- ✓ تأسیس نظامات حقوقی، مشاوره‌ای و اجرایی رسیدگی به امور ایتام، نظارت بر سرپرستان و سرپرستی ایتام و اموال آنها و تضمین سلامت حسن نگهداری از آنها
- ✓ طراحی و تأسیس نظامات مرتبط با نگهداری و رسیدگی به ایتام متناسب با نوع و جنسیت و اقلیم ایتام
- ✓ طراحی و اصلاح نظامات اقتصادی در رابطه با تجارت و سودآفرینی اموال ایتام
- ✓ طراحی نظامات مطالعاتی بر نوع ایتام و آسیب‌ها و مسائل آنها، همچنین تأثیرات مثبت اجتماعی آنها
- ✓ تسهیل و اصلاح نظامات حقوقی مرتبط با تعیین و در اختیار گذاشتن ارث و تعیین حضانت ایتام
- ✓

۳. از دیگر عملیات‌های نیروی دوره تکبیر، تربیت مشاور و نیروی مجتهد در حوزه مدیریت نقش‌ها و روابط و احکام و قواعد رسیدگی به امور مرتبط با کودکان و تأثیرات آن بر اجتماع و فرهنگ و اقتصاد و... می‌باشد. از جمله این افراد در حوزه‌های تخصصی این بخش می‌توان به چنین کسانی اشاره کرد.

- ✓ تربیت متخصصین و مشاورین در حوزه سلامت و پزشکی مرتبط با امور جسمی و تولد کودکان
- ✓ تربیت متخصصین و مشاورین در حوزه سلامت و اصلاح سبک زندگی برای سلامت جسمی و تولد کودکان سالم
- ✓ تربیت متخصصین و مشاورین در حوزه سلامت و اصلاح تولید مواد غذایی شامل محصولات کشاورزی و دامی و صنعتی برای سلامت جسم و روح و رشد درست کودکان
- ✓ تربیت متخصصین و مشاورین در حوزه حفظ سلامت روانی و رفع آسیب‌های روانی کودکان
- ✓ تربیت متخصصین و مشاورین در حوزه مباحث حقوقی و قانون‌گذاری در زمینه حفظ سلامت جسمی و روانی کودکان و مقابله با متخلفین آسیب‌زا در حوزه سلامت جسم شامل پزشکی، غذایی، وارد کردن آسیب به جسم کودکان و برهم زدن سلامت روانی کودکان
- ✓ تربیت متخصصین و مشاورین در حوزه مباحث حقوقی و قانون‌گذاری در زمینه حفظ سلامت جسمی و روانی کودکان و مقابله با متخلفین اعمال بزه بر کودکان و اشاعه دهندگان بزهکاری در میان کودکان
- ✓ تربیت متخصصین و مشاورین در حوزه رفع آسیب‌های روحی و روانی حاصل از بزه‌دیدگی کودکان
- ✓ تربیت متخصصین و مشاورین نگهداری و تأدیب کودکان بزهکار
- ✓

۴. چنین نیرویی می‌تواند نظام آموزشی مشاوران و مربیان متخصص با رویکرد مدیریت مسائل مرتبط با کودکان، مسائل مرتبط با تربیت و پرورش کودکان و پرورش دینی آنها، آسیب‌شناسی مسائل مرتبط با کودکان، بررسی راه‌های درمانی آسیب‌ها، و کنترل و مدیریت تأثیرات آن بر اجتماع، فرهنگ، سیاست، اقتصاد و... را طراحی نماید.

۵. نیروی دوره تهلل در عملیات‌های تخصصی می‌تواند برای دریافت حکم متناسب با بستر، به او مراجعه کند. بنابراین نیروی دوره تکبیر در این حوزه لازم است هم مناط قوانین را بشناسد، هم قوانین را متناسب با هریک از بسترها در حوزه‌های تخصصی فوق تعیین نماید و هم قدرت تصویب و اجرایی شدن احکام را داشته باشد. لذا این نیرو در مراکز قانون‌گذاری باید دارای اعتبار تشخیص و اجرا باشد. از جمله این مراکز می‌توان موارد زیر را عنوان نمود:

- ✓ از جمله مشاورین و متخصصین در حیطه وضع قوانین در وزارت بهداشت و نظام سلامت و پزشکی کشور باشد.
- ✓ از جمله مشاورین و حقوقدانان در حیطه وضع قوانین و پیشنهاد لوایح اصلاح و ارتقا یا قوانین جدید در زمینه تخلف و کوتاهی در حوزه سلامت جسم و روان کودکان، بزهکاری و بزه‌دیدگی کودکان، هرگونه آسیب و تضییع حقوق کودکان، تعیین و تأیید صلاحیت قیم برای کودکان یتیم و بد سرپرست، رسیدگی به حفظ و نگهداری درست اموال آنها و ... باشد.
- ✓ از جمله مشاورین و متخصصین در حیطه بررسی و تصویب قوانین در مجلس شورای اسلامی باشد و به‌عنوان مشاور یا نماینده در یکی از حوزه‌های تخصصی نام‌برده شده در کمیسیون‌های تخصصی مجلس مشغول به کار باشد.
- ✓ در مقام فقاہت و صدور احکام فقهی مورد اعتنا از طریق حوزه برای پیشنهاد به قوای اجرایی کشور باشد.
- ✓ از فقها یا متخصصین شورای نگهبان، مجلس خبرگان، مجمع تشخیص مصلحت نظام در حوزه بررسی قوانین مصوب باشد.
- ✓ از جمله مشاورین و متخصصین در حیطه وضع قوانین در حوزه سلامت، زاد و ولد، حفظ سلامت از شکل‌گیری جنین تا پایان دوره کودکی، ایتمام، آسیب‌های مرتبط با کودکان و ... باشد.
- ✓ از جمله مشاورین و متخصصین در حیطه وضع قوانین آموزشی و فرهنگی در سازمان بهزیستی و ارگان‌های مرتبط با امور کودکان و ... باشد.
- ✓

فصل دوم

مباحث مرتبط با کودک در سطح میانه

فصل دوم مباحث مرتبط با کودک در سطح میانه

سطح میانه در مباحث مرتبط با کودکان، شامل تفصیل موضوعات و مسائل مرتبط با کودکان، آموزش آن‌ها، ارائه راهنمایی و مدیریت و مشاوره در ارتباط با کودکان است.

موضوعات و مسائل در این فصل، در دو بخش قابل بررسی می باشد:

- تأثیر خانواده بر موضوعات و مسائل مرتبط با کودکان
- تأثیر موضوعات و مسائل مرتبط با کودکان بر خانواده

مباحث مرتبط با کودک در سطح میانه

• تأثیر خانواده بر موضوعات و مسائل مرتبط با کودکان

• تأثیر موضوعات و مسائل مرتبط با کودکان بر خانواده

بخش اول: تأثیر مسائل خانواده بر مسائل مرتبط با کودک (خانواده و کودک)

مسائل خانوادگی، شامل موضوعات و مسائل زیر می‌باشد:

✓ ازدواج
✓ طلاق
✓ تشکیل خانواده
✓ مسائل فرهنگی-معنوی و مذهبی
✓ باروری و ناباروری
✓ وظایف و نقش والدین و آسیب‌های خانواده
✓ و ...

این موضوعات بر مسائل مرتبط با کودک تأثیرگذار است. بنابراین برای تفصیل موضوعات و مسائل و مدیریت نوع ارتباط با فرزندان در این بخش، لازم است این موضوعات و مسائل به‌خوبی شناخته شده، احکام و قواعد آن مشخص شود و در حوزه عملیات و اجرا پیاده‌سازی شود.

حوزه‌های تخصصی در بخش اثرگذاری مسائل خانواده بر مسائل مرتبط با کودک را، می‌توان در عناوین زیر تقسیم نمود. لازم به ذکر است هر کدام از عناوین ذیل، به‌مثابه یک رشته تخصصی در این بخش می‌باشد. لذا هریک از نیروها به‌صورت تخصصی می‌توانند در یکی از این عناوین فعالیت نمایند.

موضوعات و مسائل خانواده مرتبط با کودک بر اساس آیات قرآن و روایات را نیز می‌توان در ۴ سرفصل تقسیم و به این شرح معرفی نمود:

۱. موضوعات ازدواج و طلاق و روابط نامشروع و ... مؤثر بر موضوعات و مسائل مرتبط با کودکان از جمله موضوعاتی است که به‌صورت مستقیم و غیرمستقیم بر روی تولد و تربیت فرزند اثر می‌گذارد. موضوعات و مسائل زیر در این دسته از موضوعات بر مسائل مرتبط با کودکان اثرگذار است:^{۳۱}
 - ✓ معیارهای انتخاب همسر مؤثر بر تولد کودکان، صفات و رشد آنها
 - ✓ ازدواج شرعی و اثرات آن بر طیب ولادت کودک
 - ✓ عده و اثرات آن بر تولد و تعیین اصل و نسب کودک

^{۳۱} برای مطالعه موضوعات این بخش قرائت سور طلاق، نور، و نساء توصیه می‌شود. همچنین پیرامون مباحث مرتبط با طلاق، از جمله انواع طلاق، عده، حضانت و کفالت، شیردهی در دوران طلاق، میراث کودک در طلاق ملاعنه، صفات زوجین به‌عنوان پدر و مادر، و ... لازم است به روایات کتب روایی همانند اصول کافی جلد ۷، گزیده کافی جلد ۵ و ... مراجعه شود.

- ✓ مباحثی مانند حضانت، سرپرستی و کفالت که در جریان طلاق رخ می‌دهد
- ✓ انواع طلاق مثل ملاعنه و بحث ارث کودک در آن در صورت نفی ملاعنه
- ✓ تعیین اصل و نسب کودک و مشخص کردن پدر کودک
- ✓ فرزند نامشروع

و

۲. موضوعات مرتبط با باروری و ناباروری، همچنین انتقال صفات و وراثت از پدر و مادر به کودک و تعیین جنسیت

- کودک، مؤثر بر موضوعات و مسائل مرتبط با کودکان
- این حوزه از موضوعات شامل موضوعات و مسائل زیر می‌باشد:^{۳۲}
- ✓ مسائل باروری و ناباروری، از جهت پزشکی و سلامت
- ✓ قابله و ماما
- ✓ سقط جنین و دیه جنین
- ✓ شرک شیطان یا فرزند موحد
- ✓ فرهنگ بارداری
- ✓ سن بارداری
- ✓ طلب فرزند
- ✓ انتقال صفات و ویژگی‌های ظاهری از پدر و مادر
- ✓ ارتقای صفات و ژنتیک
- ✓ انتقال انواع بیماری و اختلالات از طریق القاء
- ✓ ژنتیک و عوامل فیزیولوژیکی در زمان باروری و بارداری
- ✓ تعیین جنسیت کودک، کودکان خنثی و دوجنسیتی، و ارث در جنسیت

و ...

۳. موضوعات مرتبط با وظایف پدر و مادر در آموزش و تربیت و نگهداری از کودکان^{۳۳}

این بخش شامل موضوعات و مسائلی همانند موارد زیر است:

^{۳۲} برای مطالعه درباره موضوعات این حوزه، سوره مبارکه مریم و ... را می‌توان قرائت و تدبر نمود. همچنین روایات در حوزه وراثت، انتقال صفات، ویژگی‌های همسران به‌عنوان پدر و مادر برای ازدواج، مقدمات و شرایط هم‌بستری برای انتقال صفات بهتر و جلوگیری از وارد شدن اختلالات به جنین، انتقال اختلالات و بیماری‌ها، سقط جنین و دیه آن و ... را می‌توان در کتب روایی همچون وافی جلد ۳، طب الرضا علیه‌السلام / ترجمه امیر صادقی، الإرشاد للمفید، ترجمه ساعدی، گزیده کافی جلد ۵ و ... مطالعه نمود.

^{۳۳} برای مطالعه پیرامون موضوعات و مسائل در این حوزه، سوره مبارکه نساء و پیشنهاد می‌شود. همچنین روایاتی در حوزه وظایف و نقش پدر و مادر در حوزه تربیت و نگهداری از کودک، بر اساس منابع معتبر روایی همچون گزیده کافی، ج ۵، الوافی، ج ۲۴، وسائل الشیعة، ج ۲۰، شرح فقیه و روضة الواعظین و ... قابل مراجعه است.

✓ وظایف پدر از قبیل:

- نام‌گذاری نیکو برای کودکان
- اکرام و ایفای نقش قوام برای مادر کودک
- به عهده گرفتن مسئولیت مراقبت و تأمین معاش کودک و مادر
- اهتمام به امر تربیت و آموزش کودکان
- مراقبت در رفتار با دختر بچه
- در صورت نیاز، گرفتن دایه برای شیر دادن به کودک و دقت در انتخاب دایه
- حرمت‌های ازدواج به واسطه شیر دایه
- انتخاب مربی یا پرستار برای کودک در صورت لزوم در نقش مادری

✓ نقش مادران از قبیل:

- حفظ و مراقبت از جنین تا تولد
- اهتمام به پاکی و ارتقای معنوی برای تأثیری که روی جنین و کودک دارد
- شیردهی به کودک
- دعا و القای خیر برای کودک
- مراقبت پدر و مادر در نحوه برخورد و رفتار با دختر و پسر متناسب با جنسیت آن‌ها، در حمام رفتن، بوسیدن، بغل کردن و ...
- احیای فرزند و استعداد های او یا قتل فرزند
- انتخاب مربی یا پرستار برای کودک در صورت لزوم در نقش مادری

۴. موضوعات مرتبط با آسیب‌های خانواده و والدین مؤثر بر موضوعات و مسائل مرتبط با کودکان^{۳۴}

- والدین به دلایل زیر می‌توانند آسیب‌هایی به فرزندان وارد کنند:
- به‌خاطر فرار از بار مسئولیت
 - از ترس جهت ابراز توان خود
 - جبران نقص‌های خود در سطوح مختلف روابط و اجتماع
 - آسیب‌دیدگی خود
 - ناآگاهی و ندانستن
 - اختلافات فی‌مابین پدر و مادر یا اقوام
 - پذیرش آداب و رسوم و فرهنگ‌ها یا سخنان نادرست و عوامانه
 - و

^{۳۴} برای مطالعه در این زمینه می‌توان به سور مبارکه تکویر، عنکبوت، لقمان و ... و همچنین کتب روایی همانند مستدرک الوسائل، جواهر الحکم، خصال جلد ۱، و ... می‌توان مراجعه نمود.

✚ نیروی دوره تسبیح

نیروی دوره تسبیح در بخش تأثیر مسائل خانواده بر مسائل مرتبط با کودک، به عنوان نیروی اجرایی-عملیاتی می تواند بخشی از پژوهش های عملیات ها را در قالب کارهای ترویجی-تبلیغی انجام دهد.

از آنجاکه این نیرو با عموم خانواده ها نیز مواجه است، از سویی می تواند وضع موجود را از طریق دریافت گزارشات عمومی دریافت نماید، اما قدرت تحلیل و جمع بندی گزارشات را ندارد. از سوی دیگر، به دلیل ارتباط علمی-آموزشی که با نیروی دوره حمد دارد، می تواند گزارش ها را منتقل نموده و وضعیت مطلوب را به واسطه جریان آموزشی خود و مشاهده پژوهش ها از طریق نیروی حمد دریافت نماید. به این ترتیب امکانی برای عملیاتی شبیه به تفکر برای او به وجود خواهد آمد و می تواند با اطلاع از وضع موجود و وضع مطلوب، در ارتقای ساختارها و برنامه های اجتماعی، اقدام به کارهای ترویجی-تبلیغی مختص عموم خانواده ها و والدین نماید.

به عنوان مثال این نیرو می تواند با اتکا به منابع مهارتی موجود، با ارتقای ارتباط مؤثر در زوجین، بیان و ترویج نکات تربیتی، شناسایی مراکز مشاوره ای خانواده و حقوقی خانواده، و ... اقدامات ترویجی-تبلیغی متناسب با عموم را در بخش ارتباط و تأثیر موضوعات و مسائل خانواده بر موضوعات و مسائل مرتبط با کودکان انجام دهد.

نیروی دوره تسبیح در عرصه تأثیرات موضوعات خانواده بر موضوعات و مسائل مرتبط با کودکان، کسی است که می خواهد دوره های تخصصی را متناسب با نیاز و چشم انداز اولیه خود طی نموده و قدرت توسعه و کاربرد در یکی از موضوعات قرآنی برای جامعه و خودش را به دست آورد.

این نیرو می تواند با صلاح دید مسئول مربوطه در حوزه موضوعات و مسائل اجتماعی مؤثر بر کودکان در دوره حمد و تهلل^{۳۵}، در قسمت های زیر فعالیت کند:

۱. انجام پژوهش و آموزش، برگزاری کارگاه های عمومی، در سطح تولید محتوا برای ساخت پوستر، پاورپوینت، کلیپ، تهیه گزارش (تخصصی، عمومی)، خبرنامه و ... و فعالیت اجرایی در حوزه های زیر:

■ انجام پژوهش و آموزش، برگزاری کارگاه های عمومی، در سطح تولید محتوا برای ساخت پوستر، پاورپوینت، کلیپ، تهیه گزارش (تخصصی، عمومی)، خبرنامه و ... در حوزه **تأثیر انتخاب همسر و ازدواج، طلاق، روابط نامشروع و ... بر موضوعات و مسائل مرتبط با تولد، رشد و صفات و شاکله کودکان** به طور مثال:

- برگزاری دوره های آموزشی برای دختران و پسران و بیان مهارت ها و راهبردهای انتخاب همسر و تأثیرات آن بر تولد فرزندان در آینده متناسب با صفات و ویژگی های همسران
- تولیدات و محصولات تبلیغی و ترویجی مناسب سمعی، بصری، نوشتاری و ... در قالب های مختلف در راستای تشویق به امر ازدواج درست در جامعه و تأثیرات آن بر تولد فرزندان توانمند و موحد
- برگزاری دوره های آموزشی و جلسات با والدین و خانواده ها در راستای تبیین آسیب ها و مسائل ناشی از اختلاف و طلاق در خانواده بر کودکان و مهارت افزایی برای پیشگیری از طلاق در خانواده

^{۳۵} ویژگی های مسئول هر بخش در ادامه به صورت تفصیلی بیان خواهد شد.

- حمایت و شناسایی کودکان آسیب‌دیده از طلاق والدین و آموزش والد قیم کودک و سایر اعضای خانواده در راستای مهارت‌افزایی در برخورد و تعامل با این کودکان به‌عنوان مددکار خانواده یا ...
- فعالیت در راستای معرفی دختران و پسران، با رویکرد تولد فرزندان پاک و توانمند
- تلاش در راستای رفع موانع اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی در زمینه ازدواج، با برگزاری دوره‌های آموزشی و مهارت‌افزایی برای خانواده‌ها و جوانان و تأثیر آن بر تولد کودکان
- اقدام برای رفع مشکلات مالی، مسکن، طرز فکر و رویکرد خانواده و جوان و ... به ازدواج متناسب با مسئولیت و فعالیت افراد مرتبط در این حوزه و اثرات آن بر تولد کودکان، سلامت روحی و جسمی آنان و رشد کودکان
- رفع موانع ادامه زندگی زوجین برای پیشگیری از طلاق در خانواده‌های دارای فرزند شامل: رفع موانع اقتصادی و مسکن، ارتقای اخلاق و تعاملات بین زوجین، آگاهی‌افزایی و تأثیر آن‌ها بر کودکان و ... متناسب با فعالیت و مسئولیت هر فرد
- ساخت محصولات و تولیدات و برنامه‌های مناسب سمعی، بصری و نوشتاری و برگزاری انواع کارگاه برای بیان آثار و تبعات طلاق بر کودکان
- ساخت محصولات و تولیدات و برنامه‌های مناسب سمعی، بصری و نوشتاری و برگزاری انواع کارگاه برای آگاه‌سازی و آموزش سایر اعضای خانواده در راستای امن سازی محیط کودک در حد توان و مهارت‌افزایی در این زمینه در تنش‌های قبل و حین و بعد از طلاق
- تلاش در جهت فراهم کردن شرایط ازدواج آسان در خانواده‌ها و آموزش والدین جوانان در این زمینه برای پیشگیری از تولدهای حاصل از روابط نامشروع
- پرهیز جدی و رعایت تقوای دست‌اندرکاران خانواده و اجتماعی رسانه‌های سمعی و بصری و ... از آلوده کردن فضای فکری در خانواده‌ها، از طریق پرهیز از ساخت و اشاعه برنامه‌های حاکی از خیانت، اتهام زدن به زنان پاک و فرزندان متولدشده، القای حس ناامنی زوجین و ترس از ازدواج و تأثیرات آن بر ازدواج، طلاق، شکل‌گیری روابط پنهانی و اتهام‌برانگیز یا نامشروع و ... و تأثیرات آن بر کودکان و تولد و سلامت جسم و روح آن‌ها
- تعهد و ساخت برنامه‌ها و محصولات سمعی و بصری و نوشتاری در رابطه با تشویق به ازدواج، ملاک‌های انتخاب، آگاه‌سازی والدین و جوانان و بیان تأثیرات آن بر تولد و تربیت کودکان پاک و سالم و توانمند
- انجام پژوهش و آموزش، برگزاری کارگاه‌های عمومی، در سطح تولید محتوا برای ساخت پوستر، پاورپوینت، کلیپ، تهیه گزارش (تخصصی، عمومی)، خبرنامه و ... در حوزه موضوعات مرتبط با باروری و ناباروری، همچنین انتقال صفات و وراثت از پدر و مادر به کودک و تعیین جنسیت کودک بر اجتماع به‌طور مثال:
- ساخت محصولات و برنامه‌های آموزشی و تبلیغی سمعی، بصری، نوشتاری و برگزاری دوره‌های آموزشی و کارگاهی برای مادران و خانواده‌ها در راستای ترویج فرهنگ بارداری و طلب فرزند در خانواده‌ها
- ساخت محصولات و برنامه‌های آموزشی و تبلیغی سمعی، بصری، نوشتاری و برگزاری دوره‌های آموزشی و کارگاهی برای مادران و خانواده‌ها در راستای تبیین ضرورت و نحوه سلامت روحی و جسمی مادران در بارداری و پس از آن در خانواده‌ها

- برگزاری دوره‌های آموزشی برای تبیین وظایف همسران در دوران بارداری و قبل و بعد از آن برای زنان و مادران و تأثیرات آن بر فرزندان، تولد و رشد و سلامت روحی و جسمی آنها
- برگزاری جلسات و تولید محصولات برای فعالین در حوزه درمان ناباروری، تولید دارو و غذای مناسب درمان ناباروری، ساخت تجهیزات لازم برای درمان ناباروری، کار در حوزه‌های آزمایشگاهی و کارمندی و ... در درمان ناباروری، انتقال جنین و موارد مورد نیاز برای درمان ناباروری و ... و تولیدات و محصولات مورد نیاز برای بارداری و زایمان متناسب با اصول تبیین شده، و بیان تأثیرات رعایت اصول بر تولد و سلامت و رشد کودکان
- همراهی با مادران باردار در طول بارداری برای حمایت‌های روحی و عاطفی و تأمین نیازهای مادران باردار نیازمند در حوزه غذا، دارو و درمان، محل مناسب برای اسکان، فضای مناسب برای زایمان و ...
- برگزاری کارگاه‌های آموزشی و تولید محصولات و برنامه‌های سمعی، بصری و نوشتاری برای فعالان در نقش ماما و قباله در زمینه ارتقای معنویت و اخلاق و پاکی و اهتمام به واجبات و محرمات و تبیین تأثیرات آن بر تولد و سلامت و رشد کودکان
- تولید محصولات و برگزاری برنامه‌های فرهنگی، مذهبی، آموزشی، و ... برای ارتقای آگاهی، معنویت، رجوع به قرآن و دعا و نیت‌های خالص در زمان بارداری برای مادران باردار و قبل و بعد از بارداری و تأثیرات آن بر سلامت و تولد و رشد کودکان
- تولید محصولات مناسب و آموزش آداب و احکام مباشرت و تأثیرات آن بر شکل‌گیری جنین و صفات فرزندان به زن و شوهر و رعایت آداب، بدون درگیر شدن به وسواس و اضطراب در این موارد
- برگزاری کارگاه‌های آموزشی و تولید محصولات و برنامه‌های سمعی، بصری و نوشتاری برای فعالان در زمینه مسائل پزشکی، آزمایشگاهی و ... و تبیین ضرورت آگاهی بخشی در مورد تأثیر مسائل ژنتیک بر تولد و صفات و توانمندی کودکان و سلامت آنها برای جوانان در شرف ازدواج و زوجینی که قصد فرزندآوری دارند.
- انجام پژوهش و آموزش، برگزاری کارگاه‌های عمومی، در سطح تولید محتوا برای ساخت پوستر، پاورپوینت، کلیپ، گزارش (تخصصی، عمومی)، خبرنامه و ... در حوزه موضوعات مرتبط با آموزش، فرهنگ و معنویت خانواده مؤثر بر کودکان به‌طور مثال:
- برگزاری دوره‌های آموزشی و مهارت‌افزایی تربیت فرزند و نحوه تعامل با او و اقتضائات و نیازهای کودکان برای والدین و سایر اعضای خانواده
- تولید محصولات و برنامه‌های مناسب در قالب‌های مختلف سمعی، بصری و نوشتاری و برگزاری دوره‌های آموزشی برای والدین و خانواده‌ها در زمینه ارتقای آگاهی خانواده‌ها و والدین درباره کودکان و امور مرتبط با آنها، ارتقای اخلاق و اصلاح تعاملات در خانواده به‌ویژه میان پدر و مادر، معنویت و .. و تأثیرات مستقیم و غیرمستقیم آن بر کودکان و رشد و سلامت آنها
- تولید محصولات و برنامه‌های سمعی، بصری، نوشتاری و دوره‌های آموزشی و ... و تلاش در راستای کارآفرینی و کسب درآمدهای حلال خانگی برای خانواده و ترویج فرهنگ جهاد بودن کار برای تأمین حلال معاش خانواده، تبیین تأثیرات درآمد حلال در خانواده بر روی کودکان برای پدران و قیّم خانواده و کودک

■ انجام پژوهش و آموزش، برگزاری کارگاه‌های عمومی، در سطح تولید محتوا برای ساخت پوستر، پاورپوینت، کلیپ، تهیه گزارش (تخصصی، عمومی)، خبرنامه و ... در حوزه موضوعات مرتبط با وظایف پدر و مادر در آموزش و تربیت و نگهداری از کودکان به‌طور مثال:

- برگزاری کارگاه‌ها و دوره‌های آموزشی و تولید محصولات و اجرا و تولید برنامه‌های مناسب در زمینه آگاهی‌بخشی والدین نسبت به وظایف خود در قبال کودکان و همچنین نسبت به یکدیگر و تأثیرات آن بر کودکان برای والدین و خانواده‌ها
- برگزاری دوره و تولید محصولات سمعی و بصری و نوشتاری برای مهارت‌افزایی برای پدران و مادران در راستای توانمندسازی آن‌ها برای انجام وظایف خود، با تولد فرزندان
- راهنمایی و کمک به والدین در راستای استعدادیابی کودکان و ارجاع آن‌ها به مشاورین و متخصصین امر رشد و تربیت در این زمینه، برای اصلاح و ارتقای تعاملات مادر و پدر متناسب با شاکله و استعدادهای ذاتی کودکان
- تولید یا پیشنهاد انواع فعالیت و برنامه جهت تعامل بهتر و بهینه‌تر پدر و مادر با فرزندان
- تولید و طراحی لباس‌های مناسب برای والدین و کودک در راستای تعامل بهتر والدین و جلوگیری از آسیب‌های احتمالی به کودکان در خانواده
- راهنمایی و آموزش پدر و مادر در نحوه تعامل و ارتباط و تربیت کودک متناسب با رشد او در هر دوره از کودکی و متناسب با جنسیت کودکان
- و

■ انجام پژوهش و آموزش، برگزاری کارگاه‌های عمومی، در سطح تولید محتوا برای ساخت پوستر، پاورپوینت، کلیپ، تهیه گزارش (تخصصی، عمومی)، خبرنامه و ... در حوزه آسیب‌های خانواده و والدین به کودکان به‌طور مثال:

- برگزاری دوره‌های آموزشی و کارگاهی و راهنمایی برای آگاهی‌بخشی والدین و خانواده‌ها، به‌ویژه خانواده‌های در معرض آسیب:

○ آسیب‌هایی که در حوزه اختلال در روابط زوجین شامل:

- دعوا
- بی‌اعتمادی
- جابجایی نقش‌ها
- آسیب‌های ناشی از ناتوانی والدین در نگهداری از کودک و ناتوانی آن‌ها در ابرازات سایر نقش‌های خانوادگی و اجتماعی بر کودکان
- عدم اعتماد به نفس درست و ترس از ابرازات صحیح
- بی‌مسئولیتی والدین و اعضای خانواده و تأثیرات آسیب‌زای آن بر کودکان
- استفاده از ادبیات و رفتارهای نامناسب در خانواده و آسیب‌های آن بر کودک
- ارتکاب به گناه
- کسب حرام
- بزهکاری و بزه‌دیدگی والدین یا اعضای خانواده و تأثیرات آن بر کودکان

- تولیدات و محصولات و برنامه‌های مناسب برای آموزش و تبلیغ و ترویج ضرورت جلوگیری و رفع آسیب‌های برشمرده شده بر کودکان

- و

۲. این نیرو می‌تواند در راستای هدایت فعالیت‌های ذکرشده در هر بخش، سوره‌های قرآن را در حد ایجاد انس و افزایش طهارت با بیان ترجمه، نکاتی از تفسیر المیزان، به مخاطب ارائه دهد. و لازم است از ارائه نکات و روش‌های تدبیر اجتناب نماید. لازم است در این کلاس‌ها، با رصد مخاطب، نیروهای مستعد برای ورود به دوره‌های تسبیح را شناسایی و برنامه مناسبی برای ایشان در نظر بگیرد.

۳. در ارائه کتب مهارتی در حوزه موارد ذکرشده، صرفاً بیان نکات پرکاربرد از متن کفایت می‌کند و لازم است این آموزش‌ها مبتنی بر متن و محتوای کتاب‌ها باشد و از التقاط مباحث دیگر جداً خودداری نمایند.

۴. در کارگاه‌ها و کلاس‌ها، نیروی این دوره، به‌عنوان مربی و پشتیبان، از ارائه مشاوره به‌ویژه در حوزه خانواده و تربیت و پاسخ به پرسش‌های خارج از متن کتاب باید خودداری نموده و افراد را به مراکز مشاوره معتبر راهنمایی نماید.

✚ نیروی دوره حمد، مدیر اجرایی

نیروی این دوره می‌تواند بر اساس توان تدبیری و تخصصی حاصل‌شده، موضوعات را به‌خوبی تفصیل دهد و متناسب با سطح و نیاز مخاطب، آن‌ها را ارائه داده و تبیین نماید. بااینکه قادر نیست در سیر رسیدن به مهارت و کاربردی کردن موضوعات، راهکارهای موردی ارائه دهد، اما طی کردن این مسیر را با مشاهده حرکت نیروی دوره تهلیل، به‌صورت روشمند درک می‌کند.

چنین نیرویی، قادر به تبدیل عملیات‌های طراحی‌شده توسط نیروی دوره تهلیل، در زمینه موضوعات و مسائل خانواده و والدین در ارتباط با مسائل کودک، به گام‌های قابل اجرا در تمام سطوح می‌باشد و می‌تواند طراحی این گام‌ها را در قالب برگزاری دوره، کارگاه، جلسات اجرایی و پژوهشی انجام داده و به نیروهای مرتبط در سطوح حمد و تسبیح جهت اجرا آموزش دهد.

به‌عنوان مثال نیروی این دوره با تألیف کتاب، طرح درس و ... بر اساس عملیات و ساختارهای طراحی‌شده در زمینه امور مرتبط با خانواده و والدین بر فرزندان، چگونگی ترویج و تبلیغ آن را در میان خانواده‌ها، در قالب برگزاری کارگاه، تولید محصولات برای شبکه‌های مجازی و رسانه، ایجاد خیریه یا مراکز مددکاری خانواده و ... تبیین می‌کند و حدود و ثغور عملیات‌ها را برای نیروی دوره تسبیح بیان می‌کند.

همچنین نیروی دوره حمد، می‌تواند، به‌واسطه گزارش‌ها و بازخوردهایی که نیروهای دوره تسبیح در طول اجرای عملیات‌های ترویجی- تبلیغی از عموم جامعه دریافت می‌کنند، خلل و نواقص عملیات‌ها، در سطح اجرا را شناسایی و برای رفع آن‌ها اقدام نماید. همچنین خلأها و نواقص در سطح ساختاری و قانونی و طراحی عملیات را به نیروی دوره تهلیل منتقل نماید تا برای اصلاح آن‌ها اقدامات لازم صورت پذیرد.

با توجه به مطالب ذکرشده، توان‌ها و فعالیت نیروی دوره حمد در حوزه موضوعات و مسائل خانوادگی مؤثر بر موضوعات و مسائل مرتبط با کودکان را می‌توان به شرح زیر بیان نمود:

۱- چنین فردی می‌تواند موضوعات سوره‌ها و کتب بنیادی و راهبردی را متناسب با مخاطب، تفصیل و تبیین نماید. لذا برگزاری انواع کارگاه‌ها در حوزه‌های پنجگانه این بخش^{۳۶}، متناسب با این سطوح در دانشگاه‌ها، مراکز فرهنگی و آموزشی، ارگان‌ها و نهادها برای این افراد پیشنهاد می‌گردد.

■ نیروی دوره حمد در حوزه تأثیر انتخاب همسر و ازدواج، طلاق، روابط نامشروع و ... بر مسائل مرتبط با کودکان می‌تواند کارگاه‌هایی برگزار نماید:

- جلسات با موضوعات تأثیر انتخاب همسر در تولد و صفات کودک، ویژگی‌ها و صفات همسران مؤثر بر کودکان، ویژگی‌های ژنتیکی زوجین مؤثر بر کودکان، انواع فعالیت‌ها و توانمندی‌های زوجین از دوران نوجوانی تا پس از ازدواج بر ویژگی‌ها و توانمندی کودکان
- جلسات با موضوع تأثیر طلاق، تنش‌های قبل و بعد از طلاق، انواع طلاق و ... بر مسائل روحی و جسمی و مالی، سرپرستی، وضع زندگی، رشد و سلامت کودکان و ...

^{۳۶} این حوزه‌ها متناسب با جدول صفحه ۷۵ می‌باشد.

- جلسات با موضوع اهمیت ازدواج و رعایت اصول شرعی در روابط با غیر از همسر، بر طیب ولادت کودکان و اثرات و آسیب‌های روابط نامشروع اعم از نگاه و صحبت و ... بر ولادت فرزندان و ویژگی‌های آنان
- جلسات در حوزه اهمیت حفظ آبرو و کرامت زوجین و پرهیز از اتهامات بدون پایه و اساس بر تربیت و تولد و کرامت کودکان

این جلسات می‌تواند برای افراد زیر برگزار شود:

- مشاورین ازدواج و فعالان معرفی زوجین با در نظر داشتن اهمیت انتقال ویژگی‌ها به فرزندان
- مشاورین خانواده در حوزه آسیب‌های ناشی از طلاق به کودکان
- قضات و مشاوران قضایی در حوزه تعیین حضانت و حقوق کودکان طلاق
- محققین و متخصصین ژنتیک، صفات و متخصصین استعداد شناسی در حوزه ازدواج و تأثیرات آن بر فرزندان
- مربیان و فعالان فرهنگی در حوزه خانواده و کودکان در امر فرهنگ‌سازی برای ازدواج و تولد کودکان و ...
- مبلغین و فعالان فرهنگی و مذهبی در حوزه تبلیغ و رسانه در راستای پاکسازی روابط و طیب ولادت
- برنامه‌سازان و تولیدکنندگان محصولات رسانه‌ای در راستای تبلیغ و ترویج ازدواج صحیح و تأثیرات آن بر سلامت و توانمندسازی فرزندان
- محققین و متخصصین حوزه‌های اجتماعی و فرهنگی در زمینه تعیین شاخص‌های همسر مناسب، متناسب با خلق و خو، اقلیم، فرهنگ و و تأثیرات آن بر فرزندان
- مدیران و برنامه‌ریزان اقتصادی در حوزه طراحی و اجرای برنامه‌های تشویقی برای خانواده‌ها به فرزندآوری
- و

■ نیروی دوره حمد در حوزه تأثیر موضوعات مرتبط با باروری و ناباروری، همچنین انتقال صفات و وراثت از پدر و مادر به کودک و تعیین جنسیت کودک می‌تواند کارگاه‌هایی برگزار نماید:

- تأثیرات بارداری و باروری بر تولد کودکان سالم در حیطه‌های زیر:
 - سلامت جسمی و روحی مادران
 - روابط همسر با مادر در دوران بارداری
 - بارداری و زایمان‌های بی‌خطر، کم‌خطر و پرخطر برای مادر و کودک و تأثیرات آن بر سلامت جسمی و روحی کودکان
 - فشارهای روانی در دوران بارداری و تأثیرات آن بر کودکان
 - معنویت، دعا، نیت‌های خالصانه و قرائت قرآن توسط مادر در دوران بارداری و تأثیر آن بر کودک
 - داروها و تغذیه مورد نیاز در بارداری و تأثیر آن بر سلامت و رشد کودک
 - صفات قابل‌به و ماما و تأثیرات آن بر کودکان در زمان زایمان و مراقبت‌های دوران بارداری
 - مباشرت و آداب آن و تأثیر آن در شکل‌گیری جنین و القای صفات و ویژگی‌های موحدانه یا شرک شیطان در کودک
 - ترویج فرهنگ بارداری و فرزندآوری و تأثیر آن بر روحیات مادر در انگیزه و نشاط فرزندآوری و بر کودک
 - جنسیت و تعیین جنسیت کودک قبل و بعد از تولد بر کودک
 - دعا برای فرزندآوری و تلاش برای رفع موانع بارداری و رفع مشکلات کودکان

- تأثیر وراثت، ژنتیک، اختلالات عصبی والدین و ... در زمان انعقاد نطفه و بارداری بر کودکان
- و

این جلسات می‌تواند برای افراد زیر برگزار شود:

- متخصصین زنان و زایمان، قابله و ماما
- مادران و زنان قبل و حین و بعد بارداری
- مربیان و مشاورین خانواده در حوزه فرهنگ فرزندآوری
- تولیدکنندگان دارو و مدیران حوزه درمان و سلامت در حوزه بارداری و ناباروری
- پزشکان و متخصصین و کارمندان و مسئولین آزمایشگاه و ... در حوزه ناباروری و بارداری
- داوطلبان اهدای تخمک جنین و رحم اجاره‌ای و ...
- محققین و متخصصین ژنتیک و بیماری‌های عصبی در حوزه انتقال به کودکان
- و ...

■ نیروی دوره حمد در حوزه تأثیر موضوعات مرتبط با آموزش، فرهنگ و معنویت خانواده مؤثر بر کودکان می‌تواند کارگاه‌هایی برگزار نماید:

- تأثیر افزایش علم و آگاهی مرتبط با باروری، بارداری، تولد کودک، رشد و نگهداری از کودک و حوزه‌های مرتبط با کودکان در خانواده بر کودک
- تأثیر معنویت افزایی، اتصال به خدا، دغدغه و تلاش برای کسب روزی حلال، افزایش مهر و عطوفت در خانواده بر تولد و سلامت جسم و روح کودکان و رشد آنها
- تأثیر دعا و نیت برای تولد و فرزندان در خانواده بر سلامت جسم و روح کودکان و رشد آنها
- و ...

این جلسات می‌تواند برای افراد زیر برگزار شود:

- فعالان و برنامه ریزان فرهنگی، تولیدکنندگان و فعالان حوزه رسانه‌های سمعی و بصری و نوشتاری در حوزه خانواده و تأثیرات آن بر کودکان
- مربیان و اساتید در حیطه آموزش مهارت‌های زندگی و تأثیرات آن بر فرزندپروری
- مشاورین حوزه خانواده و کودک
- و

■ نیروی دوره حمد در حوزه وظایف پدر و مادر در آموزش و تربیت و نگهداری از کودکان می‌تواند کارگاه‌هایی برگزار نماید:

- تبیین وظایف پدری و مادری و سلامت روحی و جسمی پدران و مادران و تأثیر آن بر کودکان
- تبیین نقش‌های جایگزین پدری و مادری مثل دایه، همسر پدر یا مادر، و ویژگی‌های آنها
- فقدان پدر و مادر و تأثیرات آن بر کودک
- نحوه استعدادیابی و تعامل با فرزندان، فرزندان جنس مخالف و
- و ...

این جلسات می‌تواند برای افراد زیر برگزار شود:

- خانواده‌ها و پدران و مادران
- مشاورین خانواده در حوزه تربیت و نگهداری از کودکان
- مربیان و فعالان فرهنگی و برنامه‌سازان رسانه‌های سمعی و بصری و نوشتاری در حوزه خانواده و تربیت فرزندان
- متخصصین و مشاورین استعدادیابی کودکان در خانواده
- طراحان و تولیدکنندگان بازی و فعالیت برای تعامل بیشتر پدر و مادر با کودکان
- و

■ نیروی دوره حمد در حوزه آسیب‌های خانواده و والدین به کودکان می‌تواند کارگاه‌هایی برگزار نماید:

- بررسی تأثیرات اختلافات و آسیب در روابط زوجین بر کودکان
 - تأثیرات ناآگاهی والدین و ناتوانی آن‌ها و ضعف در ابزارات در سطوح مختلف نقش‌های خانوادگی و اجتماعی بر کودکان
 - تأثیرات ترس و بی‌مسئولیتی والدین بر کودکان
 - تأثیرات انواع اختلالات روحی و روانی و اختلال در صفات والدین بر کودکان
 - تأثیرات وجود انواع ناهنجاری‌ها در سایر اعضای خانواده نزدیک و دور بر کودکان و راهکارهای رفع آن‌ها
- این جلسات می‌تواند برای افراد زیر برگزار شود:
- مشاورین و روانشناسان و روان‌پزشکان در حوزه خانواده مرتبط با کودکان
 - مربیان مهارت‌های زندگی و خانوادگی در حوزه تربیت و نگهداری از کودکان برای والدین و اعضای خانواده
 - ناظران و مشاوران قضایی و مجریان در حوزه جلوگیری و ممانعت از آسیب‌های ناشی از بزه و عدم تعادل اخلاقی و روحی والدین بر کودکان
 - مادران و پدران
 - مربیان و سرپرستان و مسئولین نگهداری از کودکان
 - و ...

۲. نیروی دوره حمد در حوزه تأثیر موضوعات و مسائل خانواده مرتبط و مؤثر بر کودک، می‌تواند با توجه به نمونه‌های ذکرشده در حوزه‌های تخصصی پنجگانه این بخش کارگاه‌هایی تفصیلی با محوریت موضوعات سوره‌های قرآن برگزار نماید. به این نحو که با توجه به موضوعات و مسائل مخاطبین و نظام موضوعات تخصصی، سوره و آیات مرتبط را یافته و مطالب سوره را به صورت تفصیلی به مخاطب منتقل نماید. همچنین کارگاه‌هایی درباره موضوعات کتب بنیادی و راهبردی مبتنی بر قرآن، در حیطه تخصص خود متناسب با مخاطب برگزار کند.

۳. نیروی دوره حمد در حوزه‌های تخصصی تأثیر موضوعات و مسائل خانواده مرتبط و مؤثر بر کودک قادر است نیروی دوره تهلیل را در سیر رسیدن به مهارت و کاربردی کردن موضوعات برگرفته از سوره‌ها یا کتب بنیادی، همراهی کرده، این مسیر را به صورت روشمند درک و در قالب کارگاه یا جلسات مباحثه و ... به مخاطب منتقل نماید. همراهی نیروی دوره حمد در درک این سیر به عنوان لازمه و مقدمه فعالیت او در برگزاری جلسات و کارگاه‌ها برای فعالان این بخش می‌باشد. چراکه درک درستی از سیر موضوعات مرتبط با قرآن در حوزه تخصصی خود یافته و با تسلطی که نسبت به نظام موضوعات و مسائل مخاطب فعال در عرصه های حوزه تخصصی خود دارد، توانش برای برگزاری جلسات و کارگاه‌های ذکرشده به حد مطلوب می‌رسد.

بنابراین نیروی دوره حمد می‌تواند به‌عنوان نیروی اجرایی، آموزشی و کمک پژوهشی در عملیات‌های نیروی دوره تهلیل شرکت نماید.

نتیجه برگزاری جلسات و کارگاه‌ها و تعاملات تخصصی با مخاطب فعال در عرصه‌های مرتبط با کودک، بر عرصه‌های اجتماعی، ایجاد حس نیاز و علاقه‌مندی در نیروی فعال می‌باشد. لذا نیروی دوره حمد در همین راستا می‌تواند این افراد را در دوره تسبیح، از نظر علمی و اجرایی حمایت^{۳۷} نماید. (در قالب مربی، هم‌مباحثه‌ای، تسهیل‌گر و ...) از جمله:

الف- حمایت علمی در زمینه مطالعه مباحث تدبیر:

از آنجاکه مخاطب دوره تسبیح که اقدام به گذراندن دوره‌های تدبیری نموده، تا حدودی از سطوح اولیه انس و انگیزه لازم برای مطالعه قرآن برخوردار است، لذا لازم است نیروی دوره حمد، به‌عنوان مربی، آمادگی‌های زیر را در مخاطب ایجاد نماید:

- در مخاطب ایجاد برانگیختگی کند تا نسبت به مطالعه تخصصی قرآن و ضرورت زمان‌گذاری برای این امر ترغیب شود.
- حس متفاوتی از قرآن خواندن‌های متداول را با نظر به مطالعه تخصصی قرآن به مخاطب منتقل نماید.
- تبیان لکل شیء بودن قرآن را برای مخاطب تبیین نماید.
- حس ضرورت رجوع به قرآن را در تمام شئون زندگی و تخصص در مخاطب ایجاد نموده و برانگیزد.
- نظام رسالت و ولایت را به‌عنوان تبیین‌کننده و تفصیل دهنده معارف قرآنی معرفی نموده، لزوم تبعیت از آن را جهت اتصال به این نظام یادآور شود و خطرات انفصال از این نظام را گوشزد نماید. (در قالب مطالعه سور)^{۳۸}
- تلاش نماید تا مخاطب بتواند در طول این دوره، سطح ۲ انس، تفکر، تدبیر، تعقل و طهارت را به دست آورد.

ب- حمایت علمی در زمینه مطالعه تأثیرات مباحث موضوعات و مسائل خانواده مرتبط و مؤثر بر کودک

- لازم است این آموزش‌ها مبتنی بر متن و محتوای کتاب‌ها و محصولات تولیدی نیروی دوره تهلیل در حوزه تخصصی این بخش باشد و از التقاط مباحث دیگر جداً خودداری نمایند.
- ضروری است نیروی دوره حمد به‌عنوان مربی و پشتیبان، از ارائه مشاوره به‌ویژه در حوزه خانواده و تربیت و پاسخ به پرسش‌های خارج از متن کتاب خودداری نموده و افراد را در این زمینه، به مراکز مشاوره معتبر راهنمایی نماید.
- لازم است نیروی دوره تسبیح را جهت کارورزی، در معرض مشاهده کارگاه‌ها و پژوهش‌های موضوع محور قرار دهد.

۴. نیروی دوره حمد قادر به انجام پژوهش در قالب پایان‌نامه‌ها و مقالات مرتبط با موضوعات ذکرشده در این بخش، تحت نظارت و راهنمایی نیروی دوره تهلیل می‌باشد.

^{۳۷} منظور از حمایت، ارائه نقطه نظرات، راهکارها و نکاتی است که مسیر را برای قرآن‌پژوه روشن می‌کند.

^{۳۸} برای مطالعه درباره این موضوع می‌تواند به کتاب‌هایی در زمینه ولایت فقیه مراجعه نماید.

🚩 نیروی دوره تهلیل، مدیر برنامه‌ریزی و طراحی عملیات

در بخش تأثیر مسائل خانواده بر مسائل مرتبط با کودک، نیروی دوره تهلیل، کسی است که در هریک از عناوین معرفی شده، توان‌ها و اقدامات زیر را محقق نماید:

✓ قدرت تدبیر در قرآن و تسلط به نظام روایات در حوزه تخصصی خود، پیرامون تأثیر مسائل خانواده بر مسائل مرتبط با کودکان
✓ توان تبدیل متون بنیادی در حیطه تخصصی خود، به متون راهبردی، مهارتی و کاربردی
✓ تسلط کامل به نظام موضوعات و مسائل حوزه تخصصی تأثیر مسائل خانواده بر مسائل مرتبط با کودکان
✓ شناخت کامل و همه‌جانبه از عرصه عملیاتی اجتماعی در حوزه تخصصی خود در این بخش
✓ شناخت احکام و قواعد و بنیادها با رجوع به نیروی دوره تکبیر در بخش تخصصی خود
✓ عملیاتی کردن و پیاده‌سازی احکام و موضوعات بنیادی از طریق طراحی و اجرای انواع عملیات در حوزه تخصصی خود
✓ قدرت تمایز عملیات‌ها و مهارت‌های مشابه در این حوزه با توجه به مبانی بنیادی آن‌ها از عملیات‌ها و راهبردها و مهارت‌های قرآن محور و توان تبیین و انتقال این تمایزات به انواع مخاطب
✓ تدوین طرح یا مقاله عملیات به نحو نظام‌مند
✓ جانمایی نیروهای حمد و تسبیح در عملیات‌ها
✓ راهنمایی و مشاوره علمی-عملیاتی به مخاطبین دوره حمد و تسبیح در حوزه تخصصی خود و متناسب با عملیات طراحی شده
✓ نظارت بر اجرای درست عملیات‌های طراحی شده و رفع نواقص و مشکلات در حوزه طراحی و اجرا در طول اجرای عملیات
✓ پیش‌بینی آسیب‌ها و موانع احتمالی در عملیات‌های طراحی شده
✓ برنامه‌ریزی برای پیشگیری و رفع آسیب‌ها و موانع اجرای عملیات در طول عملیات در هریک از عملیات‌ها
✓ ارزیابی حسن اجرای عملیات و طراحی عملیات‌های بعدی
✓ و ...

به این ترتیب نیروی دوره تهلیل متناسب با عناوین مطرح شده در این بخش می‌تواند در هریک از این عناوین به عنوان متخصص عملیات سازی و اجرای عملیات‌ها اقدامات زیر را انجام دهد:

۱. ورود به عرصه شناسایی موضوعات تخصصی تأثیر مسائل خانواده بر مسائل مرتبط با کودکان و برنامه‌ریزی برای چگونگی شناسایی و جذب نیروهای دوره تسبیح به منظور ادامه چرخه فعالیت‌های قرآن محور با تخصص تأثیر مسائل خانواده بر مسائل مرتبط با کودکان.
۲. برگزاری دوره‌های ختم مفهومی قرآن با رویکردهای تخصصی تأثیر مسائل خانواده بر مسائل مرتبط با کودکان برای سایر نیروهای دوره‌های تهلیل، حمد و تسبیح.

۳. مهارت‌سازی و کاربردی کردن کتب تخصصی بنیادی، برگرفته از آیات قرآن، مشتمل بر عناوین زیر به‌عنوان نمونه:
- ✓ تدوین کتب راهبردی و مهارتی در زمینه تأثیر ازدواج و طلاق و روابط نامشروع بر تولد و تربیت کودکان شامل موارد زیر:
- کتب راهبردی و مهارتی در حوزه انتخاب همسر و معیارهای انتخاب همسر و شیوه‌های انتخاب درست و آگاهانه بر تولد و تربیت فرزندان
 - کتب راهبردی و مهارتی تأثیرات طلاق و انواع طلاق بر تربیت کودکان، مسائل مرتبط با نگهداری و حضانت آن‌ها، آسیب به کودکان و رفع آسیب‌ها
 - کتب راهبردی و مهارتی درباره تعیین اصل و نسب کودک و جلوگیری از اتهام به کودکان مجهول‌الهویه و تأثیر آن بر تربیت و شخصیت کودک
 - کتب راهبردی و مهارتی برای تسهیل ازدواج و جلوگیری از روابط نامشروع و تأثیر آن بر تولد و تربیت فرزندان
 - و ...
- ✓ تدوین کتب راهبردی و مهارتی مرتبط با موضوعات و مسائل تأثیر مسائل باروری و بارداری، انتقال صفات و وراثت و تعیین جنسیت کودکان بر مسائل مرتبط با کودکان شامل:
- کتب راهبردی و مهارتی در زمینه تأثیر مسائل باروری و ناباروری، مسائل روحی و جسمی والدین، مسائل فرهنگی درباره بارداری، باروری یا ناباروری در این حوزه بر تولد فرزندان، انتقال روحیات والدین به فرزندان و ...
 - کتب مهارتی و راهبردی درباره تأثیر صفات و ویژگی‌های قبله و ماما و آموزش آن‌ها در تولد و تربیت فرزندان
 - کتب مهارتی و راهبردی در زمینه ایمان‌افزایی، مهارت‌افزایی والدین، آداب مباشرت و تأثیرات آن بر تولد کودکان
 - کتب راهبردی و مهارتی در زمینه انواع ترکیب صفات پدر و مادر و اجداد کودکان بر تولد فرزندان با وراثت و ویژگی‌های مشخص، استعداد و شاکله شناسی فرزندان و تأثیر آن بر تربیت و هدایت کودک
 - کتب راهبردی و مهارتی در حوزه انتقال مشکلات و آسیب‌های ژنتیک و صفات به کودکان و لزوم آگاهی برای پیشگیری و درمان
 - کتب راهبردی و مهارتی در زمینه انواع القاء قبل از بارداری و در طول بارداری توسط مادر و پدر و نحوه و میزان تأثیرگذاری آن و تأثیر آن بر ولادت و شاکله و رشد کودکان
 - کتب راهبردی و مهارتی در رابطه با تعیین جنسیت و رفتار والدین و خانواده با هرکدام از دختر و پسر، کودکان خنثی یا دوجنسیتی از القائات قبل از تولد تا پایان دوره کودکی
- ✓ کتب راهبردی و مهارتی مرتبط با موضوعات و مسائل تأثیر آموزش فرهنگ و معنویت در خانواده بر مسائل مرتبط با کودکان
- کتب و متون راهبردی و مهارت‌های علم‌افزایی و آگاهی‌بخشی‌های مفید به خانواده‌ها و تأثیرات مستقیم و غیرمستقیم آن بر تولد و رشد و ارتقای کودکان و آموزش آن‌ها
 - کتب و متون راهبردها و مهارت‌های معنویت‌افزایی و یاد خدا بودن و اتصال به قرآن و اهل‌بیت و تأثیر آن بر تولد و شخصیت کودکان به‌صورت تفصیلی و رشد و سلامت روح و جسم آن‌ها

- کتب راهبردی و مهارتی مرتبط با موضوعات و مسائل مرتبط با نقش و وظایف پدر و مادر در خانواده نسبت به فرزندان شامل:

- نقش و وظایف پدر
- وظایف مادر
- نوع تعامل با یکدیگر و اثر آن بر کودکان
- وظایف مکمل و شبه پدر و مادر مثل دایه و نگهدار کودک
- و....

- کتب راهبردی و مهارتی مرتبط با موضوعات و مسائل تأثیر آسیب‌های خانواده و والدین بر کودکان شامل:

- تأثیر نواقص و ناتوانی‌های پدر و مادر و ناتوانی در ابراز نقش‌های خود در انواع نقش‌های خانوادگی و اجتماعی و روابط بر رشد و تربیت کودکان
- تأثیر ناآگاهی و جهل والدین در حوزه‌های مورد نیاز زندگی بر رشد و تربیت کودکان
- تأثیر آسیب در روابط خانوادگی بر انتقال صفات عصبی به کودک و رشد و آموزش او
- تأثیر آسیب‌ها و بزه‌دیدگی و بزهکاری والدین یا اعضای خانواده بر آسیب به کودک

۴. طراحی و برگزاری کارگاه‌ها و دوره‌های راهبردی، مهارتی و کاربردی متناسب با کتب بنیادی حوزه تخصص در بخش تأثیر

مسائل خانواده بر مسائل مرتبط با کودک، مشتمل بر عناوین زیر :

✓ تأثیر موضوعات و مسائل در حوزه‌های ازدواج و طلاق و روابط منجر به فرزندآوری بر مسائل و موضوعات مرتبط با کودکان شامل:

- انتخاب همسر، معیارها و باید و نبایدها و تأثیر آن بر مسائل مرتبط با کودکان
- ازدواج و سلامت روابط پس از ازدواج با آگاهی افزایی نسبت به نقش خود و دیگری و تأثیر آن بر مسائل مرتبط با کودکان
- طلاق و تأثیرات انواع طلاق بر کودکان و تبعات آن و نحوه مواجهه والدین و مسئولین نگهداری از کودک پس از طلاق
- ضرورت پاکسازی روابط و تسهیل در ازدواج جوانان و تأثیرات آن بر تولد فرزندان پاک
- و

طراحی و برگزاری جلسات و کارگاه‌ها برای مخاطبین فعال در حوزه خانواده که به‌عنوان نمونه شامل افراد زیر می‌باشد:

- مشاورین و فعالان در حوزه انتخاب همسر، ازدواج و مسائل مرتبط با طلاق
- مدیران و فعالان برنامه‌ریز در زمینه اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی به‌منظور فرهنگ‌سازی و تسهیل ازدواج و پیشگیری از طلاق
- مشاورین خانواده برای نحوه تعامل والدین بعد از طلاق با کودکان طلاق
- و

✓ تأثیر موضوعات و مسائل در حوزه مرتبط با باروری و ناباروری، انتقال ژنتیک و وراثت و ... بر کودکان شامل:

- تأثیر بارداری و باروری

- فرهنگ‌های مرتبط با بارداری و باروری
- وضع روحی و جسمی و معنوی والدین و تأثیر آن در بارداری و باروری بر تولد کودکان، سلامت و رشد آنها
- درمان ناباروری و پیشگیری از ناباروری و تأثیرات آن بر مسائل مرتبط با کودکان
- اهمیت شناخت صفات و ویژگی‌های والدین در وراثت و انتقال صفات به کودک برای برنامه‌ریزی و تشخیص درست والدین و اصلاح صفات یا ارتقای آنها در این زمینه
- اهمیت نقش قابله و ماما و تأثیرات صفات او بر تولد و شخصیت کودک و رشد او
- و

این جلسات می‌تواند برای افراد زیر برگزار شود:

- مشاورین و متخصصین حوزه‌های بارداری و ناباروری
- متخصصین ژنتیک و زنان و زایمان
- قابله و ماما
- و ...

✓ تأثیر موضوعات و مسائل در حوزه معنویت و اخلاق و آموزش و فرهنگ در خانواده بر کودکان، این جلسات می‌تواند برای افراد زیر برگزار شود:

- برنامه ریزان، مدیران و فعالان فرهنگی در حوزه خانواده،
- مسئولین حوزه و امور مذهبی و معنوی و مساجد در حوزه خانواده‌ها
- مدیران و فعالان امور آموزش خانواده و والدین
- و

✓ تأثیر موضوعات و مسائل در حوزه نقش‌های خانوادگی به‌ویژه پدر و مادر بر مسائل مرتبط با کودکان، طراحی و برگزاری جلسات و کارگاه‌ها، این جلسات می‌تواند برای افراد زیر برگزار شود:

- برنامه ریزان، مدیران و فعالان فرهنگی در حوزه خانواده
- مدیران و فعالان امور آموزش خانواده و والدین
- قضات و ناظران بر نقش‌های خانوادگی و تأثیر آن بر کودکان در خانواده
- و

✓ تأثیر موضوعات و مسائل در حوزه آسیب‌های خانواده و نواقص والدین و اختلالات در خانواده بر مسائل مرتبط بر کودکان طراحی و برگزاری جلسات و کارگاه‌ها.

این جلسات می‌تواند برای افراد زیر برگزار شود:

- مشاورین و متخصصین حوزه آسیب‌شناسی خانواده و کودک
- مدیران و فعالان و قضات و ناظران آسیب‌شناسی و رفع آسیب‌ها در حوزه خانواده و کودک
- برنامه ریزان و مسئولین فرهنگی در حوزه آسیب‌شناسی خانواده و کودک
- و

۵. استخراج ایده و سرفصل‌های پژوهشی مبتنی بر متون راهبردی تا مرحله مهارتی و کاربردی در حوزه تخصص در بخش تأثیر مسائل خانواده بر مسائل مرتبط با کودک شامل انواع سرفصل تفصیلی و علمی در موارد ذکرشده در بخش کتب راهبردی و مهارتی
 ۶. برنامه‌ریزی و تدریس و برگزاری جلسات مباحثه برای نیروی دوره‌های حمد و تسبیح
 ۷. استخراج و ثبت طرح درس‌های راهبردی و مهارتی در حوزه تخصصی مربوطه، در بخش تأثیر مسائل خانواده بر مسائل مرتبط با کودک، و متناسب با عرصه (دانشگاه‌ها، سازمان‌ها و نهادهای دولتی و مردم‌نهاد، بیوت و خانواده‌ها و ...)
 ۸. انجام پژوهش و برگزاری کارگاه‌ها در سطح تخصص در بخش تأثیر مسائل خانواده بر مسائل مرتبط با کودک، (از موضوع تا مسئله، از بنیاد تا راهبرد و مهارت و کاربرد) در حوزه ارائه سوره، همچنین بر اساس موضوعات کتاب‌های بنیادی
 ۹. ارائه مشاوره فردی در حوزه تخصص در بخش تأثیر مسائل خانواده بر مسائل مرتبط با کودک متناسب با حوزه‌های تخصصی ذکرشده
 ۱۰. شناسایی بسترهای عملیاتی حوزه تخصصی خود در بخش تأثیر مسائل خانواده بر مسائل مرتبط با کودک، جهت اقدام به برنامه‌ریزی برای عملیات در این بسترها. برای سهولت در این امر، برخی از عرصه‌های مناسب برای عملیات چنین نیرویی معرفی می‌گردد:
- دانشگاه، اساتید و نخبگان و دانشجویان رشته‌های مرتبط با مسائل خانوادگی و کودکان
 - سازمان‌ها و نهادهای حمایتی خانواده، دادگاه‌های خانواده، سیستم‌های قانون‌گذاری در حوزه خانواده و کودکان و ...

✚ نیروی دوره تکبیر، فقاقت و مرجع صدور حکم

در بخش تأثیر مسائل خانواده بر مسائل مرتبط با کودک، نیروی دوره تکبیر، کسی است که می‌تواند با استخراج مناط احکام مسائل خانوادگی و بررسی نحوه اثرگذاری آن بر حوزه کودک، احکام تخصصی آن‌ها را بر اساس قرآن و روایات استخراج نماید و به‌صورت تفصیلی بایدها و نبایدهای مربوط به مسائل خانواده را در ارتباط با مسائل کودکان، تجویز نموده یا به کار بگیرد.

همچنین این نیرو قادر است ساختارهای خانوادگی را به‌گونه‌ای طراحی، بازسازی یا اصلاح نماید که بیشترین و بهترین تأثیرات را روی مسائل مرتبط با کودکان داشته و از آثار مخرب مسائل و آسیب‌های خانواده بر مسائل کودکان جلوگیری نماید.

با توجه به حوزه‌های تخصصی ذکرشده در بخش اثرگذاری مسائل خانوادگی بر مسائل مرتبط با کودکان، نیروی دوره تکبیر در این بخش، متناسب با حوزه تخصصی خود لازم است فعالیت‌ها و اقدامات زیر را انجام دهد:

۱. نیروی دوره تکبیر توان **تألیف کتب بنیادی** در بخش اثرگذاری مسائل خانوادگی بر مسائل کودک را به‌صورت تخصصی، بر اساس قرآن را در حوزه‌های زیر دارد:

- ✓ حوزه‌های حقوقی در زمینه قوانین و معیارها در حیطه ازدواج و طلاق در خانواده مؤثر بر مسائل کودک
- ✓ حوزه‌های حقوقی در زمینه بزه‌دیدگی و بزهکاری کودکان در خانواده و تعیین صلاحیت پدر و مادر
- ✓ حوزه‌های تبیین معیارهای انتخاب، تأثیر زوجیت شاکله‌ها، روحیات، صفات و مزاج‌ها بر تولد و تربیت کودکان
- ✓ حوزه‌های تأثیر سلامت و درمان در حیطه مباحث باروری، بارداری، درمان ناباروری، زایمان و ... از قبل از تولد تا فرزندآوری
- ✓ حوزه فرهنگ و آموزش در حیطه خانواده
- ✓ حوزه حقوقی و اجتماعی مرتبط با نقش‌های خانوادگی، تعاریف و قواعد
- ✓ حوزه‌های اقتصاد و کارآفرینی در خانواده

۲. این فرد در هریک از حوزه‌های تخصصی نام‌برده، **توان طراحی، بازنویسی و بازسازی نظام‌ها و ساختارهای مؤثر** بر خانواده و مسائل کودک را دارد. به‌عنوان مثال می‌توان به ساختارها و نظاماتی از این‌دست اشاره نمود:

- ✓ تأسیس نظام و ساختار برای ازدواج جوانان و معرفی درست جوانان با محوریت تأثیرات آن بر کودکان
- ✓ تأسیس مراکزی برای مشورت در زمینه ازدواج و پس از آن با محوریت تأثیرات آن بر کودکان
- ✓ تأسیس مراکزی برای مشورت در زمینه فرزندآوری و تربیت فرزندان برای والدین
- ✓ تأسیس و اصلاح نظامات حقوقی و رسیدگی به دعاوی خانوادگی و زناشویی و تعیین تکلیف فرزندان در دعاوی منجر به طلاق یا فقدان والدین
- ✓ تأسیس نظام علمی و اجرایی سلامت باروری، بارداری و درمان ناباروری
- ✓ تأسیس نظام علمی و اجرایی در حیطه تحقیقات ژنتیک و صفات پایه با محوریت تأثیرات آن بر کودکان
- ✓ تأسیس نظام علمی و اجرایی در حیطه پیشگیری و درمان آسیب‌های ناشی از ازدواج‌های آسیب‌زا برای تولد فرزندان اعم از آسیب‌های جسمی و روحی
- ✓ تأسیس نظام علمی-اجرایی استعدادیابی و استعداد شناسی از قبل از تولد و بعد از آن با توجه به ویژگی‌های پایه و ژنتیکی والدین و کودک

- ✓ تأسیس نظاماتی برای آموزش و مشاوره سلامت و تربیت کودکان به والدین، رشد شناسی و ...
- ✓ اصلاح نظامات سبک زندگی خانواده در زمینه تغذیه، سبک زندگی و ... برای ارتقای سلامت بارداری و پیشگیری از ناباروری و سلامت جسم و روح مادر و پدر و فرزندان
- ✓ قرار دادن و طراحی نظامات و ساختارها برای ارتقای سطح کیفی و کمی در خانواده‌ها از جمله کارآفرینی و رفع موانع اقتصادی برای سهولت در امر فرزند آوری و نگهداری از فرزندان
- ✓ طراحی نظامات آموزشی و فرهنگی و اصلاح نظامات موجود در راستای آگاهی‌افزایی و معنویت‌افزایی خانواده با محوریت تأثیرات آن بر کودکان
- ✓ اصلاح و مقابله با نظامات و ساختارهایی که نقش‌های خانوادگی را دچار استحاله و نابودی می‌کند با محوریت رفع تأثیرات آن بر کودکان
- ✓ طراحی ساختارها و نظامات شهری و روستایی بر پایه تأمین امنیت و سلامت محل زندگی خانوارها برای حضور و زندگی کودکان از طراحی فضا و مصالح درست در ساخت خانه‌ها تا تأمین امنیت دینی و اخلاقی و فضاهای مناسب برای کودکان

۳. از دیگر عملیات‌های نیروی دوره تکبیر، **تربیت مشاور و نیروی مجتهد** در حوزه مدیریت نقش‌ها و روابط و احکام و قواعد خانوادگی مؤثر بر مسائل مرتبط با کودکان می‌باشد. از جمله این افراد در حوزه‌های تخصصی این بخش می‌توان به چنین کسانی اشاره کرد:

- ✓ تربیت متخصصین و مشاورین در حیطه ازدواج و پس از آن و روابط میان همسران به‌عنوان پدر و مادرهای آینده
- ✓ تربیت متخصصین و مشاورین روانشناسی و تربیتی در حیطه رفع اختلافات خانوادگی با محوریت رفع تأثیرات آن بر کودکان
- ✓ تربیت متخصصین و مشاورین روانشناسی و تربیتی در حیطه درمان آسیب‌های ناشی از اختلافات در خانواده برای کودکان
- ✓ تربیت متخصصین و مشاورین حقوقی روانشناسی و تربیتی در زمینه مشاوره مباحث طلاق و حضانت و سرپرستی کودکان
- ✓ تربیت متخصصین و مشاورین حقوقی در حوزه مباحث ارث کودکان در خانواده و ارث دختر و پسر
- ✓ تربیت متخصصین و مشاورین حقوقی روانشناسی و تربیتی در حوزه مباحث بزه‌دیدگی و بزهکاری کودکان در خانواده
- ✓ تربیت متخصصین و مشاورین حقوقی و روانشناسی و تربیتی در حوزه مباحث تأثیر بزه‌دیدگی و بزهکاری والدین و اعضای خانواده بر کودکان
- ✓ تربیت متخصصین و مشاورین روانشناسی و تربیتی در حوزه مباحث نوع تعامل با کودکان بزه‌دیده و بزهکار در خانواده
- ✓ تربیت متخصصین و مشاورین پزشکی، سلامت و مشاوره در زمینه فرزند آوری
- ✓ تربیت متخصصین و مشاورین در زمینه باروری و درمان ناباروری
- ✓ تربیت متخصصین در حیطه زایمان و مامایی و تربیت قابله و ماما
- ✓ تربیت متخصصین و مشاورین در حیطه اصلاح سبک زندگی و تغذیه متناسب با نقش مادری و پدری در آینده
- ✓ تربیت متخصصین و مشاورین در زمینه استعدادشناسی با توجه به ژنتیک و صفات پایه والدین و کودک
- ✓ تربیت متخصصین و مشاورین روانشناسی و تربیتی در زمینه آموزش و مشورت به والدین در راستای آگاهی‌افزایی برای تربیت و آموزش فرزندان
- ✓ تربیت متخصصین و مشاورین روانشناسی و تربیتی در حیطه تبیین و آموزش نقش‌های خانوادگی و مهارت‌افزایی در خانواده

- ✓ تربیت متخصصین و مشاورین اقتصادی برای توانمندسازی و کارآفرینی برای خانواده‌ها
- ✓ تربیت متخصصین و مشاورین در زمینه ساخت خانه‌ها و محلات بر پایه سلامت کودکان و با توجه به اقلیم و نقش خانواده بر تربیت و رشد کودکان
- ✓ و

۴. چنین نیرویی می‌تواند نظام آموزشی مشاوران و مربیان متخصص با رویکرد موضوعات خانواده، مسائل، آسیب‌های موجود و راه‌های درمانی آسیب‌ها، مسائل مؤثر بر تربیت کودکان و پرورش دینی آن‌ها را طراحی نماید.

۵. نیروی دوره تهلیل در عملیات‌های تخصصی می‌تواند برای دریافت حکم متناسب با بستر، به او مراجعه کند. بنابراین نیروی دوره تکبیر لازم است هم مناط قوانین را بشناسد، هم قوانین را متناسب با هریک از بسترها در حوزه‌های تخصصی فوق تعیین نماید و هم قدرت تصویب اجرایی شدن احکام را داشته باشد. لذا این نیرو در مراکز قانون‌گذاری باید دارای اعتبار تشخیص و اجرا باشد. از جمله این مراکز می‌توان موارد زیر را عنوان نمود:

- ✓ از جمله مشاورین و متخصصین در حیطه وضع قوانین در وزارت بهداشت و نظام سلامت و پزشکی کشور برای سلامت خانواده و فرزندآوری و سلامت فرزندان باشد.
- ✓ از جمله مشاورین و حقوقدانان در حیطه وضع قوانین و پیشنهاد لوایح اصلاح و ارتقا یا قوانین جدید حضانت، تعیین و احقاق حقوق مادر، ارث، سقط جنین، آزار و نگهداری نادرست کودکان در خانواده، بزه‌دیدگی کودکان و ... قوه قضائیه باشد.
- ✓ از جمله مشاورین و متخصصین در حیطه بررسی و تصویب قوانین در مجلس شورای اسلامی باشد و به‌عنوان مشاور یا نماینده در یکی از حوزه‌های تخصصی نام‌برده شده در کمیسیون‌های تخصصی مجلس مشغول به کار باشد.
- ✓ در مقام فقا‌هت و صدور احکام فقهی مورد اعتنا از طریق حوزه برای پیشنهاد به قوای اجرایی کشور باشد.
- ✓ از فق‌ها یا متخصصین شورای نگهبان، مجلس خبرگان، مجمع تشخیص مصلحت نظام در حوزه بررسی قوانین مصوب باشد.
- ✓ از جمله مشاورین و متخصصین در حیطه وضع قوانین آموزشی و فرهنگی در وزارت آموزش و پرورش و فرهنگ و ارشاد اسلامی و دانشگاه‌ها در زمینه آموزش صحیح برای ارتقای نقش‌ها در خانواده، ترغیب برای فرزندآوری و آموزش برای شناخت نوع تعامل با فرزندان متناسب با نقش مادری و پدری و ... باشد.
- ✓ از معتمدین و مسئولین دارای دسترسی به اطلاعات جوانان در مراکز علمی و دانشگاهی برای معرفی جهت ازدواج به‌قصد به تولد کودکان باشد.
- ✓ و

بخش دوم: تأثیر مسائل مرتبط با کودک بر مسائل خانواده (کودک در درون خانواده)

با تولد فرزندان، موضوعات و مسائل مرتبط با آن‌ها بر موضوعات و مسائل خانواده تأثیر می‌گذارد و از پایه‌ای‌ترین موضوعات و روابط در خانواده تا تمام ابعاد آن را تحت تأثیر خود قرار می‌دهد. بنابراین یکی از جنبه‌ها و بخش‌های مورد نظر در حوزه موضوعات و مسائل مرتبط با کودکان، همین تأثیرگذاری و نحوه این تأثیرات در خانواده می‌باشد.

حوزه‌های تخصصی در بخش اثرگذاری موضوعات و مسائل مرتبط با کودکان بر مسائل خانواده را می‌توان در عناوین زیر تقسیم نمود.

لازم به ذکر است هرکدام از عناوین ذیل، به‌مثابه یک رشته تخصصی در این بخش می‌باشد. لذا هریک از نیروهای دوره تسبیح و حمد، می‌توانند در یکی از این عناوین به فعالیت در زمینه تفصیل و بیان کاربردی موضوعات و مسائل به مخاطبین مرتبط با کودکان در حوزه خانواده و اجرایی عملیات مربوطه بپردازد. همچنین نیروهای دوره تهلیل در این بخش، با شناخت عرصه‌های مرتبط در این عناوین و طراحی عملیات‌ها می‌توانند نقشه و عملیات اجرایی را در اختیار نیروهای دوره حمد و تسبیح قرار دهند و اصول و قوانین مربوطه را که نیروی دوره تکبیر در اختیارشان گذاشته است در این حوزه پیاده‌سازی نمایند:

تأثیر مسائل مرتبط با کودک بر مسائل خانواده (کودک در درون خانواده)، را بر اساس آیات قرآن و روایات می‌توان در ۴ سرفصل تقسیم و به این شرح معرفی نمود:

۱. موضوعات مرتبط با تولد و نگهداری از کودک و سلامت او مؤثر بر خانواده را می‌توان در موارد زیر به‌عنوان نمونه مشاهده نمود:^{۳۹}

- ✓ تولد کودک و انگیزه فرزند داشتن به‌عنوان معیار انتخاب همسر و ازدواج
- ✓ تولد فرزند و عقیقه کردن برای سلامتی او توسط والدین
- ✓ وجود فرزند و محدودیت‌های طلاق
- ✓ جنسیت و تعداد فرزندان و فرزند داشتن به‌عنوان علت یا بهانه طلاق، ازدواج مجدد، تعدد زوجات و ...
- ✓ جنسیت کودکان و تعیین نوع تعامل پدر و مادر با فرزند جنس مخالف و حفظ سلامت و حیای کودک
- ✓ تغییر و به وجود آمدن نقش‌های جدید پدر و مادر و خواهر و برادر و ... به‌واسطه تولد کودک
- ✓ تأثیر تولد کودک بر مخارج خانواده و رزق خانواده
- ✓ کودکان بیمار و دارای نقص عضو و تأثیر آن بر وضع روحی والدین و خانواده، وضع اقتصادی خانواده، وظایف پدر و مادر و سایر اعضا و
- ✓ کودکان دارای اختلالات عصبی و روانی و تأثیر آن بر وضع روحی والدین و خانواده، تعاملات زوجین، وضع اقتصادی خانواده، وظایف پدر و مادر و سایر اعضا و
- ✓ سلامت و پزشکی کودک و مسئولیت والدین و خانواده

^{۳۹} برای مطالعه پیرامون موضوعات این بخش، کتب روایی مانند وافی ج ۲۳، مکارم الأخلاق و ... توصیه می‌شود.

✓ اصل و نسب طفل و تعیین پدر و مادر او
✓ تعیین جنسیت طفل و اثر آن بر ارث و مسئولیت‌ها و نقش‌ها در خانواده
✓ شیرخوارگی کودک و مسئولیت شیردهی و تأثیر آن بر مخارج در خانواده
✓ تولد کودک و تأثیر آن بر خانه و محل زندگی خانواده
و....
۲. موضوعات مرتبط با اقتضائات، تربیت و رشد کودکان و اثر آن بر خانواده را به‌عنوان نمونه در موارد زیر می‌توان دنبال نمود: ^{۴۰}
✓ اقتضائات کودک و اثر آن بر نحوه آموزش و تربیت در خانواده
✓ سن رشد و احتلام در کودکان و آگاهی والدین از نشانه‌های احتلام و رشد در کودکان و امکان نقش‌پذیری کودک در خانواده
✓ اقتضائات فهم کودک و سخن گفتن و ارتباط با آن‌ها به زبان کودکی
✓ اقتضای بازی در کودکان و زمان و نحوه مسئولیت سپاری به کودکان در خانواده
✓ توان‌ها و ناتوانی‌های کودک و لزوم شناخت درست والدین از آن‌ها متناسب با جنسیت، شاکله و روحیات کودکان و سن آن‌ها برای تعامل درست و ارتباط رشد آفرین با کودکان
✓
۳. موضوعات و مسائل مرتبط با تأثیر کودکان یتیم و بد سرپرست بر خانواده و اقوام شامل: ^{۴۱}
✓ حضور ایتم و کودکان بد سرپرست در خانواده و مسئولیت اقوام و آشنایان نسبت به آن‌ها و کفالت کودکان یتیم توسط اقوام درجه ۱
✓ تأثیر حضور ایتم در خانواده بر سایر فرزندان و کودکان
✓ تأثیر حضور ایتم در خانواده بر بالا رفتن اخلاق خانواده یا انحطاط خانواده در اثر ظلم به یتیم یا بالا رفتن میزان محبت و عاطفه و نرم‌دلی در خانواده با حضور یتیم و رفتار درست با او
✓ تأثیر حضور یتیم در خانواده و لزوم حفظ اموال و ارث او و نحوه نگهداری از آن‌ها در خانواده
✓ تغییر حضانت کودکان بد سرپرست و انتقال حضانت آن‌ها به مادر یا اقوام درجه ۱ کودک و مسئولیت شناسی کفیل در قبال کودکان بد سرپرست خانواده
✓ یتیم در خانواده و لزوم تربیت و تعامل با او همانند فرزند خود
✓ یتیم در خانواده و ازدواج با او یا به ازدواج درآوردن او، قواعد و احکام آن
✓ یتیم در خانواده و مسئله محرم و نامحرمی با بزرگ شدن او و راهکارهای آن

^{۴۰} برای مطالعه پیرامون موضوعات این بخش، کتب روایی و مباحثی از قبیل اقتضائات دوران کودکی بر اساس آیات و روایات و منابعی همچون تهذیب الأحکام (تحقیق خراسان) ج ۴، گزیده کافی، ج ۵، الوافی ج ۲۳، من لا یحضره الفقیه / ترجمه غفاری، علی اکبر و محمد جواد و بلاغی، صدر، ج ۵ و ... مراجعه شود.

^{۴۱} برای مطالعه پیرامون موضوعات این بخش، قرائت و تدبر در سوره مبارکه نساء، و مراجعه به منابع روایی همچون الفقه المنسوب إلی الإمام الرضا علیه‌السلام، اصول کافی، ج ۱۱، گزیده کافی، ج ۴ و ۶، قرب الإسناد، نهج الفصاحه، أسرار آل محمد علیهم‌السلام / ترجمه کتاب سلیم بن قیس هلالی، مسائل علی بن جعفر و مستدرکاتها و ... توصیه می‌شود.

✓

۴. موضوعات و مسائل مرتبط با آسیب‌دیدگی کودکان در خانواده و اجتماع و اثر آن بر خانواده^{۴۲}

✓ آسیب جسمی یا روحی به کودکان بر اثر کار خارج از توان فکری و جسمی یا کارهای نامناسب، غیرقانونی و غیرشرعی

و نحوه تعامل والدین و آگاهی آن‌ها برای پیشگیری و ممانعت و رفع چنین آسیب‌هایی

✓ بزه دیدگی و آسیب جسمی به کودکان توسط اعضای خانواده و دیگران

✓ کودک بزه‌دیده و لزوم آگاهی والدین و سایر اعضای خانواده در نوع تعامل با او برای کاهش و رفع آسیب و جلوگیری

از آسیب به سایر افراد خانواده

✓ بزهکاری کودکان و لزوم آگاهی والدین و سایر اعضای خانواده در نوع تعامل با او برای جلوگیری از تکرار بزه و

جلوگیری از آسیب به سایر افراد خانواده

✓ توان‌ها و طاق‌ت کودک و شناسایی آن برای والدین به منظور تأدیب درست کودکان

✓ فتنه و عداوت فرزندان برای پدر و مادر مؤمن

✓ ازدواج صغیر و مراقبت از حقوق مادی و معنوی کودک توسط والدین و خانواده تا رسیدن به سن قانونی

✓

^{۴۲} برای مطالعه آیات و روایات در این حوزه می‌توان به سوره مبارکه نساء و منابع روایی من لا یحضره الفقیه / ترجمه غفاری، علی اکبر و محمد جواد و بلاغی، صدر، ج ۶، وسائل الشیعه، ج ۲۶ و... مراجعه نمود.

✚ نیروی دوره تسبیح

نیروی دوره تسبیح در بخش تأثیر مسائل مرتبط با کودک بر مسائل خانواده، به عنوان نیروی اجرایی-عملیاتی می تواند بخشی از پژوهش های عملیات ها را در قالب کارهای ترویجی-تبلیغی انجام دهد.

از آنجاکه این نیرو با عموم جامعه نیز مواجه است، از سویی می تواند وضع موجود را از طریق دریافت گزارشات عمومی دریافت نماید، اما قدرت تحلیل و جمع بندی گزارشات را ندارد. از سوی دیگر، به دلیل ارتباط علمی-آموزشی که با نیروی دوره حمد دارد، می تواند گزارش ها را منتقل نموده و وضعیت مطلوب را به واسطه جریان آموزشی خود و مشاهده پژوهش ها از طریق نیروی حمد دریافت نماید.

به این ترتیب امکانی برای عملیاتی شبیه به تفکر برای او به وجود خواهد آمد و می تواند با اطلاع از وضع موجود و وضع مطلوب، در ارتقای ساختارها و برنامه های اجتماعی، اقدام به کارهای ترویجی-تبلیغی مختص عموم نماید.

نیروی دوره تسبیح در عرصه تأثیرات موضوعات و مسائل مرتبط با کودکان بر خانواده کسی است که می خواهد دوره های تخصصی را متناسب با نیاز و چشم انداز اولیه خود طی نموده و قدرت توسعه و کاربرد در یکی از موضوعات قرآنی برای جامعه و خودش را به دست آورد.

این نیرو می تواند با صلاح دید مسئول مربوطه در حوزه موضوعات و مسائل اجتماعی مؤثر بر کودکان در دوره حمد و تهلیل^{۴۳}، در قسمت های زیر فعالیت کنند:

۱. انجام پژوهش و آموزش، برگزاری کارگاه های عمومی، در سطح تولید محتوا برای ساخت پوستر، پاورپوینت، کلیپ، تهیه گزارش (تخصصی، عمومی)، خبرنامه و ... و فعالیت اجرایی در حوزه های چهارگانه این بخش^{۴۴} شامل موارد زیر:
 - انجام پژوهش و آموزش، برگزاری کارگاه های عمومی، در سطح تولید محتوا برای ساخت پوستر، پاورپوینت، کلیپ، گزارش (تخصصی، عمومی)، خبرنامه و ... در حوزه تأثیر موضوعات مرتبط با تولد و نگهداری از کودک و سلامت او بر خانواده، به طور مثال:

- تولید محصولات سمعی و بصری و نوشتاری در قالب های مختلف، اجرای برنامه ها و کارگاه های مهارت آموزی و آگاهی افزایی حول موضوعات آمادگی برای پذیرش نقش های جدید در نتیجه تولد فرزندان در خانواده، آمادگی های روحی و باوری در نتیجه مواجهه اطرافیان و فرهنگ های موجود در خانواده با جنسیت فرزندان، آماده کردن خانواده در زمینه تأثیر کودک بر تغییر مخارج و سبد خرید و نیازهای خانواده و خاطر جمعی از تأمین روزی طفل با تولدش و

- آموزش والدین دارای چند فرزند حول موضوعات: آماده کردن سایر فرزندان در رویارویی با فرزند تازه متولد شده، آگاهی از تغییر رفتار فرزندان دیگر با حضور و تولد طفل، و دست پاچه نشدن از مواجهه با تغییر رفتارهای فرزندان، ضرورت مراقبت و محافظت با طمأنینه و آرامش در مواجهه خواهران و برادران کوچک تر یا جنس مخالف با طفل

^{۴۳} ویژگی های مسئول هر بخش در آیین نامه اجرایی کار گروه های تخصصی به صورت تفصیلی بیان خواهد شد.

^{۴۴} حوزه های چهارگانه این بخش در جدول صفحه ۸۷ و ۸۸ آمده است.

- هدایت خانواده‌ها به مشاورین و متخصصین امور خانواده و تربیت، در صورت بروز اختلالات رفتاری، دست‌پاچه شدن و نداشتن مهارت‌های لازم در والدین و سایر کودکان و اعضای خانواده
- جلسات آموزشی و هدایت به مشاوره در اختلالات روحی و عصبی و مهارتی ناشی از تولد اطفال بیمار یا دارای نقص عضو و ... در میان اعضای خانواده و والدین
- جلسات آموزشی و توجیهی در راستای تولید ابزار و لوازم مناسب برای نگهداری از کودکان، و پرهیز از تولیدات غیر ضرور و ایجادکننده چشم‌وهم‌چشمی برای تسهیل در مراقبت از کودکان سالم و بیمار برای تولیدکنندگان این محصولات
- فعالیت و یاری در حوزه یافتن و تأمین محل زندگی متناسب با تولد فرزندان یا کودکان معلول به خانواده‌ها و والدین
- مددکاری، انجام کارهای خیریه‌ای و تأمین نیازها و ارائه خدمات درمانی و پرستاری در کمک به خانواده‌های دارای کودکان بیمار و متأثر از بیماری کودکان
- و

■ انجام پژوهش و آموزش، برگزاری کارگاه‌های عمومی، در سطح تولید محتوا برای ساخت پوستر، پاورپوینت، کلیپ، گزارش (تخصصی، عمومی)، خبرنامه و ... در حوزه تأثیر موضوعات مرتبط با تربیت و رشد کودکان و اثر آن بر خانواده، به‌طور مثال:

- تولیدات و محصولات مناسب برای کودکان و متناسب با اقتضائات آن‌ها برای بازی و فعالیت کودکان در خانه
- برگزاری دوره‌های آموزش خانواده‌ها برای نحوه چیش خانه و خرید ملزومات زندگی متناسب با اقتضائات، توان‌ها و ناتوانی‌های کودکان به‌ویژه کودکان نوپا و بزرگتر
- برگزاری دوره‌های آموزشی و تولیدات محصولات سمعی و بصری و نوشتاری در راستای آگاهی‌افزایی خانواده و آموزش مهارت به والدین و خانواده برای تعامل با کودکان متناسب با اقتضائات کلام و فهم در آن‌ها و تبیین لزوم ایجاد تغییر در گفتگوها و تعاملات در خانواده با تولد و رشد فرزندان و متناسب با شاکله و روحیات در هر کودک و در نظر داشتن تفاوت‌های میان کودکان
- تولید محصولات سمعی و بصری و نوشتاری در راستای آموزش و بیان نحوه پوشش مناسب با حضور کودکان در خانه و تولید پوشاک خانگی برای والدین و کودکان
- و

■ انجام پژوهش و آموزش، برگزاری کارگاه‌های عمومی، در سطح تولید محتوا برای ساخت پوستر، پاورپوینت، کلیپ، تهیه گزارش (تخصصی، عمومی)، خبرنامه و ... در حوزه تأثیر موضوعات مرتبط با تأثیر حضور کودکان یتیم و بدسرپرست بر خانواده و اقوام، به‌طور مثال:

- تولید محصولات ترویجی و تبلیغی و آموزشی و برنامه‌های سمعی، بصری و نوشتاری، برگزاری دوره‌های آموزشی و جلسات برای خانواده‌های دارای یتیم برای والد یا والدین و اعضای خانواده، حول موضوعات: آمادگی مواجهه با تغییر تعاملات در خانواده، میان همسران، با سایر فرزندان و ... متناسب با مسائل کودک یتیم، تبیین وضعیت احتمالی در نسبت‌های خانوادگی همانند عقد کردن یتیم برای ایجاد محرمیت با سرپرستان خود، مهارت‌افزایی در مواجهه خانواده

- با یتیم به صورت کرامت گونه و رشد آفرین، نه تحقیرکننده یا ایجادکننده وابستگی و اختلال در رشد او، تأثیرات حضور ایتام بر نحوه دخل و خرج خانواده، ارتقای اخلاق خانوادگی متأثر از حضور ایتام در خانواده و ...
- تولیدات مرتبط با فرهنگ سازی نگهداری و مراقبت و مهارت افزایی در نگهداری ایتام در خانواده و تبیین تغییرات ناشی از حضور فرزند یتیم در خانواده
- فعالیت در حیطه نظارت و کمک بر سرپرستی کودکان یتیم و تأثیرات مثبت و منفی آن بر خانواده ها، اعم از یتیم آشنا یا غریبه
- فعالیت در حیطه نظارت و شناسایی کودکان بد سرپرست و تأثیرات بد سرپرست بودن کودک بر خانواده، همچنین هدایت خانواده برای دریافت مشاوره های تخصصی در زمینه مواجهه با این مسئله
- و
- انجام پژوهش و آموزش، برگزاری کارگاه های عمومی، در سطح تولید محتوا برای ساخت پوستر، پاورپوینت، کلیپ، تهیه گزارش (تخصصی، عمومی)، خبرنامه و ... در حوزه تأثیر موضوعات مرتبط با تأثیر آسیب دیدگی کودکان در خانواده و اجتماع و اثر آن بر خانواده، به :
- آموزش، آگاهی افزایی و هدایت و کمک به خانواده ها در زمینه رجوع به مشاورین و متخصصین در زمینه آسیب های روحی و فشارهای اقتصادی و ... به اعضای خانواده در اثر آسیب دیدگی کودکان
- آموزش و هدایت والدین و خانواده ها به مشاورین متخصص در زمینه آسیب های ناشی از کودکان بزه دیده و بزه کار در خانواده، نحوه کم کردن و رفع آسیب ها به سایر فرزندان در خانواده، به پدر و مادر، تأثیرات بزه در آینده کودکان، ازدواج و فرزند دار شدن آن ها در آینده و نحوه درمان آن، دلداری و حمایت عاطفی از والدین و خانواده های آن ها و ...
- ساخت و تولیدات محصولات ترویجی و آموزشی در زمینه تأثیرات آسیب های کار خارج از توان کودکان، بزه دیدگی و بزه کاری بر خانواده
- مددکاری و شناسایی و تأمین نیازهای خانواده های در معرض آسیب دارای کودکان آسیب دیده در حوزه تأمین مالی و اقتصادی، همیاری و همراهی و ...
- و ...

۲. این نیرو می تواند در راستای هدایت فعالیت های ذکر شده در هر بخش، سوره های قرآن را در حد ایجاد انس و افزایش طهارت با بیان ترجمه، نکاتی از تفسیر المیزان، به مخاطب ارائه دهد.
- لازم است از ارائه نکات و روش های تدبیر اجتناب نماید و در کلاس ها، با رصد مخاطب، نیروهای مستعد برای ورود به دوره های تسبیح در این بخش را شناسایی و برنامه مناسبی برای ایشان در نظر بگیرد.
۳. در ارائه کتب مهارتی در حوزه موارد ذکر شده، صرفاً بیان نکات پرکاربرد از متن کفایت می کند و لازم است این آموزش ها مبتنی بر متن و محتوای کتاب ها باشد و از التقاط مباحث دیگر جداً خودداری نمایند.

۴. لازم است نیروی این دوره، در کارگاه‌ها و کلاس‌ها، به‌عنوان مربی و پشتیبان، از ارائه مشاوره به‌ویژه در حوزه تأثیرات مسائل کودکان بر خانواده و تحلیل آن‌ها و ارائه مشاوره در این زمینه و پاسخ به پرسش‌های خارج از متن کتاب خودداری نموده و افراد را به متخصصین امر و مراکز مشاوره معتبر راهنمایی نماید.

✚ نیروی دوره حمد، مدیر اجرایی

نیروی این دوره می‌تواند بر اساس توان تدبیری و تخصصی حاصل‌شده، موضوعات را به‌خوبی تفصیل دهد و متناسب با سطح و نیاز مخاطب، آن‌ها را ارائه داده و تبیین نماید. باینکه قادر نیست در سیر رسیدن به مهارت و کاربردی کردن موضوعات، راهکارهای موردی ارائه دهد، اما طی کردن این مسیر را با مشاهده حرکت نیروی دوره تهلیل، به‌صورت روشمند درک می‌کند.

چنین نیرویی، قادر به تبدیل عملیات‌های طراحی‌شده توسط نیروی دوره تهلیل، در زمینه مسائل مرتبط با کودکان و تأثیرات آن بر خانواده، به گام‌های قابل اجرا در تمام سطوح می‌باشد و می‌تواند طراحی این گام‌ها را در قالب برگزاری دوره، کارگاه، جلسات اجرایی و پژوهشی انجام داده و به نیروهای مرتبط در سطوح حمد و تسبیح جهت اجرا آموزش دهد.

در این راستا، احکام و قوانین اصلاحی که از سوی نیروی دوره تکبیر برای مسائلی همانند یتیم در خانواده، اقتضائات کودکان در خانواده، آسیب‌های کودکان و اثر آن بر خانواده و صادر و ابلاغ شده است و نیروی دوره تهلیل ساختار و عملیات‌هایی برای ابلاغ و اجرای آن قوانین طراحی نموده است، این عملیات‌ها توسط نیروی دوره حمد گام بندی می‌شود، به‌نحوی که قابلیت اجرا پیدا کند.

به‌عنوان مثال نیروی این دوره با تألیف کتاب، طرح درس و ... بر اساس عملیات و ساختارهای طراحی‌شده، چگونگی ترویج و تبلیغ آن را در جامعه، در قالب برگزاری کارگاه، تولید محصولات برای شبکه‌های مجازی و رسانه، ایجاد خیریه یا جمع‌هایی برای تحقق موارد بیان‌شده و ... تبیین می‌کند و حدود و ثغور عملیات‌ها را برای نیروی دوره تسبیح تبیین می‌کند.

همچنین نیروی دوره حمد، پس از گام بندی اجرایی عملیات‌ها در حیطه ساختارسازی و اصلاح ساختارها یا قوانین و عملیاتی شدن آن توسط نیروهای دوره حمد و تسبیح، به‌واسطه گزارش‌ها و بازخوردهایی که نیروهای دوره تسبیح در طول اجرای عملیات‌های ترویجی- تبلیغی از خانواده‌ها دریافت می‌کنند، می‌تواند خلل و نواقص عملیات‌ها، در سطح اجرا را شناسایی و برای رفع آن‌ها اقدام نماید. همچنین خلأها و نواقص در سطح ساختاری و قانونی و طراحی عملیات را به نیروی دوره تهلیل منتقل نماید تا برای اصلاح آن‌ها اقدامات لازم صورت پذیرد.

با توجه به مطالب ذکرشده، توان‌ها و فعالیت نیروی دوره حمد در حوزه موضوعات و مسائل اجتماعی مؤثر بر موضوعات و مسائل مرتبط با کودکان را می‌توان به شرح زیر بیان نمود:

چنین فردی می‌تواند موضوعات سوره‌ها و کتب بنیادی و راهبردی را متناسب با مخاطب، تفصیل و تبیین نماید. لذا برگزاری انواع کارگاه‌ها متناسب با این سطوح در دانشگاه‌ها، مراکز فرهنگی و آموزشی، ارگانها و نهادها، خانواده‌ها و مساجد و ... برای این افراد پیشنهاد می‌گردد.

۱. از جمله این کارگاه‌ها در حوزه تأثیر مسائل خانواده بر مسائل مرتبط با کودکان را می‌توان در موارد زیر ملاحظه نمود:
✓ نیروی دوره حمد در حوزه تأثیر تولد و نگهداری از کودک و سلامت او بر خانواده به‌عنوان نمونه در حیطه‌های زیر می‌تواند کارگاه‌هایی برگزار نماید:

- جلسات با موضوعات تأثیر تولد کودکان بر نقش‌های خانواده، شامل موارد زیر:

- ایجاد نقش‌های جدید با تولد فرزند
 - تغییر فعالیت اعضای خانواده با ورود کودک
 - تغییر فضای خانه و خانواده متناسب با ورود کودک
 - لزوم آماده‌سازی زن و مرد برای پذیرش نقش جدید خود
 - لزوم آماده‌سازی سایر فرزندان برای پذیرش تولد کودک و آموزش نحوه نگهداری از کودک و نوع تعامل با او به فرزندان بزرگتر
 - ضرورت مراقبت از کودک در کنار فرزندان کوچک‌تر، تأثیرات در شکل‌گیری و بروز رفتارها و صفات و رشد سایر فرزندان با تولد کودک
 - و
- جلسات با موضوع **تأثیر تولد فرزندان بر افزایش تعداد اعضای خانواده**، شامل تأثیرات مثبت در صورت برنامه‌ریزی درست در راستای توانمندسازی کودکان و نیت‌های درست برای کودکان، همانند نیت ذریه صالح داشتن و باقیات‌الصالحات دیدن فرزندان به‌جای نگاه‌های ناشی از مزاحم بودن، نان‌خور اضافه بودن یا نگاه‌های افراطی مثل بهای زیاد دادن به کودکان و خارج کردن کودک از وضع درست ولد بودن
- این جلسات می‌تواند برای افراد زیر برگزار شود:
- خانواده‌ها و والدین
 - مشاورین حوزه مرتبط با کودک و خانواده
 - مربیان آموزش مهارت‌های زندگی با تولد فرزندان
 - و ...
- جلسات با موضوعات تأثیر تولد کودکان بر ارتقای معنویت و اخلاق و افزایش دینداری و مراعات‌های شرعی و ... در خانواده، به خاطر دغدغه معنویت و تربیت کودکان، تأثیر حضور کودکان بر نزول ملائکه و ارتقای معنویت و امدادهای الهی در جامعه و ...
- این جلسات می‌تواند برای افراد زیر برگزار شود:
- مادران و پدران
 - مربیان و فعالان حوزه فرهنگی، مذهبی و معنوی مرتبط با امور خانواده و کودکان
 - برنامه‌سازان و فعالان و مدیران حوزه رسانه‌های صوتی و تصویری و نوشتاری مرتبط با امور خانواده و کودکان
 - و ...
- جلسات با موضوعات تأثیر تولد و تعداد فرزندان بر نیروی کار، ارتقا یا کاهش توانمندی اقتصادی خانواده ارتقای توان و مهارت‌های اقتصادی در خانواده برای پدر و مادر و سایر اعضای خانواده
- این جلسات می‌تواند برای افراد زیر برگزار شود:
- والدین و اعضای خانواده
 - فعالان حوزه‌های توانمندسازی کودکان
 - و ...

- جلسات با موضوعات تأثیر سقط جنین و قتل فرزند بر فرهنگ و اخلاق در خانواده، شامل وارد زیر:
 - ایجاد تنگنا و فشارهای اجتماعی و اقتصادی ناشی از این گناه به جای گشایش
 - کاهش جمعیت حاصل از قتل یا سقط در خانواده‌ها و تأثیر آن بر روابط، محدود شدن نسب‌ها، کم شدن امکانات ناشی از جمعیت زیاد در خانواده‌ها برای انواع یاری و همدلی و دریافت رحمت
- این جلسات می‌تواند برای افراد زیر برگزار شود:
 - والدین
 - مشاورین در حوزه خانواده و کودک
 - مشاورین حوزه‌های پزشکی و مامایی در زمینه خانواده و تولد کودکان
 - فعالان فرهنگی و مربیان مهارت‌های زندگی در حوزه کودک و خانواده
 - مدیران کارآفرینی و برنامه‌ریزان اقتصادی، برنامه‌سازان، فعالان و مدیران رسانه‌های سمعی و بصری و شنیداری
- در حوزه خانواده و پیشگیری از سقط جنین
 - و ...
- جلسات در زمینه تأثیر جنسیت کودک بر تعاملات و روابط در خانواده در فرهنگ‌های مختلف، ارزش و اعتبار به واسطه جنس مشخصی برای خانواده در فرهنگ‌های غیر موحد و لزوم اصلاح در فکر و فرهنگ‌های رایج
 - تأثیرات تولد و تعداد کودکان بر اقتصاد، کسب درآمد، محل زندگی و .. در خانواده
 - تأثیرات سلامت و بیماری جسمی و روحی کودکان بر وضعیت روحی و جسمی پدر و مادر و اعضای خانواده
 - نوع پوشش اعضای خانواده متناسب با جنسیت و شخصیت و شاکله کودکان
 - و
- این جلسات می‌تواند برای افراد زیر برگزار شود:
 - مشاوران و مربیان کودک و خانواده و ارتقای مهارت‌های زندگی با تولد کودکان
 - مادر و پدر و سایر اعضای خانواده
 - فعالان فرهنگی، برنامه‌سازان و تولیدکنندگان رسانه‌های سمعی، بصری و نوشتاری در حوزه کودک و خانواده
 - مشاوران اقتصادی، فعالان و مدیران کارآفرینی و خیرین در حوزه خانواده
 - تولیدکنندگان پوشاک خانگی و کودکان
 - و ...
- ✓ نیروی دوره حمد در حوزه موضوعات مرتبط با تربیت و رشد کودکان و اثر آن بر خانواده می‌تواند کارگاه‌هایی برگزار نماید:
 - تأثیر اقتضائات و توان‌ها و ناتوانی‌ها و نیازهای رشدی کودکان بر موارد زیر:
 - فضا و چینش خانه
 - تعاملات در خانواده و نوع برخورد‌ها، ادبیات و صحبت کردن‌ها و فعالیت‌های خانواده
 - نوع تغذیه و هوای خانه و خانواده
 - میزان آگاهی و شناخت والدین و اعضای خانواده از کودک و مسائل مرتبط با او

این جلسات می‌تواند برای افراد زیر برگزار شود:

- مربیان و مشاورین حوزه تربیت کودکان و خانواده
 - مادر و پدر و سایر اعضای خانواده
 - فعالان فرهنگی، برنامه‌سازان و تولیدکنندگان رسانه‌های سمعی، بصری و نوشتاری در حوزه کودک و خانواده
 - و....
- جلسات و دوره‌های در زمینه تأثیر حضور کودکان در خانواده با محوریت تأمین فضایی مناسب و امن در خانه متناسب با اقتضائات و توان‌های کودکان بر موارد زیر:
- نوع چیدمان و وسایل موجود در خانه متناسب با تأمین امنیت، حفظ کودکان و سلامت آن‌ها و محدود نشدن فعالیت‌های لازم برای آن‌ها
 - تهیه وسایل مورد نیاز در خانه برای رشد و مراقبت از کودکان
 - و

این جلسات می‌تواند برای افراد زیر برگزار شود:

- والدین و اعضای خانواده
 - مشاورین و طراحان دکوراسیون منازل
 - سازندگان و تولیدکنندگان وسایل منزل و ابزار مناسب برای مراقبت از کودکان
 - و
- جلسات پیرامون تأثیرات اقتضائات کودک در گفت‌و شنود و ارتباطات در خانواده بر موارد زیر:
- ساخت تولیدات و برنامه‌های رسانه‌ای عمومی در زمینه ارتباط والدین و اعضای خانواده با کودکان
 - ضرورت رعایت فهم و اقتضائات کودک و جلوگیری از اختلالات کلامی در کودکان در این برنامه‌ها
 - تأثیر اقتضائات کلامی کودک مثل ضرورت استفاده از کلام پاک، به دور از گناه و واژگان نامناسب، ناامن، غیرقابل فهم و ... در ادبیات خانواده، ضرورت اشاعه و توسعه ادبیات متناسب با حضور کودکان در خانه و پرهیز از ادبیات‌های نامناسب ذکر شده در تعاملات خانوادگی
 - و ...

این جلسات می‌تواند برای افراد زیر برگزار شود:

- تولیدکنندگان و برنامه‌سازان و فعالان در تولیدات سمعی و بصری و نوشتاری مرتبط با کودک و خانواده
 - مربیان و فعالان فرهنگی و مذهبی در حوزه مهارت‌های خانوادگی مرتبط با کودکان
 - والدین و اعضای خانواده
 - مشاورین و متخصصین امور تربیتی در حوزه خانواده و کودک
 - و ...
- جلسات برای تأثیرات اقتضائاتی که کودک در مسیر رشد و آموزش خود به آن‌ها نیاز دارد بر تعاملات خانوادگی، از طریق ساخت محصولات و تولیدات متناسب برای کودکان و خانواده‌ها، برنامه‌ریزی جلسات آموزشی و مهارتی برای خانواده‌ها در این زمینه و ...

این جلسات می‌تواند برای افراد زیر برگزار شود:

- برنامه‌ریزان فرهنگی و آموزشی برای کودکان در خانواده
- پرستاران، مادران و پدران، مسئولان نگهداری از کودکان
- تولیدکنندگان و برنامه‌سازان تولیدات متناسب با کودکان در زمینه‌های مستند و ... برای خانواده‌ها
- تولیدکنندگان برنامه‌ها و آموزش‌هایی برای کار با کودک در خانواده
- و ...

- جلسات با تولیدکنندگان لباس و پوشش برای کودکان و خانواده در راستای آموزش و القای حیا در خانواده به‌واسطه حضور کودکان در زمینه‌های زیر:

- فعال شدن توان‌های جسمی و فکری کودکان به‌واسطه پوشش مناسب در خانواده و متناسب با حضور والد یا فرزندان دیگر جنس مخالف
- جلوگیری از آسیب جسمی و فکری به کودکان به خاطر پوشش نادرست در خانواده، جنس نامناسب لباس، رنگ نامناسب
- و ...

این جلسات می‌تواند برای افراد زیر برگزار شود:

- والدین و اعضای خانواده
- تولیدکنندگان پوشاک خانگی برای کودکان و خانواده
- مشاورین و مربیان در حوزه امور مرتبط با کودک و خانواده در زمینه آموزش‌های حیا و عفاف به کودکان در خانواده
- و ...

✓ نیروی دوره حمد در حوزه تأثیر موضوعات مرتبط با سلامت جسمی و روحی کودکان بر مسائل اجتماعی می‌تواند کارگاه‌هایی برگزار نماید:

- جلسات در حوزه تأثیر سلامت یا بیماری جسمی و روحی کودکان بر نشاط و کارایی خانواده
- جلسات در حوزه تأثیر سلامت یا بیماری جسم و روح کودکان بر اقتصاد و فعالیت‌های شغلی در خانواده
- جلسات در حوزه تأثیر سلامت یا بیماری کودکان بر نحوه آموزش و برنامه‌ریزی‌های خانواده در خانه
- جلسات در حوزه تأثیر سلامت یا بیماری کودکان بر دغدغه خانواده و والدین برای داشتن برنامه‌هایی در راستای پیشگیری از بیماری‌های جسمی و روحی کودکان از قبل از انعقاد نطفه، دوران بارداری، بعد از تولد و ...
- جلسات در حوزه تأثیر سلامت یا بیماری کودکان بر تولید نسل و ازدواج در آینده برای خانواده (جمعیت و خانواده)
- و ...

این جلسات می‌تواند برای افراد زیر برگزار شود:

- مسئولین و مدیران حوزه سلامت مرتبط با کودکان و خانواده
- مشاورین، مربیان و فعالان فرهنگی، مادران و پرستاران و مسئولین نگهداری از کودکان در حوزه سلامت کودک و خانواده
- مسئولین و مدیران و مهندسين ساخت فضاهای خانه‌ها متناسب با کودکان بیمار

- مسئولین و فعالان حوزه کار و اقتصاد، خیریه‌ها و ... برای کمک و ایجاد مشاغل مناسب با خانواده‌های درگیر با بیماری‌های کودکان و کودکان دارای نقص عضو
- تولیدکنندگان تولیدات، لباس و پوشش، غذا و دارو و ... برای کودکان و مادران باردار و ..
- و ...

✓ نیروی دوره حمد در حوزه موضوعات مرتبط با کودکان یتیم و بد سرپرست بر خانواده و اقوام می‌تواند کارگاه‌هایی برگزار نماید:

- جلسات با موضوع تأثیر حضور ایتام و کودکان بی‌سرپرست و بد سرپرست و انواع یتیم بر موارد زیر:
 - ارتقای اخلاق و مسئولیت‌پذیری در خانواده
 - تأثیرات مثبت و منفی بر سایر فرزندان در خانواده
 - تأثیرات اقتصادی و کار و تغییر در فعالیت‌ها در خانواده و نگهداری از اموال یتیم
 - نسبت‌ها و محرم و نامحرم در خانواده
 - و ...

این جلسات به‌عنوان نمونه برای افراد زیر برگزار می‌شود:

- مربیان و مسئولین نگهداری و مشاورین در حوزه ایتام و خانواده
- سرپرستان یتیم و سایر اعضای خانواده
- فعالان فرهنگی، برنامه‌سازان و تولیدکنندگان رسانه‌های سمعی، بصری و نوشتاری در حوزه کودک و خانواده
- مقامات قضایی و مشاوران قضایی و ناظران حسن برخورد با ایتام در خانواده
- مشاوران و متخصصین و فعالان اقتصادی در حوزه اموال ایتام و کارآفرینی و اقتصاد خانواده
- و ...

✓ نیروی دوره حمد در حوزه موضوعات مرتبط با آسیب‌دیدگی کودکان در خانواده و اجتماع و اثر آن بر خانواده می‌تواند کارگاه‌هایی برگزار نماید:

- جلسات در حوزه تأثیرات کودکان آسیب‌دیده جسمی و روحی ناشی از کار خارج از طاقت، بزهکاری و بزه‌دیدگی بر موارد زیر:

- تعاملات و مواجهات پدر و مادر و سایر اعضای خانواده با یکدیگر و با کودک
- میزان آگاهی افزایی خانواده و والدین در زمینه آسیب‌های کودکان و نحوه تعامل و رفع آسیب
- ارتقا یا تضعیف ایمان و معنویت در خانواده
- تأثیرات بر سایر فرزندان خانواده
- هزینه‌های اقتصادی و فعالیت‌های خانواده ناشی از تلاش برای رفع آسیب‌ها
- و ...

این جلسات می‌تواند برای افراد زیر برگزار شود:

- مربیان و مشاوران در حوزه سلامت و آسیب‌دیدگی کودکان و تعاملات خانوادگی

- فعالان فرهنگی و برنامه‌سازان و تولیدکنندگان رسانه‌های سمعی، بصری و نوشتاری در حوزه کودکان آسیب‌دیده و خانواده
- مقامات قضایی و مشاوران قضایی و مجریان برخورد با عوامل آسیب به کودکان
- مشاوران و متخصصین و فعالان اقتصادی در حوزه کارآفرینی و اقتصاد خانواده‌های در معرض آسیب
- طراحان فعالیت‌ها و بازی‌های متناسب برای کودکان آسیب‌دیده در خانواده
- و

۲. نیروی دوره حمد در حوزه تأثیر موضوعات و مسائل مرتبط با کودکان مؤثر بر خانواده، می‌تواند با توجه به نمونه‌های ذکرشده در حوزه‌های تخصصی چهارگانه این بخش^{۴۵} کارگاه‌هایی تفصیلی با محوریت موضوعات سوره‌های قرآن برگزار نماید. به این نحو که با توجه به موضوعات و مسائل مخاطبین و نظام موضوعات تخصصی، سوره و آیات مرتبط را یافته و مطالب سوره را به‌صورت تفصیلی به مخاطب منتقل نماید. همچنین کارگاه‌هایی درباره موضوعات کتب بنیادی و راهبردی مبتنی بر قرآن، در حیطه تخصص خود متناسب با مخاطب برگزار کند.

۳. نیروی دوره حمد در حوزه‌های تخصصی تأثیر موضوعات و مسائل مرتبط با کودکان مؤثر بر خانواده قادر است نیروی دوره تهلیل را در سیر رسیدن به مهارت و کاربردی کردن موضوعات برگرفته از سوره‌ها یا کتب بنیادی، همراهی کرده، این مسیر را به‌صورت روشمند درک و در قالب کارگاه یا جلسات مباحثه و ... به مخاطب منتقل نماید. همراهی نیروی دوره حمد در درک این سیر به‌عنوان لازمه و مقدمه فعالیت او در برگزاری جلسات و کارگاه‌ها برای فعالان این بخش می‌باشد. چراکه درک درستی از سیر موضوعات مرتبط با قرآن در حوزه تخصصی خود یافته و با تسلطی که نسبت به نظام موضوعات و مسائل مخاطب فعال در عرصه‌های حوزه تخصصی خود دارد، توانش برای برگزاری جلسات و کارگاه‌های ذکرشده به حد مطلوب می‌رسد. بنابراین نیروی دوره حمد می‌تواند به‌عنوان نیروی اجرایی، آموزشی و کمک پژوهشی در عملیات‌های نیروی دوره تهلیل شرکت نماید.

نتیجه برگزاری جلسات، کارگاه‌ها و تعاملات تخصصی با مخاطب فعال در عرصه‌های مرتبط با تأثیر کودک بر عرصه‌های خانوادگی، ایجاد حس نیاز و علاقه‌مندی در نیروی فعال می‌باشد. لذا نیروی دوره حمد در همین راستا می‌تواند این افراد را در دوره تسبیح، از نظر علمی و اجرایی حمایت^{۴۶} نماید. (در قالب مربی، هم‌مباحثه‌ای، تسهیل‌گر و ...)

الف- حمایت علمی در زمینه مطالعه مباحث تدبیر:

- از آنجاکه مخاطب دوره تسبیح که اقدام به گذراندن دوره‌های تدبیری نموده، تا حدودی از سطوح اولیه انس و انگیزه لازم برای مطالعه قرآن برخوردار است، لذا لازم است نیروی دوره حمد، به‌عنوان مربی، آمادگی‌های زیر را در مخاطب ایجاد نماید:
- در مخاطب ایجاد برانگیختگی کند تا نسبت به مطالعه تخصصی قرآن و ضرورت زمان‌گذاری برای این امر ترغیب شود.
 - حس متفاوتی از قرآن خواندن‌های متداول را با نظر به مطالعه تخصصی قرآن به مخاطب منتقل نماید.
 - تبیان لکل شیء بودن قرآن را برای مخاطب تبیین نماید.
 - حس ضرورت رجوع به قرآن را در تمام شئون زندگی و تخصص در مخاطب ایجاد نموده و برانگیزد.

^{۴۵} حوزه‌های تخصصی این بخش در جدول صفحه ۸۷ و ۸۸ آمده است.

^{۴۶} منظور از حمایت، ارائه نقطه نظرات، راهکارها و نکاتی است که مسیر را برای قرآن‌پژوه روشن می‌کند.

- نظام رسالت و ولایت را به‌عنوان تبیین‌کننده و تفصیل دهنده معارف قرآنی معرفی نموده، لزوم تبعیت از آن را جهت اتصال به این نظام یادآور شود و خطرات انفصال از این نظام را گوشزد نماید. (در قالب مطالعه سور)^{۴۷}
- تلاش نماید تا مخاطب بتواند در طول این دوره، سطح ۲ انس، تفکر، تدبر، تعقل و طهارت را به دست آورد.
- ب- حمایت علمی در زمینه مطالعه تأثیرات مباحث موضوعات و مسائل کودک مؤثر بر خانواده
- لازم است این آموزش‌ها مبتنی بر متن و محتوای کتاب‌ها و محصولات تولیدی نیروی دوره تهلیل در حوزه تخصصی این بخش باشد و از التقاط مباحث دیگر جداً خودداری نمایند.
- ضروری است نیروی دوره حمد به‌عنوان مربی و پشتیبان، از ارائه مشاوره به‌ویژه در حوزه خانواده و تربیت و پاسخ به پرسش‌های خارج از متن کتاب خودداری نموده و افراد را در این زمینه، به مراکز مشاوره معتبر راهنمایی نماید.
- لازم است نیروی دوره تسبیح را جهت کارورزی، در معرض مشاهده کارگاه‌ها و پژوهش‌های موضوع محور قرار دهد
- نیروی دوره حمد قادر به انجام پژوهش در قالب پایان‌نامه‌ها و مقالات مرتبط با موضوعات ذکرشده در این بخش، تحت نظارت و راهنمایی نیروی دوره تهلیل می‌باشد.

^{۴۷} برای مطالعه درباره این موضوع می‌تواند به کتاب‌هایی در زمینه ولایت فقیه مراجعه نماید.

✚ نیروی دوره تهلیل، مدیر برنامه‌ریزی و طراحی عملیات

در بخش تأثیر مسائل مرتبط با کودک بر موضوعات و مسائل خانواده، نیروی دوره تهلیل، کسی است که در هریک از عناوین معرفی شده در بخش تأثیر مسائل خانواده بر مسائل مرتبط با کودکان، توان‌های زیر را دارد:

✓ قدرت تدبیر در قرآن و تسلط به نظام روایات در حوزه تخصصی خود، پیرامون تأثیر مسائل مرتبط با کودک بر موضوعات و مسائل خانواده
✓ توان تبدیل متون بنیادی در حیطه تخصصی خود، به متون راهبردی، مهارتی و کاربردی
✓ تسلط کامل به نظام موضوعات و مسائل حوزه تخصصی تأثیر مسائل مرتبط با کودک بر موضوعات و مسائل خانواده
✓ شناخت کامل و همه‌جانبه از عرصه عملیاتی اجتماعی در حوزه تخصصی خود در این بخش
✓ شناخت احکام و قواعد و بنیادها با رجوع به نیروی دوره تکبیر در بخش تخصصی خود
✓ عملیاتی کردن و پیاده‌سازی احکام و موضوعات بنیادی از طریق طراحی و اجرای انواع عملیات در حوزه تخصصی خود
✓ قدرت تمایز عملیات‌ها و مهارت‌های مشابه در این حوزه با توجه به مبانی بنیادی آن‌ها از عملیات‌ها و راهبردها و مهارت‌های قرآن محور و توان تبیین و انتقال این تمایزات به انواع مخاطب
✓ تدوین طرح یا مقاله عملیات به نحو نظام‌مند
✓ جانمایی نیروهای حمد و تسبیح در عملیات‌ها
✓ راهنمایی و مشاوره علمی-عملیاتی به مخاطبین دوره حمد و تسبیح در حوزه تخصصی خود و متناسب با عملیات طراحی شده
✓ نظارت بر اجرای درست عملیات‌های طراحی شده و رفع نواقص و مشکلات در حوزه طراحی و اجرا در طول اجرای عملیات
✓ پیش‌بینی آسیب‌ها و موانع احتمالی در عملیات‌های طراحی شده
✓ برنامه‌ریزی برای پیشگیری و رفع آسیب‌ها و موانع اجرا در طول عملیات
✓ ارزیابی حسن اجرای عملیات و طراحی عملیات‌های بعدی

همچنین این نیرو قادر است:

متناسب با عناوین مطرح شده در این بخش می‌تواند در هریک از عناوین این بخش به‌عنوان متخصص عملیات سازی و اجرای عملیات‌ها اقدامات زیر را انجام دهد:

۱. ورود به عرصه شناسایی موضوعات تخصصی تأثیر مسائل مرتبط با کودک بر موضوعات و مسائل خانواده و برنامه‌ریزی برای چگونگی شناسایی و جذب نیروهای دوره تسبیح به‌منظور ادامه چرخه فعالیت‌های قرآن محور با تخصص تأثیر مسائل مرتبط با کودک بر موضوعات و مسائل خانواده.

۲. برگزاری دوره‌های ختم مفهومی قرآن با رویکردهای تخصصی تأثیر مسائل مرتبط با کودک بر موضوعات و مسائل خانواده برای سایر نیروهای دوره‌های تهلیل، حمد و تسبیح.

۳. مهارت‌سازی و کاربردی کردن کتب تخصصی بنیادی، برگرفته از آیات قرآن، مشتمل بر عناوین زیر، به‌عنوان نمونه:

✓ کتب راهبردی و مهارتی در حوزه تأثیر تولد، نگهداری، سلامت یا بیماری جسمی و روحی کودکان بر خانواده بر تعاملات خانواده با همدیگر و با کودک، به وجود آمدن نقش‌های جدید در خانواده و نیاز به مهارت‌آموزی و مهارت‌یابی، اقتصاد خانواده و ... ، شامل موارد زیر:

✓

- تولد
- تعداد فرزندان
- سلامت و بیماری فرزندان
- جنسیت کودکان
- شیرخوارگی و نیاز کودک به شیر مادر یا دایه
- و ...

✓ کتب راهبردی و مهارتی در حوزه رشد و توانمندی‌های کودکان، تربیت آن‌ها و اثر آن بر خانواده و نقش‌آفرینی والدین، برنامه‌های خانوادگی مثل ساعت خواب، گردش و مهمانی، فعالیت‌های مادر و پدر و تعاملات خانواده در راستای رشد و تربیت کودک، شامل موارد زیر:

- اقتضانات کودکان
- توان‌ها و ناتوانی‌ها
- استعدادها
- شاخص‌های رشد کودکان
- میزان فهم و نیاز آموزشی کودکان
- و

✓ کتب راهبردی و مهارتی در حوزه کودکان بد سرپرست و یتیم در خانواده و اثر آن بر خانواده، شامل موارد زیر:

- تأثیرات اقتصادی حضور ایتام در خانواده
- تأثیرات اخلاقی و تربیتی حضور ایتام و کودکان بد سرپرست بر سایر فرزندان و خانواده
- تأثیرات حضور ایتام بر نقش‌ها و مسئولیت‌های جدید در خانواده شامل حضانت، نگهداری از اموال یتیم و ...
- تأثیر حضور یتیم در خانواده و تدابیری برای محرم شدن یتیم با اعضای اصلی خانواده از طریق شیر، ازدواج و و تأثیر بر روابط خانواده
- و ...

✓ کتب راهبردی و مهارتی در حوزه آسیب‌دیدگی کودکان در خانواده و اجتماع و اثر آن بر خانواده، شامل موارد زیر:

- تأثیرات آسیب جسمی یا روحی به کودکان بر مسائل مرتبط با خانواده، به‌عنوان نمونه:

- تعاملات والدین و سایر اعضای خانواده با هم و با کودک
- تأثیر و انتقال آسیب‌های کودکان بزه‌دیده در خانواده و به سایر فرزندان
- تأثیر آسیب‌دیدگی کودکان بر ضرورت و نیاز آگاهی والدین و مهارت‌افزایی آن‌ها در این زمینه
- تأثیر بزهکاری کودک بر نوع تعامل در راستای تأدیب او
- تأثیر آسیب‌دیدگی کودک بر روابط همسران و فشارهای روحی و روانی به خانواده
- کتب و متون راهبردها و مهارت‌های مواجهه با مسائل کودکان در خانواده که منجر به فتنه، به‌هم‌ریختگی خانواده و پدر و مادر مؤمن و اختلال در ایمان آن‌ها می‌شود، از طریق علم‌افزایی و ایمان‌افزایی در خانواده
- و ...

۴. طراحی و برگزاری کارگاه‌ها و دوره‌های راهبردی، مهارتی و کاربردی متناسب با کتب بنیادی حوزه تخصص در بخش تأثیر

مسائل مرتبط با کودک بر مسائل خانواده، مشتمل بر عناوین زیر:

✓ تأثیر موضوعات و مسائل در حوزه تولد و سلامت یا بیماری کودکان در خانواده، بر موارد زیر شامل:

- تعاملات والدین و سایر اعضا
- تغییر نقش‌ها و مهارت‌افزایی به نسبت کودکان
- تأثیر جنسیت کودکان بر نوع تعاملات نقش‌های خانواده
- تأثیر بر اقتصاد خانواده
- روحیه‌افزایی یا تخریب روحیه در خانواده
- و ...

این جلسات به‌عنوان نمونه برای افراد زیر برگزار می‌شود:

- مشاورین خانواده
- مشاورین خانواده در حوزه سلامت و درمان کودکان
- مربیان و برنامه‌ریزان آموزش‌های مهارت‌های زندگی
- برنامه‌ریزان و مدیران فرهنگی در سطح خانواده
- فعالان و متخصصین کارآفرین و مشاوران اقتصادی در خانواده‌ها
- و

✓ تأثیر موضوعات و مسائل در حوزه **اقتضائات و رشد کودکان** بر مسائل و موضوعات زیر:

- نیازهای والدین و اعضای خانواده به شناخت و نحوه تعامل درست
- اصلاح تعاریف در خانواده
- آموزش تدریجی و متغیر به نسبت سن و شاخصه‌های رشد کودک
- تغییر در تعاملات مادر و پدر با رشد فرزندان جنس مخالف
- تغییر در اقتضائات و عادات زندگی خانوادگی متناسب با توان‌ها و ناتوانی‌های کودک و مسائل مرتبط با رشد او
- مثل لزوم امن کردن محیط خانه از وسایل خطرآفرین برای کودک، تغییر در برنامه‌های روزانه و فعالیت‌های خانواده، تغییر در ادبیات اهل خانواده و ...

این جلسات می‌تواند برای افراد زیر برگزار شود:

- مشاورین و برنامه‌ریزان حوزه رشد کودکان و خانواده
- مربیان آموزش مهارت‌های زندگی متناسب با اقتضات کودک به والدین
- مدیران و برنامه‌ریزان و فعالان فرهنگی در زمینه فرهنگ‌سازی تأثیرات اقتضات کودک در هر سن بر خانواده
- و

✓ تأثیر موضوعات و مسائل در حوزه حضور ایتام و کودکان بد سرپرست بر اقتصاد، فرهنگ، اخلاق، نقش‌ها و مسئولیت

ها در خانواده برای افراد زیر، به‌عنوان نمونه:

- مشاورین در امور ایتام و خانواده
- قضات و ناظران تعیین سرپرست ایتام و نحوه تعامل و نگهداری از اموال آن‌ها در خانواده
- مربیان و فعالان فرهنگی در ارتباط با آموزش اعضای خانواده و فرهنگ یتیم‌نوازی در خانواده
- و

✓ تأثیر موضوعات و مسائل در حوزه آسیب‌دیدگی کودکان بر موارد زیر:

- تعاملات و روابط در خانواده، اقتصاد در خانواده
- ایجاد آسیب‌های روحی و تربیتی در خانواده
- لزوم آگاهی‌افزایی و تأدیب و رفع آسیب در خانواده
- و ...

این جلسات می‌تواند برای افراد زیر برگزار شود:

- مشاورین و متخصصین در حیطه آسیب‌شناسی و رفع آسیب‌های حاصل از بزه‌دیدگی و بزهکاری کودکان در خانواده
- قضات و مسئولین اجرایی رسیدگی به جرائم آسیب‌زا و نحوه تعامل آن‌ها با خانواده کودکان آسیب‌دیده
- مربیان و مسئولین مهارت‌افزایی و آگاه کردن والدین و خانواده‌ها در زمینه آسیب‌دیدگی کودکان
- و

۵. استخراج ایده و سرفصل‌های پژوهشی مبتنی بر متون راهبردی تا مرحله مهارتی و کاربردی در حوزه تخصص در بخش تأثیر مسائل مرتبط با کودک بر مسائل خانواده شامل انواع سرفصل تفصیلی و علمی در موارد ذکرشده در بخش کتب راهبردی و مهارتی

۶. برنامه‌ریزی و تدریس و برگزاری جلسات مباحثه برای نیروی دوره‌های حمد و تسبیح

۷. استخراج و ثبت طرح درس‌های راهبردی و مهارتی در حوزه تخصصی مربوطه، در بخش تأثیر مسائل مرتبط با کودک بر مسائل خانواده، و متناسب با عرصه (دانشگاه‌ها، سازمان‌ها و نهادهای دولتی و مردم‌نهاد، بیوت و خانواده‌ها و ...)

۸. انجام پژوهش و برگزاری کارگاه‌ها در سطح تخصص در بخش تأثیر مسائل مرتبط با کودک بر مسائل خانواده، (از موضوع تا مسئله، از بنیاد تا راهبرد و مهارت و کاربرد) در حوزه ارائه سوره، همچنین بر اساس موضوعات کتاب‌های بنیادی

۹. ارائه مشاوره فردی در حوزه تخصص در بخش تأثیر مسائل مرتبط با کودک بر مسائل خانواده متناسب با حوزه‌های تخصصی ذکرشده

۱۰. شناسایی بسترهای عملیاتی حوزه تخصصی خود در بخش تأثیر مسائل مرتبط با کودک بر مسائل خانواده، جهت اقدام به برنامه‌ریزی برای عملیات در این بسترها. برای سهولت در این امر، برخی از عرصه‌های مناسب برای عملیات چنین نیرویی معرفی می‌گردد:

- ✓ دانشگاه، اساتید و نخبگان و دانشجویان رشته‌های مرتبط با مسائل خانوادگی و کودکان
- ✓ سازمان‌ها و نهادهای حمایتی خانواده، دادگاه‌های خانواده، سیستم‌های قانون‌گذاری در حوزه خانواده و کودکان، مراکز مشاوره و آموزش خانواده و کودکان و ...

✚ نیروی دوره تکبیر، فقاقت و مرجع صدور حکم

در بخش تأثیر مسائل کودکان بر مسائل خانوادگی، نیروی دوره تکبیر، کسی است که می‌تواند با استخراج مناط احکام مسائل کودکان و بررسی نحوه اثرگذاری آن بر مسائل و موضوعات مختلف در خانواده، متناسب با هر بستر، احکام تخصصی آن‌ها را بر اساس قرآن و روایات استخراج نماید و به‌صورت تفصیلی بایدها و نبایدهای مربوط به مسائل کودکان در ارتباط با مسائل خانوادگی را تجویز نموده یا به کار بگیرد.

همچنین این نیرو قادر است ساختارها را به‌گونه‌ای طراحی، بازسازی یا اصلاح نماید که مسائل کودکان بیشترین و بهترین تأثیرات را روی خانواده داشته و از آثار مخرب احتمالی جلوگیری نماید.

همان‌طور که در بخش اول نیز ذکر شد، حوزه مسائل خانواده و کودک و تأثیرات مسائل کودکان بر خانواده به لحاظ ماهوی بیشتر به بیان موضوعات و تفصیل آن‌ها در شرایط مختلف و بسترهای مختلف زندگی مرتبط است. هریک از نیروهای دوره تکبیر به‌صورت تخصصی می‌توانند در یکی از عناوین مطرح‌شده در این بخش به تألیف کتب بنیادی، استخراج مناط قوانین و قانون‌گذاری، نظام سازی و اصلاح نظامات و ساختارها و ... فعالیت نمایند.

با توجه به حوزه‌های تخصصی ذکرشده در بخش اثرگذاری مسائل کودکان بر مسائل خانواده، نیروی دوره تکبیر در این بخش، متناسب با حوزه تخصصی خود لازم است فعالیت‌ها و اقدامات زیر را انجام دهد:

۱. نیروی دوره تکبیر **توان تألیف کتب بنیادی** در بخش اثرگذاری موضوعات و مسائل کودکان بر زوایای مختلف مسائل خانوادگی را به‌صورت تخصصی، بر اساس قرآن، در حوزه‌های زیر دارد.

- ✓ تأثیرات مرتبط با زاد و ولد و تعداد تولدها بر خانواده در حوزه نقش شناسی
- ✓ تأثیرات مرتبط با زاد و ولد و تعداد تولدها بر حوزه اقتصاد خانواده اعم از تأثیرات مثبت و منفی آن بر اقتصاد و منابع و امکانات خانواده
- ✓ تأثیرات مرتبط با زاد و ولد و تعداد تولدها یا سقط جنین و خودداری از فرزندآوری بر حوزه فرهنگی و روانشناسی خانواده و کيان خانواده
- ✓ تأثیرات حوزه مرتبط با مبانی و شاخص‌های رشد کودکان و تعیین شاخص‌های رشد و تربیت در کودکان بر شکوفایی و ایفای بهتر نقش‌های خانوادگی در این حوزه
- ✓ تأثیرات حوزه تعیین شاخص‌های آموزش کودکان و تأثیرات شاخص‌های درست و نادرست بر روابط و نقش‌ها در خانواده و آسیب‌های احتمالی ناشی از در نظر نگرفتن شاخص‌ها در خانواده
- ✓ تأثیرات مبانی حوزه سلامت جسمی کودکان و تأثیر آن بر اقتصاد و امکانات در خانواده
- ✓ تأثیرات مبانی حوزه سلامت روانی و روحی کودکان و تأثیر آن بر نقش‌پذیری کودکان در خانواده و ارتباط اعضای خانواده با کودکان
- ✓ تأثیرات مبانی حوزه سلامت جنسی کودکان و تأثیر آن بر نقش‌پذیری کودکان در خانواده و مبانی تعامل پدر و مادر در خانواده در این حوزه

✓ تأثیرات حاصل از آسیب‌های جسمی و روحی کودکان بر مبانی روان‌شناختی خانواده و درمان کودکان و رفع آسیب‌های خانوادگی کودکان آسیب‌دیده

✓ تأثیر توان کودکان در به عهده گرفتن کارها و مسئولیت‌ها در محدوده خانواده و تعیین مبانی کار کودکان بر حوزه بررسی تأثیرات فرهنگی - اجتماعی، سیاسی، زیستی محل زندگی کودکان متناسب با آن

✓ حوزه حقوقی - اجتماعی مرتبط با نقش‌پذیری خانوادگی کودکان در حوزه ازدواج، سپردن اموال و ارث، بر عهده گرفتن مسئولیت‌های مالی در خانواده مثل صداق و نفقه در ازدواج کودک و ... بر مسائل مالی، تربیتی و روابط در خانواده

✓ تأثیرات بزه‌دیدگی کودکان بر حوزه حقوقی و روان‌شناسانه مرتبط با آن‌ها در خانواده و نحوه تعامل پدر و مادر و خانواده و تأثیرات آن بر اعضای خانواده

✓ تأثیرات بزهکاری کودکان بر حوزه حقوقی و روان‌شناسانه مرتبط با نحوه تأدیب کودک توسط والدین و جبران‌های ناشی از خسارت بزه کودکان در خانواده

✓ نحوه نگهداری از کودکان بزه‌دیده و بزهکار به‌منظور جلوگیری از آثار سوء تربیتی و فرهنگی بر خانواده و رفع آسیب ناشی از تعامل سایر اعضا با آن‌ها

✓ تأثیرات مرتبط با ایام و تعیین کفیل صالح در خانواده بر تعیین مبانی حقوقی تعیین حضانت در خانواده

✓ تأثیرات مسائل مرتبط با حفظ و نگهداری درست از اموال یتیم و رعایت اصول در مورد تجارت و کارآفرینی با اموال یتیم بر اقتصاد و منابع مالی خانواده و مبانی مرتبط با آن

✓ تأثیرات ناشی از رشد یتیم بر مبانی فرهنگی در حیطه آموزش و اثر آن بر اخلاق در خانواده یا شکل‌گیری ظلم در خانواده
۲. از دیگر عملیات‌های نیروی دوره تکبیر، **تربیت مشاور و نیروی مجتهد** در حوزه مدیریت نقش‌ها و روابط و احکام و قواعد رسیدگی به امور مرتبط با کودکان و تأثیرات آن بر اجتماع و فرهنگ و اقتصاد و... می‌باشد. از جمله این افراد در حوزه‌های تخصصی این بخش می‌توان به چنین کسانی اشاره کرد.

✓ تربیت متخصصین و مشاورین در حوزه سلامت و پزشکی خانواده در زمینه آسیب‌های ناشی از مسائل مرتبط با امور جسمی و تولد کودکان

✓ تربیت متخصصین و مشاورین در حوزه سلامت و اصلاح سبک زندگی خانواده تحت تأثیر تولد و سلامت یا بیماری کودکان

✓ تربیت متخصصین و مشاورین در حوزه حفظ سلامت روانی خانواده‌ها به‌واسطه مواجهه با آسیب‌های روانی کودکان
✓ تربیت متخصصین و مشاورین در حوزه مباحث حقوقی و قانون‌گذاری در زمینه تأثیر ایام بر حضانت و قیم در خانواده
✓ تربیت متخصصین و مشاورین در حوزه مباحث حقوقی و قانون‌گذاری و مشاوره به خانواده‌ها در زمینه تأثیر کودکان بزه‌دیده و بزه‌کار و نحوه تأدیب آن‌ها

✓ تربیت متخصصین و مشاورین در حوزه رفع آسیب‌های روحی و روانی خانواده حاصل از بزه‌دیدگی کودکان
✓

۳. چنین نیرویی می‌تواند **نظام آموزشی مشاوران و مربیان متخصص** با رویکرد مدیریت مسائل مرتبط با کودکان، مسائل مرتبط با تربیت و پرورش کودکان و پرورش دینی آن‌ها، آسیب‌شناسی مسائل مرتبط با کودکان، بررسی راه‌های درمانی آسیب‌ها، و کنترل و مدیریت تأثیرات آن بر اجتماع، فرهنگ، سیاست، اقتصاد و... را طراحی نماید.

۴. نیروی دوره تهلیل در عملیات‌های تخصصی می‌تواند برای دریافت حکم متناسب با بستر، به او مراجعه کند. بنابراین نیروی دوره تکبیر در این حوزه لازم است هم مناط قوانین را بشناسد، هم قوانین را متناسب با هریک از بسترها در حوزه‌های تخصصی فوق تعیین نماید و هم قدرت تصویب اجرایی شدن احکام را داشته باشد. لذا این نیرو در مراکز قانون‌گذاری باید دارای اعتبار تشخیص و اجرا باشد. از جمله این مراکز می‌توان موارد زیر را عنوان نمود:

- ✓ از جمله مشاورین و متخصصین در حیطه وضع قوانین در وزارت بهداشت و نظام سلامت و پزشکی کشور باشد.
- ✓ از جمله مشاورین و حقوقدانان در حیطه وضع قوانین و پیشنهاد لوایح اصلاح و ارتقا یا قوانین جدید در زمینه تخلف و کوتاهی در حوزه سلامت جسم و روان کودکان، بزهکاری و بزه‌دیدگی کودکان، هرگونه آسیب و تضییع حقوق کودکان، تعیین و تأیید صلاحیت قیّم برای کودکان یتیم و بد سرپرست، رسیدگی به حفظ و نگهداری درست اموال آنها و ... باشد.
- ✓ از جمله مشاورین و متخصصین در حیطه بررسی و تصویب قوانین در مجلس شورای اسلامی باشد و به‌عنوان مشاور یا نماینده در یکی از حوزه‌های تخصصی نام‌برده شده در کمیسیون‌های تخصصی مجلس مشغول به کار باشد.
- ✓ در مقام فقاہت و صدور احکام فقهی مورد اعتنا از طریق حوزه برای پیشنهاد به قوای اجرایی کشور باشد.
- ✓ از فقها یا متخصصین شورای نگهبان، مجلس خبرگان، مجمع تشخیص مصلحت نظام در حوزه بررسی قوانین مصوب باشد.
- ✓ از جمله مشاورین و متخصصین در حیطه وضع قوانین در حوزه سلامت، زاد و ولد، حفظ سلامت از شکل‌گیری جنین تا پایان دوره کودکی، ایتام، آسیب‌های مرتبط با کودکان و ... باشد.
- ✓ از جمله مشاورین و متخصصین در حیطه وضع قوانین آموزشی و فرهنگی در سازمان بهزیستی و ارگان‌های مرتبط با امور کودکان و ... باشد.
- ✓ ...

فصل سوم

مباحث مرتبط با کودک در سطح خرد

(اجرای برنامه‌ها در سطح جامعه)

فصل سوم مباحث مرتبط با کودک در سطح خرد (اجرای برنامه‌ها در سطح جامعه)

ارتباط کودک با سایر همسالان

ارتباط کودک با همسالان را از چند منظر می‌توان بررسی کرد.

۱. از آنجاکه ارتباط و بازی با همسالان موجب می‌شود کودکان با همسالان و خواهران و برادران هم‌سن، که توان و زبان و علایقشان مشابه است قرار بگیرند، این امر با کنترل و هدایت والدین، خانواده، پرستار یا مربی و مراکز اجتماعی نگهداری از کودکان، از طریق ایجاد رقابت و تعامل سازنده میان آن‌ها و هدایت رفتارهای کودکان با همدیگر باعث شکوفایی بهتر و بیشتر استعدادها و توان‌های کودکان می‌شود.^{۴۸} در این زمینه تمایل کودکان به بازی و بی‌میلی به کارهای دارای چهارچوب‌های فراتر از سن آن‌ها در امور آموزشی نباید به‌عنوان امر نامطلوبی تلقی شده و موجب جداسازی همسالان و ممانعت از بازی کودک در این سن شود. این امر نیز باید مورد توجه والدین و مسئولین مراقبت از کودکان لحاظ شود.^{۴۹}

۲. از آنجاکه هنوز کودکان امکان تفکر و تعقل در مسائل و روابط را ندارند و درست و غلط و آسیب‌ها را به‌خوبی تشخیص نمی‌دهند، ارتباط همسالان بدون نظارت خانواده یا مراکز اجتماعی مسئول می‌تواند برای آن‌ها آسیب‌زا یا خطرآفرین باشد. آسیب دیدن جسمی کودکان در حین بازی، هم‌افزایی در کنجکاوی و انجام رفتارهای خطرناک و آسیب‌زا، دعوا و تنش‌های آنی به همراه خطرات فیزیکی، یادگیری و تقلید از رفتارهای نامناسب بزرگ‌ترها و انتقال آن به همسالان، تأثیر پذیرفتن و انتقال آسیب‌ها یا تنش‌های احتمالی در خانواده به سایر همسالان در قالب گفتگو، بازی یا حتی دعوا و عکس‌العمل‌های نامناسب و ...

۳. همچنین دقت در ارتباط همسالان از حیث مراقبت از تعاملات دختران و پسران، دقت در تفاوت‌های حرکتی و توان جسمی و فکری آن‌ها و جلوگیری از آسیب‌های ناشی از عدم مراقبت از محل تعویض لباس، استحمام، دستشویی و ... در این نوع روابط توسط خانواده و مسئولین و مراکز نگهداری از فرزندان بدون ایجاد حساسیت برای فرزندان لازم است. مباحثی از قبیل ازدواج و به عقد درآوردن دو کودک قبل از سن بلوغ نیز در این حیطه قرار دارد. از آنجاکه قبل از رسیدن به سن بلوغ، ارتباط زوجیت بین آن‌ها مطرح

^{۴۸} برای مطالعه در این زمینه می‌توان به روایاتی درباره ارتباط امام حسن و امام حسین علیه‌السلام در خردسالی و نحوه هدایت آن توسط مادر و پدر بزرگوارشان و رسول گرامی اسلام صلی‌الله علیه و آله و سلم مراجعه کرد. از جمله این روایات، روایت زیر از کتاب امالی شیخ صدوق قابل توجه می‌باشد: الأمالی (للصدوق) / ترجمه کمره‌ای، متن، ص: ۴۴۴-۴۴۶: امام باقر (ع) فرمودند: پیغمبر به امام حسن و امام حسین علیهما‌السلام فرمودند: برخیزید و کشتی بگیرید. برخاستند کشتی گرفتند و فاطمه برای کاری بیرون رفت وقتی وارد شد شنید پیغمبر می‌فرماید ای حسن بر حسین سخت بگیر و او را به زمین بزن. عرض کرد پدر جان وا عجباً او را بر این تشجیع می‌کنی؟ بزرگ را به کوچک تشجیع می‌کنی؟ فرمود دختر جان نمی‌پسندی بگویم حسن بر حسین سخت بگیر و او را به زمین بزن با اینکه این حبیبم جبرئیل است که می‌گوید ای حسین بر حسن سخت بگیر و او را به زمین بزن.

^{۴۹} در روایات بازی کودک و جست‌وخیز او را در این سنین موجب عقل و متانت و پختگی در بزرگسالی عنوان نموده و ۷ سال را به‌عنوان سن آزادی کودک در بازی کردن بیان نموده است: من لا یحضره الفقیه / ترجمه غفاری، علی اکبر و محمد جواد و بلاغی، صدر، ج ۵، ص: ۱۷۸: صالح بن عقبه گوید: از امام هفتم علیه‌السلام شنیدم که می‌فرمود: تندخوئی کودک و میل بسیار او به بازی و ناخوش داشتن او مکتب و مدرسه را خوب است زیرا این علامت عقل و متانت و پختگی او در بزرگی است. و گزیده کافی، ج ۵، ص: ۲۰۳: ابو عبدالله صادق (ع) گفت: پسر باید هفت سال بازی کند، و هفت سال نویسندگی بیاموزد، و هفت سال به آموزش حلال و حرام پردازد.

نیست، بنابراین این قبیل مسائل شامل دیون مالی مثل صدق، ارث و ... و امکان طلاق و ... است. این مباحث نیز در روایات مرتبط با ولی و کفیل طفل مطرح شده است که در مباحث خانوادگی و اجتماعی اهمیت می‌یابد.

با توجه به موارد مطرح شده بحث ارتباط همسالان، در حیطه مباحث خرد بوده و اصل هدایت این ارتباط برعهده خانواده، والدین، مسئولین مراقبت از کودکان و مراکز اجتماعی عهده‌دار این امور است. لذا سطوح نیروها در حوزه خانواده و اجتماع، امور مربوط به ارتباطات کودکان اعم از قوانین و مبانی مرتبط با آن و مبانی آموزش و رشد در خانواده، آموزش متخصصین و والدین در این زمینه را عهده‌دار بوده و در این حوزه، نیروی مستقلی در سطوح عمومی تا تکبیر نخواهیم داشت.

این نوشتار با عنایت حضرت زهرا سلام‌الله علیها در تاریخ ۱۲ اسفند ۱۴۰۰

مصادف با شب اول شعبان ۱۴۴۳ به پایان رسید.